

ORKLAND
KOMMUNE

Handlingsplan 2024-2027 med budsjett 2024
Vedtatt i kommunestyret 19. desember 2023 – k-sak 65/23

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1	Innledning	3
Kapittel 2	Kommunestyrets vedtak – ksak 65/23.....	6
Kapittel 3	Det kommunale plansystemet, våre verdier og visjon	31
Kapittel 4	Organisering og styring	33
Kapittel 5	Satsinger, utfordringer og muligheter	35
Kapittel 6	Økonomiske rammebetingelser.....	45
Kapittel 7	Kommunedirektøren.....	67
Kapittel 8	Oppvekst	74
Kapittel 9	Helse og mestring	85
Kapittel 10	Samfunn	100

*Forsidefoto:
Møstphotos*

Kapittel 1 Innledning

Handlingsplan med budsjett omhandler den kortsiktige ressursinnsatsen for å nå kommuneplanens overordnede mål. Årsbudsjettet gir rammene for hva kommunen ønsker å prioritere av handling og tiltak kommende år. Kommuneplanens samfunnsdel synliggjør at vi har høye ambisjoner på vegne av Orkland. Vi ønsker at kommunen skal være en trygg og god plass å vokse opp. Vi vil ha robuste unge som mestrer eget liv og vi ønsker at innbyggerne planlegger for en trygg og god alderdom. Vi ønsker attraktive tettsteder, der det er godt å leve og bo, og et aktivt og fremoverlent næringsliv som bidrar til arbeidsplasser.

Utfordringsbildet for oss framover, er som for andre kommuner, knyttet til demografiske endringer, kompetanse og rekruttering, klima og miljø og mindre statlige overføringer enn det vi har vært vant til. Det vil være behov for å løse mange av kommunens oppgaver på nye måter. Summen av høye ambisjoner og utfordringer gjør at vi må tenke nytt, og velge bærekraftige løsninger.

For kommunen vil dette for eksempel bety at vi må diskutere tjenestestruktur. Tjenestestruktur vil i stor grad handle om at den kvaliteten vi evner å yte på det enkelte sted, må ses i sammenheng med kvalitetskrav og sentrale føringer. [Tjenesteutredningene som er gjennomført i 2023](#) har gitt oss gode kunnskapsgrunnlag om mulighetsrommet vi har for å løse de samlede oppgavene på nye måter.

Selv om utfordringene er store, må vi ikke glemme at vi lykkes med svært mye og at mulighetsrommet er stort, bare vi er villige til å se det og modige nok til å ta det i bruk.

Befolknings- og næringsutvikling

I Orkland er vi heldige som har befolkningsvekst, noe som i hovedsak skyldes næringsetableringer og bosetting av flyktninger. Befolkningsutviklingen er lik utviklingen i de tidligere kommunene. Vi har vekst i aksene Orkanger, Fannrem og Svorkmo, mens vi har nedgang i de øvrige områdene. Dette er en befolkningsutvikling og sentraliseringstendens som vi også ser i landet for øvrig. Hvordan utviklingen blir framover påvirkes av om vi klarer å få til flere større næringsetableringer.

Befolkningsnedgang i distriktene gir en sorg for bygdene som mister sin vitalitet, men vi må passe på at det ikke blir en kamp mellom sentrum og distriktene. Vi skal bruke styrkene i Orkland til å utvikle attraktive lokalsamfunn og innbyggerne er en viktig ressurs i dette arbeidet. Dersom Orkanger som by utvikler seg, vil det også kunne gi arbeidsplasser og bosetting i resten av kommunen.

Vi ønsker at Orkland skal være et aktivt og attraktivt tyngdepunkt sørvest i Trøndelag fylke og bidra til at aktivitet og utvikling også skjer på denne siden av Trondheim. Orkland er en offensiv og attraktiv næringskommune. Vi har hatt flere store næringsetableringer som sammen med allerede eksisterende næringsliv i vekst har bidratt med cirka 1000 arbeidsforhold de siste to årene. Sammen med næringslivet eier vi stoltheten av å være næringskommune nummer en. Posisjonen og omdømmet som næringskommune har gjort oss aktuell som sted for Norges kanskje største grønne næringspark gjennom Norsk Industriutviklings initiativ for næringsparken Eiktyr i Ustmarka.

Rammebetingelser

Kommunens økonomi er i hovedsak knyttet til antall innbyggere og de statlige overføringene som følger av dette. Inntektssystemet kompenserer for ufrivillige faktorer, men dersom vi velger å ha en lite rasjonell tjenestestruktur må vi selv finne midler til å dekke dette.

Kommunen kan påvirke inntektene sine gjennom havbruksfond, inntekter fra produksjonsavgift på vindkraft, utbytte fra selskap kommunen eier, eller eiendomsskatt. Orkland har inntekter fra de førstnevnte, men har vedtatt å kun ha eiendomsskatt på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, samt flytende oppdrettsanlegg i sjø. Vi har en ubrukt inntektsmulighet i eiendomsskatt. Det er mulig å innføre eiendomsskatt både på bolig, fritidseiendom og næring, for å øke inntektene våre framover.

Orkland har som følge av kommunesammenslåingen nesten 55 millioner kroner ekstra som vi beholder i 15 år etter sammenslåingstidspunktet. Dette er penger som kan bidra til nødvendig omstilling som følge av sammenslåingen. De økonomiske utfordringene øker i handlingsplanperioden. Dersom vi utsetter å gjøre nødvendige grep nå, vil tiltakene uansett være nødvendige når merinntekten faller bort.

Tjenestestruktur koster

Tjenestestrukturen i Orkland er i stor grad sammenfallende med hvordan det var før kommunesammenslåingen. Totalt har vi over 155 000 kvadratmeter bygningsmasse. Dette koster det mye å drifte og vedlikeholde. KS konsulent sin rapport om utredning av skolestruktur i Orkland kommune, konkluderer med at kommunen bør bruke mer på innhold i skolen og mindre på skolebygg. Redusert bygningsmasse ut fra det behovet Orkland har i dag, vil gi store innsparinger på drift og vedlikehold.

Det å være en større kommune gir oss åpenbart større mulighet til å levere på forventninger og kvalitetskrav fra statlige myndigheter. Tjenester og tilbud som ble opplevd som bra nok tidligere, er ikke lenger det. Endringer i tilbudsstruktur for at kommunen skal være i stand til å levere det som lov og forskrift krever av oss, kan oppleves som vanskelig både for ansatte og de som mottar tjenester, det må vi ha forståelse for.

Ostehøvelen bør legges i skuffa

For 2024 og 2025 er det et sprik mellom utgifter og inntekter på 17 millioner kroner. Dette med utgangspunkt i de handlingsreglene som kommunestyret har vedtatt. Hovedårsaken er høy investeringstakt med påfølgende kapitalkostnader. Fra 2026 utfordres budsjettet ytterligere som følge av at det skal investeres i nytt helsebygg på Orkanger. Vi har i tidligere år håndtert innsparinger gjennom generelle innsparingstiltak på områdene. Dette gjør at drifta er presset, noe som er synliggjort i inneværende års rapportering. Enhetene er tydelige i tilbakemeldingene på at de har svært lite å gå på i den daglige drifta. Vi har eksempel på både skoler og barnehager som tidligere har greid å levere innenfor budsjetttramma, men som ikke greier det lenger. På bakgrunn av dette anbefales det at ostehøvelen legges i skuffa. Ytterligere innsparingskrav på enhetene er i praksis å pålegge våre medarbeidere ute i tjenestene flere oppgaver. Det vil utfordre kvaliteten på tjenestene ytterligere.

Budsjettarbeid handler om å finne riktig balanse mellom økonomiske rammer, forsvarlig drift, kvalitet og satsinger. Det er viktig å ta innover seg hva som skjer dersom vi ikke håndterer

utfordringene vi har identifisert. Det kan være fristende å utsette valg lengst mulig, i håp om at situasjonen skal gå over. Samtidig har vi sett hvordan det har gått med kommuner som har forsøkt å unngå å ta vanskelige valg. Det kan gå til et visst punkt, men da blir tiltakene enda mer dramatiske og rammer enda flere.

Orkland kommune står i en situasjon der det må tas grep for å sikre bærekraftige tjenester for årene som kommer. Kommunens inntekter kommer ikke til å øke i takt med økte behov. Nedgang i barnetall og økning i antall eldre gjør at vi må dreie ressursinnsatsen. Dette medfører at vi må gjøre noen strukturelle grep for å kunne ivareta faglige forsvarlige tjenester innenfor den tilgjengelige økonomiske rammen. Utfordringene må vi møte på en modig, klok og nær måte. Modig handler om å tørre å snakke om det som er vanskelig, men samtidig gjøre nødvendige valg. Klok handler om å benytte kunnskap som grunnlag for valg, men samtidig ta nødvendige hensyn. Nær handler om gode menneskemøter. Gjennom gode prosesser skal den som berøres høres.

#Sammen bygger vi Orkland

Prosess 2023

Dette dokumentet er Orkland kommunes handlingsplan for 2024-2027 med budsjett for 2024. Orkland kommune har en felles prosess for vedtak av handlingsplan og budsjett der budsjettet er handlingsplanens første år.

Proessen fram til vedtatt handlingsplan er delt i fire etapper, hvor administrasjonen først presenterer et kunnskapsgrunnlag med utfordringer og muligheter, så nøkkeltalldokument og deretter kommunedirektørens notat med forslag til saldert handlingsplan som danner grunnlaget for den siste etappen, det politiske vedtaket av handlingsplanen.

Handlingsplan og budsjett blir til i et samspill mellom politikere, administrasjon og fagområder. Arbeidet med neste års handlingsplan og budsjett starter tidlig på våren og før sommeren har en oversikt over siste års regnskap, første kvartalsrapport for inneværende år, revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen som beskriver regjeringens planer for kommunesektoren neste år. Dette er de største endringene før en får oversikt over oppdaterte befolkningstall per 1. juli og regjeringens forslag til statsbudsjett.

Tidslinje

- Revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen ble lagt frem 11.05.2023
- Kommunedirektøren presenterte utfordringsdokument 21.06.2023
- Kommunedirektøren presenterte nøkkeltalldokument 18.10.2023
- Forslag til statsbudsjett ble presentert 06.10.2023
- Kommunedirektørens notat med budsjett ble presentert i felles hovedutvalg 14.11.2023
- Formannskapet behandlet handlingsplan med budsjett 05.12.2023, F-sak 14/23
- Budsjettforslagene fra formannskapet ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden mellom formannskapets møte og kommunestyrets behandling
- Kommunestyret vedtok handlingsplan med budsjett 19.12.2023, K- sak: 65/23

Kapittel 2 Kommunestyrets vedtak – ksak 65/23

Tabeller og tekst er oppdatert i henhold til vedtatte endringer og innarbeidet i dokumentet.

Kommunestyret vedtar kommunedirektørens innstilling til budsjett 2024/handlingsplan 2024-2027 med vedtatte endringer og tekstforslag.

Vedtatte endringer

Orkland har hatt fire gode år. Med god økonomistyring har vi fått til mye bra, og vi har lyktes med å bygge en solid kommune.

Tross stramme budsjett har vi fått til gode resultat med overskudd. Dette har skyldtes god drift på enhetene, men også ekstraordinære inntekter i form av blant annet coronamidler og høyere skatteinntekter enn antatt. Vi har høy gjeldsbelastning, og vi har nytt godt av lave renter. Prisstigning og økende renter krever at vi har fokus på fortsatt god økonomistyring i årene framover. En vesentlig økning i driftsbudsjettet vil vanskeliggjøre avsetninger av egenkapital til framtidige investeringer, f.eks ny helse- og omsorgsløsning i Orkdal.

Undersøkelser blant brukere og ansatte viser at innbyggerne er fornøyde med tjenestene som leveres og at kommunen er en god arbeidsplass.

I året som har gått er det etablert mange nye arbeidsplasser i privat sektor og Orkland har befestet sin plass som næringskommune nummer en. Dette er et arbeid som krever kontinuerlig innsats både rundt omdømmebygging og markedsføring, men også opp mot samfunnsutvikling og tjenesteyting.

Orkland har tatt imot mange flyktninger det siste året, og det er all grunn til å skryte av måten de har blitt tatt imot på av lokalbefolkningen i hele kommunen.

Vi ser resultater av investeringer vi har gjort; Ny butikk med serviceområde på Krokstadøra er åpnet til stor glede for både innbyggere og ansatte på Coop. Ny brannstasjon er også snart klar til bruk her.

Byggetrinn to av Nye Meldal helsetun blir også klar til innflytning over nyåret. Det har vært en krevende prosess for både beboere og ansatte i byggeperioden. Vi ser positivt på planene om et helhetlig tjenestetilbud rundt Meldal helsetun og tror dette vil gi både bedre tjenester og bedre arbeidsfellesskap.

I kommunedirektørens budsjettfremlegg ligger det mange bra tiltak på investeringsida framover. Ombygging av Orkanger barneskole vil avhjelpe på en skole der det har vært fullt og trangt lenge. Det er også positivt at KD har funnet rom for solskjerming som vil bedre arbeidsmiljøet for elever og ansatte ved skolen.

Ombygging av Lensvik kommunehus, som en del av tettstedsutviklinga i Lensvik gjennom samling av tjenestetilbud, vil gi en stor forbedring i lokaler for bl a brukergruppen ved Sandvollan dagaktivitetssenter.

Orklahallen er arena for mange arrangement med både lokale brukere, men også tilreisende. Garderobefasilitetene har vært sterkt kritikkverdige, og en ombygging har vært etterlengta i årevis. Den kommer nå.

I budsjettmøtet forrige år ble det etter et forslag fra AP, SP og KRF, bestilt en tjenestegjennomgang med forslag til fremtidens tjenestestruktur ikke bare sett i lys av økonomi, men der kvalitet, sosiale behov og samfunnsmessige forhold også skulle vurderes. Forslaget ble enstemmig vedtatt av kommunestyret.

Det har blitt gjort et grundig og godt arbeid med tjenestegjennomgangene, og flere av tiltakene støttes.

Foreslåtte Strukturendringer på oppvekstområdet skaper naturlig nok stort engasjement, og utredninga kom tett opp mot budsjettarbeidet. Kommunedirektøren foreslår å legge ned Lysheim skole og ungdomstrinnet på Krokstadøra, og å slå sammen avdelingene Å og Grefstad ved Meldal barnehage.

Blant annet lang reisetid for enkelte elever og usikkerhet omkring samfunnsmessige konsekvenser ved nedlegging gjør at flertallsgruppa ser et behov for å bruke mer tid på forankring av utredningene, og vi ser behov for å gå dypere inn i noen problemstillinger for å ha et godt grunnlag for beslutning. Vi tar stilling til finansiering ut over 2025 og gjeninnføring av tredelte skoler når det foreligger et bedre beslutningsgrunnlag.

Det har vært en sårbar driftssituasjon på SOS over tid. Til tross for gjentatte utlysninger har det ikke lyktes å ansette nok kompetanse og dette har da satt begrensninger på hvilken pasientgruppe som kan være på SOS. Hovedutvalg helse og mestring har vært holdt løpende orientert om situasjonen.

Flertallsgruppen er bekymret for om den sårbare driftssituasjonen kan få konsekvenser for forsvarligheten i tilbudet til de som bor der. Dette vil spesielt gjøre seg gjeldende dersom behovet for tjenester øker utover det man er i stand til å ivareta slik situasjonen er nå. Situasjonen vil bli spesielt utfordrende ved fravær og ved avvikling av ferie.

En nedlegging av sykehjemsplassene ved SOS vil i dag medføre flytting av 6 beboere som har hatt tilhold her over tid, og det er forståelig at dette skaper reaksjoner.

Flertallsgruppen anerkjenner at rekruttering av helsepersonell er en utfordring for Orkland i likhet med de fleste andre norske kommuner og knapphet på ansatte utfordrer i særlig grad driften på mindre enheter. Vi vil at det skal jobbes videre med utlysninger med mål om å rekruttere nødvendig personell og oppnå bærekraftig drift ved SOS. Det er allerede etablert et fond for rekruttering av helsepersonell, flertallsgruppa styrker dette fondet med 250.000 for å styrke rekrutteringsinnsatsen i hele kommunen inkl. SOS. Det må understrekes at grunnlag for drift ved SOS, og generelt ved alle kommunens helseinstitusjoner, må være i henhold til pasient og brukerrettighetsloven, helse og omsorgstjenesteloven og arbeidsmiljølovens bestemmelser. Flertallsgruppen tar ikke videre stilling til finansiering av SOS utover 2024 før effektene av ytterligere rekrutteringstiltak foreligger. Hovedutvalg HOK må holdes løpende orientert om utviklingen.

Løkken bygdekino har blitt drevet uten avsatte budsjettmidler. Dette er et populært og godt besøkt tilbud, og vi setter denne posten fast inn i driftsbudsjettet.

Flertallsgruppa ønsker å harmonisere hall- leien i kommunen, og setter av 250 000 til å dekke dette i Orklahallen. Retningslinjer avklares i hovedutvalget.

Thampaviljongen, som eies av Orkland kommune, driftes via et trepartssamarbeid mellom kommunen, Thampaviljongens støtteforening og Bårdshaug herregård. Thampaviljongens

støtteforening søker om tilskudd til sommerjobb for guider. Dette bes løst i trepartssamarbeidet mellom partene for mulig synergieffekter. Kommunens bidrag finansieres og organiseres gjennom Orkland kommunes «sommerjobb for ungdom» Posten økes med 50 000 pr år.

Flertallsgruppa ønsker med dette budsjettet å løfte fram satsningen på utenforskararbeidet i kommunen gjennom å styrke poster knyttet opp mot dette; «trygt -hjem» ordningen, høst/ sommer/ vinteraktiviteter for barn og støtte til fritidsaktiviteter for barn i lavinntektsfamilier er ordninger som legger til rette for å inkludere barn i hele kommunen. Noe av denne satsningen dekkes inn av økte frie midler rettet mot bedre psykisk helse.

Ungdomsrådet har meldt tilbake om at ungdommene ønsker uformelle treffsteder i kommunen. Vi har ulike fritidsklubbordninger i kommunen, og vi ber om at kommunedirektøren tar en gjennomgang på dette slik at vi sikrer et mest mulig likeverdig tilbud. Ungdomsrådet involveres i arbeidet. Vi setter av 250.000 til fordeling.

Flertallsgruppa setter pris på ungdomsrådets engasjement for barn og unge i kommunen og ønsker derfor å avsette 100.000 i årlige midler som ungdomsrådet kan fordele til aktiviteter for barn og unge etter søknad.

Meldal bygdemuseum som eies av Orkland kommune, har et stort vedlikeholdsbehov. Det settes av kr 350 000 til nødvendige reparasjoner.

Det settes også av midler til nytt ultralydapparat til helsestasjonen.

Vi setter av 1 mill for å styrke skolebruksplanen. Det gjør det mulig å skifte dører og vinduer og gjennomføre andre utbedringer som står på vent ved Gjølme, Evjen, Grøtte og Årlivoll skoler.

Økt mottak av flyktninger medfører flere barn med ekstra behov for språkopplæring i skolen. Vi ønsker å styrke dette arbeidet med en million finansiert fra flyktningefondet

I forbindelse med budsjettprosessen er det kommet inn en del søknader om støtte:

Flertallsgruppen gir en engangsstøtte til Orkanger Pensjonistforening på 25000 til å bytte ut lysarmatur i pensjonisthuset.

Stiftelsene Orkla gjestebolig og Bårdshaug herregård tildeles 250. 000 til vedlikehold.

Søknader som omhandler støtte til kulturelle arrangementer oversendes til hovedutvalget for behandling.

For å finansiere våre omdisponeringer har vi følgende tiltak for å skaffe nytt økonomisk handlingsrom:

1. Flertallsgruppa mener det bør være grunnlag for å spare inn midler ved å drifte KAD senger selv.
2. Arbeidet med utskrivningsklare pasienter må intensiveres, vi forutsetter i dette budsjettforslaget at vi kan spare inn litt på denne store posten.
3. Det er lagt opp til en bred gjennomgang av tekniske tjenester. Flertallsgruppa mener at innsparingskravet som KD har satt fra -25 og utover er realistisk å oppnå for kommende år også.

4. I tider med kutt på alle områder i kommunen er det rettmessig at politisk nivå tar en del av kaka. Vi foreslår å redusere varaordførerstillingen fra 100% til 80 % fra 2025. Vi ønsker også å legge mer av strategisamlingene til vår egen kommune for å støtte lokalt næringsliv.
5. Deler av handlingsrommet er skapt ved at vi har valgt å utsette noen investeringer i et allerede offensivt investeringsbudsjett fra 2024 til 2025.

Endringer i KDs framlagte driftsbudsjett 2024 - 2027 - tall i 1000				
	2024	2025	2026	2027
Endring i inntekter				
Orkanger ut mot sjøen	1 000	1 000	1 000	1 000
Besparelse KAD senger	1 000	1 000	1 000	1 000
Utskrivingsklare pasienter	1 000	1 000	1 000	1 000
Omdisponering frie midler	250	250	250	250
Redusert stilling varaordfører til 80%		243	243	243
Framskyndet innsparing Kommunalteknikk	855			
Strategikonferanse avholdes i Orkland	75	75	75	75
Sparte kapitalkostnader utsatte investeringer	500	500		
Frigjorte midler utvidet svømmetilbud Løkken	200			
Økt utbytte TrønderEnergi			9 000	9 000
Økt eiendomsskatt kraft			2 500	5 000
Nytt handlingsrom	4 880	4 068	15 068	17 568
Endring i kostnader				
Lysheim skole	-763	-1 067		
Å barnehage	-509	-711		
Aa u-skole	-298	-414		
Snillfjord omsorgssenter	-4 220			
Løkken bygdekino	-70	-70	-70	-70
Fondsoverføring til møtesteder og fritidsklubb ungdom	-250	-250	-250	-250
Tilskudd ungdomsrådet	-100	-100	-100	-100
Harmonisering av halleie Orkiahallen - Lensvik flerbrukshall for lag og foreninger i Orkland	-250	-250	-250	-250
Styrking sommerjobb for ungdom	-50	-50	-50	-50
Fondsoverføring fritidsaktiviteter	-200	-200	-200	-200
Videreføring høst/sommer/vinter Orkland	-250	-250	-250	-250
Økt ramme Trygt Hjem	-250	-250	-250	-250
Ultralysapparat helsestasjon	-60			
Orkanger pensjonistforening	-25			
Orkla gjestebolig/Bårdshaug herregård	-250			
Styrking av rekrutteringstiltak helse	-250			
Styrking norskopplæring oppvekst	-1 000	-1 000		
Sum økte kostnader	-8 795	-4 612	-1 420	-1 420
Sum total	-3 915	-544	13 648	16 148
Redusert avsetning flyktningefond	-1 000	-1 000		
Endring avsetning disposisjonsfond	-2 915	456	6 536	11 536
Endring nettodriftsresultat	-0,20	-0,03	0,70	0,82
Netto driftsresultat	2,30%	1,60%	3,29%	3,18%
Endringer i KDs framlagte investeringsbudsjett 2024 - 2027 - tall i 1000				
	2024	2025	2026	2027
SD anlegg bygg	0	15 000	9 600	
Arbeidsbiler bygg	0	3 000	3 000	3 000
Meldal bygdemuseum	350			
Styrking tiltak skolebruksplanen	1 000			

Vedtatte verbalforslag

Struktur grunnskole

Tjenesteutredningen for grunnskole i Orkland er et kunnskapsgrunnlag som beskriver nå-situasjonen, utfordringer og mulige løsninger for kommunens skolestruktur. Reduserte barnetall, skjerpede krav til kompetanse og stram økonomi preger utfordringsbildet framover. Endringer i skolestruktur er en krevende øvelse som skaper stort engasjement og mye følelser og det stilles derfor store krav til kunnskapsgrunnlaget og forankringsprosessen. Flertallsgruppen ønsker å komme videre i dette arbeidet og ser behov for komplettering av kunnskapsgrunnlaget i tjenesteutredningen på følgende punkter:

- Samfunnsmessige konsekvenser ved ulike scenarier
- Skolekretsgrenser og nærskoleprinsippet. Utarbeide et grunnlag for revisjon av skolekretsgrenser der konsekvenser knyttet til nærskoleprinsippet blir belyst.
- Oppdatert vurdering av ulike skisserte løsninger for ungdomstrinn i kommunen
- Oppdatert vurdering av foreslåtte strukturendringer i KD's framlagte budsjett og handlingsplan.

KD forbereder sak til HOK 14. mai

Arbeidet med skolestruktur videreføres gjennom igangsetting av arbeid med en langsiktig plan for skoleløsninger og skolebygg i Orkland kommune. KD forbereder en planskisse for dette arbeidet. Skissen bes framlagt i forkant av strategisamling høsten 2024.

Barnehagekapasitet

Med tjenesteutredning barnehage som kunnskapsgrunnlag utreder kommunedirektøren følgende:

- løsninger som vil sikre tilstrekkelig kapasitet på barnehagetilbudet sentralt i kommunen
- muligheten for bedre utnyttelse av barnehagebygg i hele Orkland

Relevante tema er:

- optimalt antall enheter og optimal størrelse av hensyn til kvalitet, økonomi og fleksibilitet
- nybygg og salg av eksisterende eiendom
- tomtevalg ved nybygg
- endrede soner for inntak
- effekten av inntak styrt etter bostedsadresse

Frist: 1. juni 2024

Ny E39 i Orkdalen

Eiktyr-prosjektet krever forsert planavklaring for E39. Framtidige samferdselsløsninger må sees i sammenheng med ambisjonene om vekst og næringsutvikling. I brev av 29. juni 2023 skriver Samferdselsdepartementet at "det kan være behov for ulike planavklaringer gjennom Orkanger", og departementet ber Statens vegvesen holde en god dialog med kommunen for å finne praktiske

Løsninger for videreutvikling av E39.

Kommunedirektøren starter i løpet av første kvartal 2024 en prosess for regulering av ny trasé for kryssing av E39 i Orkdalen i samråd med Statens vegvesen.

Arealbruk og mulig samlokalisering ved nytt Orkdal helsetun

I tjenesteutredning kultur og idrett er en ide om å bygge hovedbibliotek i tilknytning til nytt Orkdal helsetun omtalt som en plan.

Kommunedirektøren beregner ledig areal og utreder bibliotek og andre mulige tilleggsfunksjoner på den aktuelle tomte for helsetun på Orkanger. Utredninga skal drøfte fordeler og ulemper ved å bygge bibliotek ved helsetunet i stedet for å samlokalisere med framtidige lokaler for kino og kulturhus eller skole.

Frist 1. september 2024

Jordflytting

Kommunedirektøren kartlegger områder som egner seg til jordflytting ved eventuell nedbygging av matjord i framtida.

Frist: Utgangen av 2024.

Ung - bolig

Økte priser og renter fører til at spesielt unge har vanskeligheter med å komme seg inn på boligmarkedet. Flertallsgruppa ber om at kommunedirektøren presenterer en sak der markedet og mulighetene for et «ung-bolig»-prosjekt i Orkland belyses.

Møtested for ungdom

Ungdommen har gjennom «Hjem for en 50-lapp» og AtB sitt tilbud «Fleksibel transport» mulighet til å delta på offentlige fester og klubbaktiviteter på Orkanger. Ungdomsrådet har meldt om at ungdom i utkantene av kommunen ønsker møtested/ aktivitetstilbud også der de bor.

Samtidig har vi ulike ordninger med fritidsklubber i kommunen. Noen er kommunale, noen private, og noen på frivillig basis. Flertallsgruppa setter av 250 000 til fritidstilbud til barn og unge i kommunen. Summen fordeles av hovedutvalg HOK etter anbefaling av Ungdomsrådet. Kommunedirektøren utarbeider en oversikt over ulike tilbud i kommunen, herunder kostnader.

Fritidsaktiviteter for barn

Orkland kommune har innført gratis hall-leie for barn og ungdom for å redusere treningsavgifter og senke utgiftene for barn og unge-

Kommunen har også brukt store midler på tilskudd til fritidsaktiviteter for å bidra til at barn i lavinntektsfamilier kan delta på idrettsaktiviteter på lik linje med andre. Idrettsrådet har fått tilført store midler til dette formålet fra staten. Kommunestyret ber kommunedirektøren i samarbeid med idrettsrådet gjøre følgende:

- kartlegge om gratis hall-leie har hatt ønsket effekt
- vurdere hvordan tilskudd til fritidsaktiviteter kan gi best effekt

Transport for ungdom

Kommunedirektøren legger frem sak for HOK med evaluering av ordningene trygt hjem for en 50-lapp, trygt hjem for 200 kr og fleksibel transport. Formålet er å sikre at midlene brukes i tråd med intensjonen og utfyller hverandre.

Tolketjenester i Orklandsskolen

Kommunestyret registrerer den urovekkende situasjonen med hensyn til mottak av Ukrainske flyktningbarn i skolealder.

Det er meldinger om manglende tolketjenester, noe som i sin tid går ut over deres skolehverdag og lærernes arbeidshverdag.

Rent konkret opplever vi i dag en situasjon der lærere med liten eller ingen erfaring med denne type adferd og traumer skal takle skolehverdagen sammen med disse barna. Når språk ikke er et alternativ, står vi i en hjerteskjærende situasjon. Dette er emosjonelt utmattende for alle parter. Dette gir også medelever et stort ansvar for inkludering, og ofte er dette vanskelig. Frustrasjonsnivået er stor til disse elevene, og kommer som uttrykk i adferd. Dette er ikke en god start på skolehverdagen for barn som har det vanskelig fra før.

Kommunestyret ber kommunedirektøren fremme en sak for hovedutvalget/ kommunestyret som skisserer en akseptabel løsning på denne utfordringen.

Kostnader som vil følge av de løsninger kommunedirektøren skisserer må synliggjøres og finansieringsmåter bør komme frem, som f.eks. Flyktningefondet.

Frist 1. mars

Skattøre

Ved utskriving av forskuddsskatt til kommunen for 2024 settes skattøre til høyeste sats.

Eiendomsskatt

I medhold av eigedomsskattelova paragraf 3 første ledd bokstav c, skrives det i Orkland ut eiendomsskatt på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum.

I medhold av eidegdomsskattelova paragraf 4, tredje ledd, første setning, skrives det i Orkland ut eiendomsskatt på flytende anlegg i sjø for oppdrett av fisk, skjell, skalldyr og andre marine arter.

Skattesatsene i Orkland kommune ble harmonisert over en overgangsperiode på tre år regnet fra 2020, med en fast opptrapping av satsene fordelt likt over overgangsperioden, jamfør eidegdomsskattelova paragraf 13 tredje ledd. Skattesatsen for skattepliktige eiendommer var fra skatteåret 2023 harmonisert i samtlige tidligere kommuner på syv promille.

Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2024 er 7 promille, jf. esktl. § 11 første ledd.

Betalingsatser

Brukerbetaling i barnehage

Brukerbetaling i barnehage settes til statens maksimalsats.

	2024 fra 1.8	2024 fram til 1.8	2023
41 timer i uken eller mer (100 prosent plass)	2 000 kr/måned	3 000 kr/måned	3 000 kr/måned
33 - 40 timer i uken (80 prosent plass)	1 700 kr/måned	2 500 kr/måned	2 500 kr/måned
29 - 32 timer i uken (60 prosent plass)	1 300 kr/måned	1 900 kr/måned	1 900 kr/måned
17 - 24 timer i uken (40 prosent plass)	900 kr/måned	1 300 kr/måned	1 300 kr/måned

For familier med to søsken i barnehage gis det 30 prosent moderasjon på den rimeligste plassen. For familier med tre barn i barnehagen samtidig er det gratis barnehageplass for det tredje barnet.

Betaling for kost i barnehager som tilbyr alle måltider er 406 kroner per måned. Betaling for kost i barnehager som ikke tilbyr frokost er 348 kroner per måned.

Nasjonale bestemmelser sier at familier ikke skal betale mer enn seks prosent av husholdningens samlede inntekt. Inntektsgrensen fastsettes i statsbudsjettet og fra januar 2023 er inntektsgrensen på 550 000 kroner.

Inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen 2 til 5 år i familier med lav inntekt prisjusteres til 642 700 kroner fra 1. august 2024.

Brukerbetaling skolefritidsordning

Betalingssatsene for 2024 er justert med deflator 4,3 prosent. Satsene fra 1. januar 2024 blir da:

	2024	2023
Inntil 12 timer per uke (halvplass)	1 577 kr/måned	1 512 kr/måned
12 timer eller mer per uke (helklass)	2 682 kr/måned	2 571 kr/måned
1. og 2. trinn inntil 12 timer	Gratis	Gratis
1. og 2. trinn mer enn 12 timer	1 105 kr/måned	1 059 kr/måned

Mulig kjøp av enkeltdager, forutsatt kapasitet, er 384 kroner per dag. Betaling for kost kommer i tillegg med 227 kroner per måned.

Kulturskolen

Betalingssatsene for 2024 er justert med deflator 4,3 prosent. Satsene fra 1. januar 2024 blir da:

Foreldrebetaling	periode	2024	2023
Barn over 6 år (2.trinn)	kr/semester	1 650	1 580
Barn inntil 6 år (1. trinn)	kr/semester	820	785

Moderasjon for plass nummer to (søsken eller samme bruker) er 30 prosent. Moderasjon for tredje plass er 50 prosent.

Priser norskkurs (voksenopplæringen)

Prisliste for de som tar norskkurs uten rett eller plikt:

Betalingssatsene for 2024 er justert med deflator 4,3 prosent. Satsene fra 1. januar 2024 blir da:

	periode	2024	2023
Norskkurs: Dagtid 3 dager/uke	måned	kr 4 626	kr 4 435
	semester	kr 13 867	kr 13 295
Norskprøve muntlig		kr 824	kr 790
Norskprøve skriftlig		kr 824	kr 790
Delprøve		kr 349	kr 335

	periode	2024	2023
Samfunnskunnskapsprøve		kr 824	kr 790
Statsborgerprøve		kr 798	kr 765

Praktisk bistand (hjemmehjelp)

Satsen endres til statens maksimumssats for brukere med inntekt under 2G, i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.

De øvrige betalingsattsene for 2024 er justert med deflator 4,3 prosent. Satsene fra 1. januar 2024 blir da:

Inntekt (1G = 118 620 kroner per 1.5.2023)	periode	2024	2023
Under 2G		Statens maksimumssats	Statens maksimumssats
2G - 3G	kr/måned	864	828
3G - 4G	kr/måned	1 382	1 325
Over 4G	kr/måned	2 131	2 043
Timepris	kr/time	265	254

Opphold i institusjon

Satsene er lik statens anbefalte maksimumssatser i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.

	2024
Natt- eller dagopphold	Statens maksimumssats
Døgnopphold	Statens maksimumssats

Servicepakke for beboere i heldøgns omsorgsboliger (HDO-boliger)

		2024	2023
Servicepakke	kr/måned	6 053	5 803
Servicepakke Solhagen	kr/måned	5 821	5 340

Leie av trygghetsalarmer

Betalingssatsene for 2024 er justert med deflator 4,3 prosent. Satsene fra 1. januar 2024 blir da:

		2024	2023
Under 2G	kr/måned	92	88
Over 2G	kr/måned	191	183

Matombringning

Prisen settes med grunnlag i selvkostberegninger. For 2024 øker prisen med 6 prosent.

	2024	2023
Middagsombringning	kr 121*	kr 114*
Tørrvarer	kr 67	kr 63

* Feil sats for 2023 ble lagt til grunn ved prosentvis økning. Det fremmes sak til kommunestyret for å rette opp i dette. Dette medfører en reduksjon i gebyret fra kr. 128 til kr. 121.

Utkjøring av tekniske hjelpemidler

Leie av tekniske hjelpemidler fra det kommunale lageret er gratis.

Satsen for å kjøre ut hjelpemidler justeres med deflator 4,3 prosent. Sats fra 1. januar 2024 blir da:

	2024	2023
Utkjøring	kr 363	kr 348

Dagsenter

Betalingssatsene for 2024 er justert med deflator 4,3 prosent. Satsene fra 1. januar 2024 blir da:

	periode	2024	2023
Dagsenter	dag	kr 231	kr 221
Dagsenter for demente	dag	kr 98	kr 94

Friskliv og rehabilitering

	periode	2024	2023
Trimrom Fannrem og Krokstadøra - Egentrening for brukere tildelt tjeneste	kr/halvår	420	420
Trimrom Fannrem og Krokstadøra - Lag og foreninger / bedrifter	kr/time	260	262
Trimrom Krokstadøra - Privat treningsavtale (befolkningen over 15)	kr/måned	160	157
Trimrom Krokstadøra - Privat treningsavtale (befolkningen over 15) Familiemedlemskap	kr/måned	320	315

Bassengtilbud Meldal og Krokstadøra - Kombinasjon av behandling og frisklivstilbud	kr/semester	400	420
	kr/gang	30	31

Sterk og stødig Krokstadøra, Meldal, Løkken, Orkanger, Fannrem, Svorkmo, Lensvik	kr/15 ganger	450*	472
--	--------------	------	-----

* 4-tallet falt ut i kommunedirektørens forslag, og dette ble ikke oppdaget før etter vedtak. Det fremmes sak for kommunestyret for å rette opp i dette.

Mestringstreff for personer med langvarig sykdom/ plager for å mestre hverdagen		Gratis	Gratis
Hverdagsglede	kurs	kr 300	kr 315
Bra Mat Kurs	kurs	kr 300	kr 315
Tobakkslutt	kurs	kr 300	kr 315

Ved de tilbudene hvor det er behov for nøkkelkort dekkes dette av brukeren selv.

Årsavgift vann (inkludert merverdiavgift)

Orkland kommune vedtar 100 prosent kostnadsdekning innenfor vann.

Betalingsatsen for 2024 økes med 6,1 prosent til 6 380 kroner inklusive merverdiavgift for et normalgebyr:

		2024	2023
Fastledd	kr/år	3 615	3 506
Målt forbruk	kr/m ³	13,83	12,54
Normalgebyr med 200 m ³ forbruk		6 380	6 014

Årsavgift avløp (inkludert merverdiavgift)

Orkland kommune vedtar 100 prosent kostnadsdekning innenfor avløp.

Betalingsatsen for 2024 økes med 14,3 prosent til 9 729 kroner inklusive merverdiavgift for et normalgebyr:

		2024	2023
Fastledd	kr/år	4 546	3 990
Målt forbruk	kr/m ³	25,91	22,61
Normalgebyr med 200 m ³ forbruk		9 729	8 513
Påslipp til kommunalt nett	kr/m ³	437,50	437,50

Årsavgift renovasjon (inkludert merverdiavgift)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til ReMidt.

		2024	2023
Renovasjon boligabonnement	kr/år	5 125	5 000
Renovasjon fritidsabonnement	kr/år	1 988	1 937

Årsavgift slamtømming (inkludert merverdiavgift)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til ReMidt.

		2024	2023
Oppmøtepris, per anlegg	kr/oppmøte	933	857
Tømming og behandling fra slamavskiller	kr/m ³	564	520
Tømming og behandling fra tett tank	kr/m ³	478	440
Tømming og behandling fra minirenseanlegg	kr/m ³	478	440

Årlig påslag per anlegg til Orkland kommune settes til 578 kroner inkludert merverdiavgift. Dette er en økning på 10,9 prosent.

Årsavgift feiing (inkludert merverdiavgift)

Betalingsatsen for 2024 reduseres med 0,4 prosent for et normalgebyr ordinær bolig (feiing og tilsyn hvert 4. år).

Kategorier	Gebyret baserer seg på	2024	2023
ORDINÆR BOLIG			
Sats bolig - 2 ganger årlig feiing	Røykløp	kr 501	kr 503
Sats bolig - 2 ganger årlig tilsyn	Bruksenheter	kr 1 003	kr 1 007
Sats bolig - feiing hvert år	Røykløp	kr 334	kr 335
Sats bolig - tilsyn hvert år	Bruksenheter	kr 669	kr 672
Sats bolig - feiing hvert 2. år	Røykløp	kr 264	kr 265
Sats bolig - tilsyn hvert 2. år	Bruksenheter	kr 526	kr 528
Sats bolig - feiing hvert 4. år	Røykløp	kr 200	kr 201
Sats bolig - tilsyn hvert 4. år	Bruksenheter	kr 404	kr 406
Sats bolig - feiing hvert 6. år	Røykløp	kr 159	kr 160
Sats bolig - tilsyn hvert 6. år	Bruksenheter	kr 319	kr 320
Sats bolig - feiing hvert 8. år	Røykløp	kr 117	kr 117
Sats bolig - tilsyn hvert 8. år	Bruksenheter	kr 231	kr 232

FRITIDSBOLIG			
Sats fritidsbolig - 2 ganger årlig feiing	Røykløp	kr 753	kr 756
Sats fritidsbolig - 2 ganger årlig tilsyn	Bruksenheter	kr 1 506	kr 1 512
Sats fritidsbolig - feiing hvert år	Røykløp	kr 498	kr 500
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert år	Bruksenheter	kr 998	kr 1 002
Sats fritidsbolig - feiing hvert 2. år	Røykløp	kr 393	kr 395
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 2. år	Bruksenheter	kr 787	kr 790
Sats fritidsbolig - feiing hvert 4. år	Røykløp	kr 303	kr 304
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 4. år	Bruksenheter	kr 606	kr 608
Sats fritidsbolig - feiing hvert 6. år	Røykløp	kr 238	kr 239
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 6. år	Bruksenheter	kr 474	kr 476
Sats fritidsbolig - feiing hvert 8. år	Røykløp	kr 173	kr 174
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 8. år	Bruksenheter	kr 346	kr 347
TILSYN MED GASSANLEGG/GASSFYRING			
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert år	Bruksenheter	kr 601	kr 603
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert 2. år	Bruksenheter	kr 474	kr 476
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert 4. år	Bruksenheter	kr 363	kr 364
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert 8. år	Bruksenheter	kr 207	kr 208

Betalingsregulativ for reguleringsplaner, bygge- og delesaksbehandling, oppmålingsforretninger, eierseksjonering, konsesjons- og delingssaker, jordloven og saker etter forurensningsloven

Kommunale forskrifter for gebyrer etter plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og matrikkellova, og for saker etter forurensningsloven er revidert høsten 2023. Tilhørende betalingsregulativ for saksbehandling vedtas slik som det framgår av vedlegget til handlingsplanen.

Gebyr for graving i vei

Betalingssatsene for 2024 er justert med deflator 4,3 prosent. Satsene fra 1. januar 2024 blir da:

	2024	2023
Gebyret for graving i kommunale veger	kr 4 491	kr 4 306
Graving i kommunal veg uten godkjent gravemelding	kr 8 982	kr 8 612

Husleie i kommunale leiligheter/boligbygg og lokaler som ikke reguleres ut fra kontrakt

Leieprisen for kommunale leiligheter øker i henhold til husleielovens bestemmelser; generell økning tilsvarende økning i konsumprisindeksen. Regulering skjer fortløpende. Ved inngåelse av nye kontrakter tilpasses leien til «gjengs leie» for tilsvarende boforhold i Orkland, forsiktig vurdert. Husleien i omsorgsboliger endres kun i henhold til endringer i konsumprisindeksen.

Leie for lokaler som ikke reguleres i samsvar med inngått kontrakt økes med 4,3 prosent fra 01.01.2024.

Leieprisen for kulturhuset og rådhuset økes med 4,3 prosent.

Avgifter til kirken

Priser for 2024 blir behandlet i egen sak i Orkland kirkelige fellesråd.

Fellingsavgift for elg og hjort

Fellingsavgiften følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.

Tomtepriser

Tomtepriser på næringsareal og boligtomter fastsettes individuelt for den enkelte tomt etter vurdering i formannskapet.

Økonomisk støtte til livsopphold

Ungdoms- og korttidssatsene i Orkland settes til:

	2024	2023
Enslig 18 - 24 år	Langtidssnorm livsopphold 70 % av ordinær norm	4 740 kr/måned
Hjemmeboende ungdom	Livsoppholdsnorm 40 % av ordinær norm	2 840 kr/måned
Korttidssats voksen (inntil 3 måneder)	70 % av ordinær norm	70 % av ordinær norm

For øvrig settes økonomisk støtte til livsopphold lik gjeldende statlige veiledende satser.

Øvrige budsjettvedtak

Godtgjøring til ordfører og varaordfører

Ordførerens godtgjørelse settes lik satsen som en stortingsrepresentant får. Varaordførerens godtgjørelse er 80 prosent av ordførerens godtgjørelse.

Refinansiering av eldre gjeld

Kommunedirektøren delegeres myndighet til å ta opp lån til finansiering av eldre gjeld og til å slå sammen løpende lån. Kommunedirektøren har fullmakt til å godkjenne endrede lånebetingelser, herunder å binde renten på alle eksisterende lån.

Lønnsreguleringer

Til lønnsregulering i 2024 er det avsatt 42,48 millioner kroner. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettkorrigeringer av lønn, arbeidsgiveravgift og reguleringspremie når forhandlingene er ferdige.

Låneopptak

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øvre ramme for prosjektene. Kommunestyret delegerer til kommunedirektøren å godkjenne oppstart av tiltakene innenfor rammene. Det delegeres til kommunedirektøren å foreta nye låneopptak og godkjenne lånevilkår, herunder binde rente og velge långiver for inntil 378 356 000 kroner i henhold til oversikten under.

År	2024
Sum låneopptak kommunale investeringer	308 356 000
Startlån Orkland	70 000 000
Totalt låneopptak	378 356 000

Bevilgningsoversikt drift (tall i tusen)

Tall i tusen	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Rammetilskudd	-719 880	-751 064	-809 153	-816 736	-816 745	-816 761
Inntekts- og formuesskatt	-555 475	-521 941	-571 402	-571 417	-571 402	-571 402
Eiendomsskatt	-27 280	-26 344	-25 944	-25 944	-25 944	-25 944
Andre generelle driftsinntekter	-38 008	-23 316	-43 975	-40 136	-43 496	-40 136
Sum generelle driftsinntekter	-1 340 644	-1 322 665	-1 450 474	-1 454 233	-1 457 587	-1 454 243
Driftsutgifter per tjenesteområde	1 154 994	1 191 619	1 257 145	1 264 376	1 224 863	1 208 342
Avskrivninger	127 711	120 230	127 110	138 365	156 143	171 996
Sum netto driftsutgifter	1 282 705	1 311 849	1 384 255	1 402 741	1 381 006	1 380 338
Brutto driftsresultat	-57 939	-10 816	-66 219	-51 492	-76 581	-73 905
Renteinntekter	-21 822	-42 081	-42 405	-41 678	-41 420	-42 659
Utbytter	-39 003	-42 268	-32 968	-32 968	-32 968	-32 968
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	50 438	106 350	127 260	131 322	142 407	152 240
Avdrag på lån	90 795	93 625	92 927	101 507	113 954	122 713
Sum Netto finansutgifter og inntekter	80 409	115 626	144 814	158 183	181 973	199 326
Motpost avskrivninger	-127 711	-120 230	-127 110	-138 365	-156 143	-171 996
Netto driftsresultat	-105 241	-15 420	-48 515	-31 674	-50 751	-46 575
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	30 972	5 804	17 707	90 747	52 347	5 547
Avsetninger til bundne driftsfond	8 675	2 160	3 708	3 885	1 830	1 830
Bruk av bundne driftsfond	-7 758	-4 350	-4 300	-5 338	-7 778	-9 374
Avsetninger til disposisjonsfond	99 231	41 129	58 601	45 537	56 967	53 607
Bruk av disposisjonsfond	-25 879	-29 323	-27 201	-103 157	-52 615	-5 035
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0

Tall i tusen	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Sum Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	105 241	15 420	48 515	31 674	50 751	46 575
Årsoverskudd / underskudd	0	0	0	0	0	0

Bevilgninger rammeområder (tall i tusen)

10	Fellesinntekter	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	0	0	-900	-900	6 212	3 712
	- Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	0	0	0	0	0	0
	Netto bevilgning drift	0	0	-900	-900	6 212	3 712

11	Kommunedirektør	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	50 159	71 889	124 073	124 413	122 155	122 685
	- Overføring til investering	0	0				
	- Avsetninger til bundne fond	0	-1 024	-1 024	-1 024	-1 024	-1 024
	+ Bruk av bundne fond	3 525	2 475	1 384	1 384	1 384	1 384
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	2 850	800	1 180	1 180	0	0
	Netto bevilgning drift	56 534	74 140	125 613	125 953	122 515	123 045

12	Kultur	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	27 729	29 658	31 037	30 878	30 290	30 241
	- Avsetninger til bundne fond	-530	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	378	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	-450	-450	-450	-450
	+ Bruk av disp.fond	1 176	800	100	0	0	0
	Netto bevilgning drift	28 754	30 458	30 687	30 428	29 840	29 791

20	Barnehage	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	141 583	147 976	161 652	166 312	163 800	163 522
	- Overføring til investering	0	0	0	0	0	0

- Avsetninger til bundne fond	-225	0	0	0	0	0
+ Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
- Avsetning til disp.fond	-5 452	-158	-158	0	0	0
+ Bruk av disp.fond	6 732	5 200	0	0	0	0
Netto bevilgning drift	142 637	153 018	161 494	166 312	163 800	163 522

21	Grunnskole	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	222 915	229 027	241 643	241 238	236 225	235 824
	- Overføring til investering	-1 800	-1 600	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
	- Avsetninger til bundne fond	-325	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	260	0				
	- Avsetninger til disp.fond	-212	0	-132	-132	0	0
	+ Bruk av disp.fond	1 123	1 454				
	Netto bevilgning drift	221 961	228 881	240 411	240 006	235 125	234 724

22	Tverrfaglige tjenester	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	68 573	73 891	72 850	72 790	71 867	71 745
	- Avsetninger til bundne fond	-559	-330	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	71	0				
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	0	4 109				
	Netto bevilgning drift	68 085	77 670	72 850	72 790	71 867	71 745

30	Mestring	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	120 915	141 104	148 343	154 364	146 365	144 627
	- Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	2 265	0				
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	975	3 890	752	7 700		
	Netto bevilgning drift	124 154	144 994	149 095	162 064	146 365	144 627

31	Hjemmebaserte tjenester	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	262 126	259 830	269 001	259 434	259 434	259 434
	- Avsetninger til bundne fond	-1 223	0				
	+ Bruk av bundne fond	239	0				
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	-250			
	+ Bruk av disp.fond	370	0				
	Netto bevilgning drift	261 511	259 830	268 751	259 434	259 434	259 434

32	Institusjon	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	169 599	148 018	151 777	158 069	158 847	158 847
	- Avsetninger til bunde fond	-173	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	389	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	0	0	0	0	0	0
	Netto bevilgning drift	169 815	148 018	151 777	158 069	158 847	158 847

40	Plan	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	18 134	19 663	19 649	19 597	19 348	19 316
	- Avsetninger til bundne fond	-1 097	-231	-231	-231	-231	-231
	+ Bruk av bundne fond	455	564	564	564	564	564
	- Avsetninger til disp.fond	-1 191	-340	-340	-140	-140	-140
	+ Bruk av disp.fond	1 289	500	0	0	0	0
	Netto bevilgning drift	17 590	20 156	19 642	19 790	19 541	19 509

41	Kommunalteknikk	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	109 056	109 104	105 413	105 378	103 456	103 282
	- Overføring til investering	-235	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	12	0	0	0	0	0
	- Netto avskrivninger VAR	0	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	-1 527	-1 045	-1 033	-1 020	-1 008	-1 008
	+ Bruk av disp.fond	7 316	1 630	0	0	0	
	Netto bevilgning drift	114 622	109 689	104 380	104 358	102 448	102 274

90	Avgiftsbelagte tjenester	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
	Ramme inkl. fondsbruk	311	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til bundne fond	-4 227	0	-1 878	-2 055	0	0
	+ Bruk av bundne fond	163	1 311	2 352	3 390	5 830	7 426
	- Netto avskrivninger VAR	-46 917	-56 534	-63 414	-74 669	-92 447	-108 300
	- Avsetninger til disp.fond	0	-12				
	+ Bruk av disp.fond	0	0				
	Netto bevilgning drift	-50 669	-55 235	-62 940	-73 334	-86 617	-100 874

	Sum bevilgninger ramme	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
--	------------------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------

	Ramme inkl. fondsbruk	1 191 099	1 230 160	1 324 538	1 331 573	1 317 999	1 313 235
	- Overføring til investering	-2 035	-1 600	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
	- Avsetninger til bundne fond	-8 359	-1 585	-3 133	-3 310	-1 255	-1 255
	+ Bruk av bundne fond	7 758	4 350	4 300	5 338	7 778	9 374
	- Netto avskrivninger VAR	-46 917	-56 534	-63 414	-74 669	-92 447	-108 300
	- Avsetninger til disp.fond	-8 382	-1 555	-2 363	-1 742	-1 598	-1 598
	+ Bruk av disp.fond	21 831	18 383	2 032	8 880	0	0
	Netto bevilgning drift	1 154 994	1 191 619	1 260 860	1 264 970	1 229 377	1 210 356

Bevilgningsoversikt investering

Tall i tusen	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	265 688	335 767	378 874	427 391	808 687	547 232
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	118 850	4 204	4 447	4 447	4 447	4 447
Utlån av egne midler	844	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	385 382	339 971	383 321	431 838	813 134	551 679
Kompensasjon for merverdiavgift	-42 260	-32 071	-41 173	-36 660	-105 320	-93 790
Tilskudd fra andre	-84 893	-42 800	0	0	-70 184	-363 200
Salg av varige driftsmidler	-3 671	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-117 901	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-97 125	-211 000	-308 356	-303 010	-579 596	-88 442
Sum investeringsinntekter	-345 850	-285 871	-349 529	-339 670	-755 100	-545 432
Videreutlån	60 859	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Bruk av lån til videreutlån	-60 859	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Avdrag på lån til videreutlån	8 786	11 064	12 357	14 971	17 584	20 212
Mottatte avdrag på videreutlån	-10 943	-11 064	-12 357	-14 971	-17 584	-20 212
Netto utgifter videreutlån	-2 157	0	0	0	0	0

Tall i tusen	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Overføring fra drift	-30 972	-5 804	-17 707	-90 747	-52 347	-5 547
Avsetninger til bundne investeringsfond	2 648	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-82	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	3 538	368	368	368	368	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-12 507	-48 664	-16 453	-1 789	-6 055	-700
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-37 375	-54 100	-33 792	-92 168	-58 034	-6 247
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

Investeringer i varige driftsmidler

Tabellen viser tiltak som er lagt inn i økonomiplanen (tall i tusen).

Alle tall inkludert merverdiavgift, med unntak av investeringer i vann og avløp

	Prosjekt	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
100	Sum investeringer vann	62 720	73 050	47 300	9 500
200	Sum investeringer avløp	91 750	171 100	234 150	69 150
30002	Justeringsmva Joplassen/Kleiva	-368	-368	-368	-368
30028	Gravemaskin	-	3 750	-	-
30033	GS Vormstad	1 900	-	-	-
30035	Smarte gatelys Orkland	2 500	2 000	-	-
30037	Driftsbil - vei	-	800	-	-
30040	Fortau Orkdalsveien	2 800	-	-	-
30047	Fortau Steinsmoen	2 000	-	-	-
30048	Fortau Tverradkomsten	2 000	-	-	-
30049	Forebygging v/nedbør kommunal vei	1 875	-	-	2 000
40013	Ny Meldal brannstasjon	65 000	-	-	-
40039	Tilbygg Amundmoen II	20 200	-	-	-
40046	Ombygging Lensvik kommunehus	29 000	-	-	-
40056	Brannsikringstiltak boliger	2 000	2 000	2 000	2 000
40063	Arbeidsbiler bygg	-	3 000	3 000	3 000
40065	Rådhus vindusbytte	5 500	-	-	-
40067	Garderobeanlegg Orklahallen	27 500	-	-	-

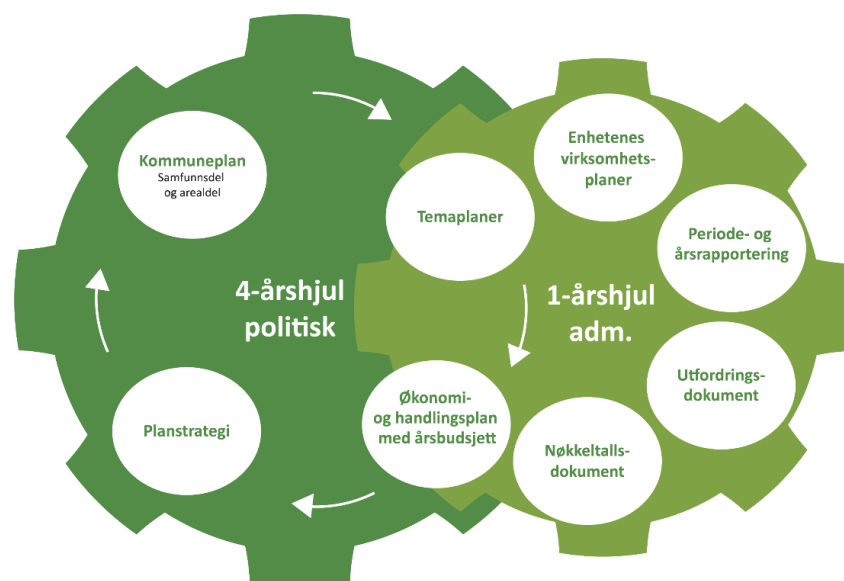
	Prosjekt	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
40074	Gjølme bhg. nye kummer	163	-	-	-
40075	Årlivoll skole, solskjerming/vinduer	375	-	-	-
40076	Gjølme skole, skifte dører	250	-	-	-
40079	Ombygging basseng Orkanger b.skole	8 500	-	-	-
40080	Hardbruksboliger	5 500	-	-	-
40085	Nye Orkdal helsetun	10 250	100 000	500 000	454 000
40092	Belysning oppgradering bygg	5 000	5 000	5 000	-
40093	SD anlegg bygg		15 000	9 600	-
40094	Veistasjon - utfasing oljefyr mm	2 500	-	-	-
40095	Riving tjenestesentret	1 000	-	-	-
40096	Oppgradering uteområde rådhuset	2 000	-	-	-
40097	Carporter kommunale biler	4 500	-	-	-
40099	Solskjerming/vindu Orkanger b.skole	2 200	-	-	-
40100	Solhagen - ombygging	150	-	-	-
40101	Hamnahaugen solskjerming	550	-	-	-
50002	Driftsbil feiing	-	-	850	-
50006	Slottet brannstasjon Framskutt enhet	2 563	-	-	-
50007	Egenkapitalinnskudd KLP	4 447	4 447	4 447	4 447
50010	PC-er skole	2 250	2 250	2 250	2 250
50014	Fastlegehjemmel til en 0-avtale	309	309	155	-
50018	Tankbil Krokstadøra	4 000	-	-	-
50019	Brannbil Meldal	5 000	-	-	-
50021	Brannbil Orkanger	-	5 000	-	-
50032	Robotklippere parker	-	-	-	200
50034	Brann, kommandobil vakt	-	-	1 000	-
50035	Brann, vaktbil Lensvik	-	-	950	-
50036	Brann, beredskapsbåt Slottet	-	-	300	-
50037	Brann, tankbil Meldal	-	-	2 500	-
50044	Helseplattformen	-	38 000	-	-
50045	Bil forebyggende avdeling brann	500	-	-	-
50046	Beredskap brann naturskapt hendelser	-	-	-	5 000
50047	Brann, beredskapsbåt hovedbrannstasjon	-	-	-	500
50048	Avfallscontainer v/søppelsug	300	-	-	-
50049	Brannmur	625	-	-	-
50050	Datarom - SAN	1 500	-	-	-
50051	Datarom - fiberswitcher	-	1 500	-	-
50052	Bytte switcher	675	-	-	-

	Prosjekt	Budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
50053	Bytte kommunal Wifi	-	5 000	-	-
50054	Kjøleanlegg datarom Rådhus	150	-	-	-
40102	Meldal Bygdemuseum	437			
40103	Skolebruksplan	1 250			
	Sum investeringer	383 321	431 838	813 134	551 679

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

	Prosjekt	Bud 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
50007	Egenkapitalinnskudd KLP	4 447	4 447	4 447	4 447
	Sum aksjer og andeler	4 447	4 447	4 447	4 447

Kapittel 3 Det kommunale plansystemet, våre verdier og visjon

Overordnede målsettinger og strategier

Kommuneplanens samfunnsdel er det strategiske styringsdokumentet som peker på hva Orkland kommune skal satse spesielt på i perioden 2020-2032. Det betyr ikke at vi skal slutte med det som ikke nevnes, men vise hvor vi skal rette innsats og ressurser spesielt for å nå målene vi har satt.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 28.10.2020 i sak 77/20.

Visjon og verdier

Orkland kommunes målsettinger og strategier er koblet til FNs bærekraftsmål, vår egen visjon *Sammen bygger vi Orkland* og våre verdier *modig, klok og nær*.

Kommunens plansystem

Orkland kommunes plansystem består av følgende hovedelementer:

- Strategisk del – med samfunnsdel, planstrategi og arealdel.
- Handlingsdel – kunnskapsgrunnlag - utfordringer og muligheter, nøkkeltallsdokument, handlingsplan med budsjett, temaplaner og virksomhetsplaner.
- Rapportering og læring – innspill og overordnede veivalg til samfunnsdel og arealdel.

Hovedmål og delmål i samfunnsdelen

Hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er tredelt, etter kommunens verdier:

Modige Orkland

*Orkland skal være **MODIG** og arbeide målrettet med innovasjon, næringsutvikling og digitalisering for å møte framtidens utfordringer. Samtidig skal kommunen og lokalsamfunnene motvirke konsekvensene av klimaendringer og stille seg i front for lavutslippssamfunnet.*

- Orkland møter framtidens utfordringer på en offensiv måte.
- Orkland skal være et smart, grønt og framtidsretta samfunn.
- Orkland skal være næringskommune nummer én i Trøndelag.

Kloke Orkland

Orkland skal være **KLOK** og se motstridende interesser og legge til rette for samarbeid og dialog. Målet er å være et tilgjengelig, trygt, mangfoldig og aktivt samfunn.

- Orkland skal være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser, med ulike forutsetninger og funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel, og tar medansvar.
- Orkland kommune skal ha en bærekraftig økonomi og effektiv tjenesteproduksjon.

Nære Orkland

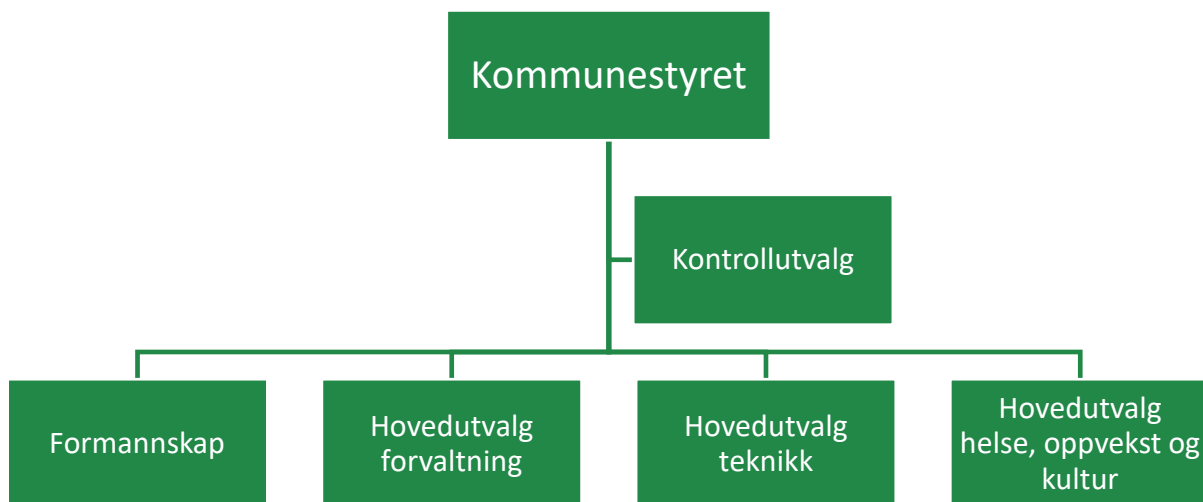
Orkland kommune skal være **NÆR** og arbeide for gode menneskemøter, møte individuelle behov og ta hele Orkland i bruk.

- Orkland skal ha en aktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling.
- Orkland kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som innbyggerne har tillit til.

Kapittel 4 Organisering og styring

Politisk organisering

Den politiske organiseringen i Orkland kommune skal bidra til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel og underliggende planer. Dette innebærer at Orkland kommune skal legge til rette for engasjement og deltagelse i utvikling av lokalsamfunnet og samhandling mellom kommune, lokalsamfunn og næringsliv. Kommunestyret vedtok 25. mai 2022 ny politisk organisering av Orkland kommune gjeldende fra kommunestyrevalget høsten 2023:

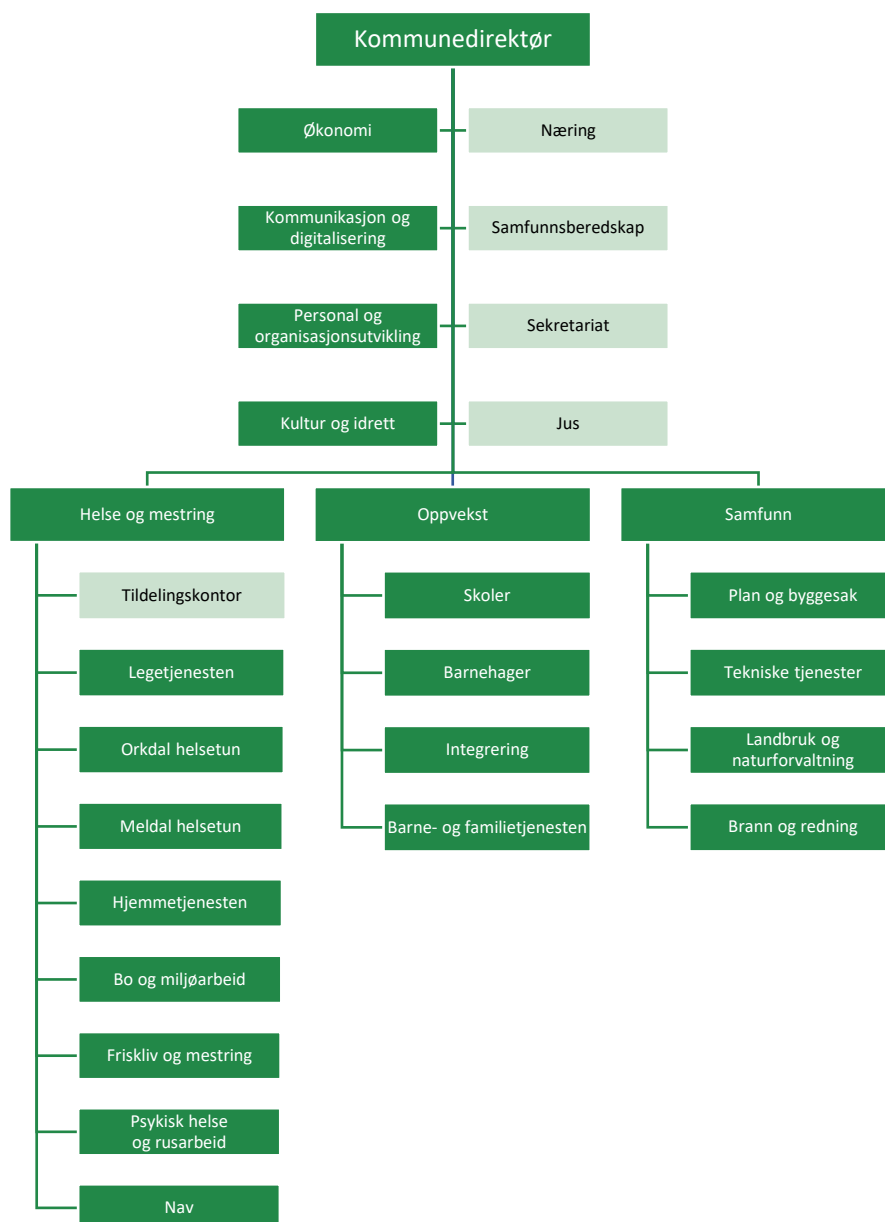

- Orkland kommunestyre har 43 representanter.
- Orkland formannskap har elleve representanter.
- Hovedutvalg forvaltning har elleve representanter.
- Hovedutvalg for teknikk har ni representanter.
- Hovedutvalg for helse, oppvekst og kultur har elleve representanter.
- Kontrollutvalget har fem representanter.

Videre er det etablert; administrasjonsutvalg, valgutvalg, kommunalt råd for personer med nedsatt funksjonsevne, eldreråd og ungdomsråd.

Administrativ organisering

Orkland kommunes hovedoppgaver er tjenester, myndighetsutøvelse, samfunnsutvikling og lokaldemokrati. Det er stor kompleksitet i oppgaver, fagområder og lovverk den samlede virksomheten skal levere på. Kommunen må ha en organisering som bidrar til at den når målene og løser oppgavene på en mest mulig effektiv måte. Orkland skal ha en administrativ organisering som har brukerperspektivet i høysetet, og der tjenesteområdene settes sammen ut fra hva som tjener brukerne. Det betyr samlede og solide fagmiljø som er god på møte mellom mennesker.

Kapittel 5 Satsinger, utfordringer og muligheter

Digitalisering

Temaplan digitalisering ble politisk vedtatt 23. juni 2021. Planen har hovedmålet «*En enklere og bedre hverdag for orklendingene*». Vi skal ved hjelp av digitalisering gi bedre tjenester, bidra til effektiv offentlig ressursbruk og økt verdiskaping. Temaplanen konkretiserer det nasjonale målbildet til spesifikke mål og satsinger for Orkland kommune, og bygger på de mål og strategier vi har i kommuneplanens samfunnsdel «*Slik bygger vi Orkland sammen*».

Vi skal ikke digitalisere for teknologiens skyld, men for å tilby bedre tjenester for innbyggerne våre.

Digitalt førstevalg er et bærende prinsipp i tjenesteutviklingen, samtidig er digital modenhet en stor kompetanseutfordring. Kartlegging av digital modenhet i organisasjonen er igangsatt, og er en viktig byggestein i arbeidet med digital kompetanseheving.

Vi har jobbet med å få våre tjenester over i skybaserte løsninger. Porteføljestyling, automatisering og robotisering av saksbehandling er prioriterte områder fremover. Formålet er bedre tjenester som sikrer rettferdige resultat, raskere svar til innbyggere og potensiell effektivisering. Vi samarbeider både regionalt og nasjonalt, gjennom DigiTrøndelag og KS.

Satsingen knyttet til det skjerpede trusselbildet når det gjelder informasjonssikkerhet videreføres, og vi har styrket bemanning og kompetanse innen området. Høsten 2022 gjennomførte vi, som en av de første kommunene i landet, en beredskapsøvelse med læringsfokus basert på en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) med utgangspunkt i cyberangrep (dataangrep fra ekstern eller intern trusselaktør). Arbeidet følges opp med kurs og opplæring for økt bevisstgjøring, kompetanseutvikling og bedre kvalitet. Orkland kommune følger løpende de anbefalinger som nasjonale myndigheter gir knyttet til informasjonssikkerhet, og erkjenner at vi står overfor et trusselbilde i stadig endring.

Det skjer mye godt arbeid innen digitalisering for bedre tjenester innen samfunn, helse og mestring og oppvekst. Innen samfunn benyttes digitalisering for å øke sikkerheten, og for å gi et bedre beslutningsgrunnlag for videre jobb på vår infrastruktur. Velferdsteknologi integreres som en del av tjenestetilbudet innen helse, og teknologi og digital didaktikk (undervisning i en digital verden) er i bruk innen oppvekstområdet. Vi utvikler kommunens kommunikasjon på digitale løsninger: Kommunens nettside, MinSide, digital dialog og stream for å nevne noe, og jobber for bedre universell utforming for økt tilgjengelighet. Digitalt utenforskap er ansett som en av de største demokratiske utfordringene i vår tid. Det er et potensial i å se dette arbeidet i sammenheng med den generelle satsingen på å motvirke utenforskap.

Tilflytting og markedsføring

En attraktiv næringskommune må muliggjøre og tilrettelegge godt for vekst og tilflytting. Det betyr at vi må ha kompetanse i «eget hus», fremoverlente politikere og være god på plan og byggesak. Det viktigste er likevel innholdet i selve tjenestene og hvert enkeltmenneskemøte. Innbyggere som trives og lykkes er de aller beste Orklandsambassadørene. Men det er ikke nok. Det må være attraktive arbeidsplasser, bomuligheter og lokalsamfunn, som sammen med gode fritidstilbud og muligheter tiltrekker seg unge voksne i etableringsfase.

Portalen InOrkland.no/.com løfter frem Orkland, og sammen med andre målrettede tiltak jobbes det i handlingsplanperioden aktivt med markedsføring av og tilflytting til kommunen.

Utenforskap

I Orkland vil vi ha et mangfoldig samfunn der alle er i stand til å møte livets opp- og nedturer. Vi trenger verdiskapningen og arbeidskraften fra alle, men mest av alt trenger vi at alle opplever mestring og tilhørighet. De aller fleste barn og unge i kommunen vår har god livskvalitet, opplever å høre til et eller flere fellesskap, får kjærlighet, omsorg og støtte. Dette ser vi når vi spør ungdommene direkte, slik vi gjør i undersøkelsen Ungdata.

Likevel er det for mange unge som av ulike årsaker ufrivillig står utenfor fellesskapet. Vi vet hva som øker risikoen, men også hva som forhindrer utenforskap. Det enkle svaret er å gjøre mer av det som beskytter, og samtidig redusere risikofaktorene. Vi må ha en felles forståelse av utfordringene vi står overfor. Samtidig skal solid tverrfaglig innsats være bærebjelken for å nå målet om trygge barn og unge som mestrer livet sitt.

Sammenlignet med andre kommuner er det flere unge voksne som innvilges uføretrygd i Orkland. Med unge voksne mener vi de mellom 18 og 30 år. Uføretrygd er noe som for de fleste er en nødvendighet for en stabil økonomi, men som også er en risikofaktor for å oppleve utenforskap. Spørsmålet vi har stilt oss, er om det er noe vi kan gjøre for å bidra til at flere unge voksne får en tilknytning til arbeidslivet som kan være til glede og nytte både for den det gjelder, og for oss som lokalsamfunn.

Tall fra Nav viser at det som skiller oss fra andre er et høyere antall unge voksne med psykiske helseutfordringer som innvilges uføretrygd. I denne statistikken ser vi at det naturlig nok er noen som har medfødte tilstander, utviklingsforstyrrelser, eller alvorlige psykiske lidelser som ikke vil kunne delta i arbeidslivet på lik linje med andre, men ikke flere enn i andre kommuner. Forskjellen er at andelen med angst og depresjon hos oss er høy. Dette er tilstander som det er mulig å forebygge og behandle. Da er det logisk at vi spør oss: Har vi flere unge med psykiske plager enn andre kommuner? Hvis ikke, hvorfor er det da flere hos oss som blir uføre? Er det noe vi burde gjøre annerledes for å hjelpe disse barna og familiene deres for å forhindre at de utvikler psykiske problemer? Vi trenger med andre ord å forstå hva som skjer med disse familiene underveis, hvilke risikofaktorer som påvirker utviklingen av angst og depresjon. Kanskje ligger årsaken til utenforskapet i at unge hos oss har flere risikofaktorer til stede i oppveksten sin, faktorer som etter hvert fører til at de utvikler psykiske helseproblemer?

Risikofaktorene for å havne i utenforskap er å tilhøre en kulturell minoritet eller ha språklige utfordringer, manglende deltakelse i utdanning eller arbeid, sosiale forskjeller/lav inntekt/leid bolig, og ulike former for funksjonshemming eller sykdom.

Vi antar at når et barn opplever å ha flere risikofaktorer i livet sitt samtidig, kan dette føre til en negativ utvikling. På samme måte som at vi også antar at det kan gå fint med barn selv om de har en risikofaktor i livet sitt.

Orkland kommune har i løpet av 2022 og 2023 arbeidet med en programsatsing med seks prosjekter for å redusere utenforskap:

- *Prosjekt 1:* Lage et tydelig utfordringsbilde og kunnskapsgrunnlag.
- *Prosjekt 2:* Inkluderende oppvekstmiljø.
- *Prosjekt 3:* Praktisk retting av skole og barnehage, og samarbeid med næringsliv.
- *Prosjekt 4:* Flere unge skal fullføre videregående opplæring. Vi skal styrke fraværsarbeidet i skolen.
- *Prosjekt 5:* Arbeid og mestring: kommunen som arbeidstreningsarena.
- *Prosjekt 6:* Fra leie til eie.

I løpet av programmet vil prosjekter initieres, gjennomføres og avsluttes. Programmet er paraplyen disse prosjektene koordineres under.

Tiltak i utenforskapsprogrammet er beskrevet under rammeområdene mestring og oppvekst.

Klima, energi og miljø

Kommuneplanens samfunnsdel er tydelig koblet til FNs bærekraftsmål, og under tema Modige Orkland er delmålet «Orkland skal være et smart, grønt og framtidsetta samfunn» med sju strategier. Under Nære Orkland lyder dessuten et av målene: «Orkland skal ha en aktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling», med tre strategier om miljø og bærekraft.

Satsinger innen klima- og miljøarbeidet:

- Vi skal balansere målet om å være næringskommune nummer én og samtidig ivareta FNs bærekraftsmål. Kommuneplanens arealdel (vedtatt våren 2023) gir flere føringer for miljø og bærekraft.
- Klimaendringene krever at vi forbereder oss. Vi skal fullføre en analyse av sårbarhet i Orkland-samfunnet (klimasårbarhetsanalyse), og identifisere tiltaksbehov.
- Kommunens anskaffelsesstrategi skal sikre miljøriktige løsninger. Også nasjonale føringer skjerpes, og fra 1. januar 2024 skal klima- og miljøkrav vektas 30 prosent i offentlige anskaffelser.
- Høsten 2023 ble Orkland medlem av Miljøpakken (Byveksttalen for Trondheimsområdet). Avtalen gir kommunen ressurser til å gjennomføre tiltak for å begrense bilbruk og bidra til nullvekstmålet i biltrafikk.
- Vi er med i fylkeskommunens bærekraftnettverk, i både styringsgruppe og sekretariat. Vi må forvente at det om få år vil bli krav om bærekraftvurderinger også for kommunene.
- Økt gjenbruk er en viktig del av bærekraftarbeid. Vi vil øke gjenbruken både av kontormøbler og byggematerialer, men er avhengige av å finne ressurseffektive måter å gjøre dette på.
- Vi vil styrke arbeidet med miljøledelse i hele kommuneorganisasjonen. Vi må forbedre tallgrunnlaget slik at vi kan jobbe mer målrettet med miljøledelse, bærekraft og klimabudsjett/-regnskap. En første versjon av klima- og energiplan skal vedtas i 2024.
- Vi skal gjøre klima- og miljøvurderinger når vi bygger og er medlem i Grønn byggallianse.
- Sterkere satsing på energieffektivisering og alternative energikilder i kommunale bygg og kommunal drift.
- Vi vil følge opp påstartet arbeid med å identifisere mulig forurensning i Gammelosen.

- Vi skal fortsatt være pådrivere for at statlige myndigheter skal involvere seg mer i miljøutfordringene fra gruvevirksomheten på Løkken Verk.

Næringsarbeid

Orkland kommune har som ambisjon å være næringskommune nummer én i Trøndelag. Ambisjonen samsvarer med spørreundersøkelsen fra 2019 der over 60 prosent av innbyggerne som ble spurt ønsket at Orkland skulle profilere seg som næringskommune. Det har over flere år vært store etableringer som har medført over 1 000 nye arbeidsforhold. Orkland har gjennom arealplanen ambisjon om å tilrettelegge for nye næringsvirksomheter, tiltrekke seg nye arbeidsplasser og økt tilflytting til kommunen.

Orkland står ovenfor store utfordringer og muligheter når det gjelder å følge opp FNs klimamål om å ikke øke temperaturen med mer enn 1,5 grad, samtidig som en skal redusere Co2 utslippet med 50-55 prosent innen 2030. Eiktyr industripark kan være Orkland sitt svar på regjeringens grønne industriløft 2.0. Grunnmuren med industrihistorie, attraktiv serviceindustri, krafttilgang, næringsarealer, beliggenhet og nærhet til trondheimsmarkedet og forskningsmiljøet ved NTNU og SINTEF gjør kommunen attraktiv, samtidig som en godt utbygd regionhavn og bærekraftig logistikk er viktig.

Initiativet kan gi Orkland muligheter for å tiltrekke seg nye aktører som skal levere på å elektrifisere og redusere utslipp med nye sirkulære og bærekraftige initiativ innenfor grønn industri. Store næringsareal som Eiktyr industripark, Thamshavn næringspark og Vormstad industriområde kan gi muligheter for Orkland, under forutsetning av at næringsareal tilrettelegges. Det vil også kunne gi store muligheter for befolkningsvekst – med de muligheter og utfordringer det medfører for kommunale tjenester. Det vil derfor være viktig å planlegge for dette, noe som Menon economics beskrev i sin scenarioanalyse.

Etablering av nye bedrifter i Orkland trekker til seg flere arbeidsforhold og flere innbyggere. Økt handel og næringsaktivitet kombinert med gode bo- og oppvekstforhold er avgjørende for positiv befolkningsutvikling i Orkland.

Orkland kommune skal legge til rette for å styrke bosettingsgrunnlaget og legge vekt på samskaping med næringsliv, organisasjonsliv, frivillighet og innbyggere. Dette er en utfordring som kommuneorganisasjonen ikke kan løse alene. I oktober 2023 vedtok kommunestyret temaplan for næring og landbruk. Temaplanen viser hvilke satsingsområder som skal prioriteres, og kommer med en rekke tiltak som må følges opp for å nå målsettingen om at Orkland også i fremtiden skal være næringskommune nummer én i Trøndelag.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Visjonen i arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap er at: Orkland skal være en trygg og sikker kommune for alle som bor, oppholder seg, har sitt virke, eller har eiendom i kommunen.

Arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap fordeler seg grovt på fem områder:

- ROS-analyser
- Beredskapsplaner

- Øvelser
- Håndtering av reelle hendelser
- Dokumentasjon, evalueringer og forbedringer

Helhetlig ROS-analyse

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) er et viktig verktøy for å ha søkelys på de vesentligste temaene på beredskapsområdet. Kommunens helhetlige ROS-analyse ble vedtatt av kommunestyret i juni 2021. Følgende hovedområder er belyst:

Naturhendelser, storulykker og tilsiktede hendelser. 17 scenarier er analysert i helhetlig ROS.

- *Revidering*: helhetlig ROS skal evalueres minst hvert fjerde år. Gjeldende analyse ble vedtatt i 2021, derfor må arbeidet med evaluering starte i 2024 og ferdigstilles senest i 2025.

Overordnet beredskapsplan

Cirka 50 beredskapstiltak ble synliggjort i ROS-analysen. Tiltakene er overført til kommunens overordnede beredskapsplan og håndteres videre med utgangspunkt i beredskapsplanen. De fleste tiltakene er håndtert. Overordnet beredskapsplan ble vedtatt av kommunestyret i oktober 2022 og revideres årlig. Beredskapsplanen, sammen med helhetlig ROS-analyse, er førende for alt beredskapsarbeid fremover.

- *Revidering*: I og med at arbeidet med evaluering av helhetlig ROS starter i 2024 og ferdigstilles senest i 2025, vil tiltaksbildet i overordnet beredskapsplan bli underlagt en grundig vurdering. Tiltakene som ikke er gjennomført og oppfattes som relevante vil bli tatt med videre.

Krigen i Ukraina med påfølgende flyktningstrøm

Vårt fokusområde er håndtering av flyktningstrømmen i forbindelse med krigen i Ukraina. Koordineringa fra Statsforvalteren til kommunen foregår via «beredskapspostkassen» i kommunen. Orkland kommune tar sin del av ansvaret med bosetting også i 2024.

- Orkland kommune bosetter inntil 100 flyktninger i 2024.

Psykososialt kriseteam

Psykologisk kriseteam består av 12 personer fra kommunale tjenesteområder. I tillegg deltar politistasjonssjefen og en prest. Teamet bistår årlig i 10 til 20 saker. Hver sak er krevende, selvsagt mest for de berørte, men også for deltakere i teamet kan det være tøft. De må være trygge i rollen for å yte best mulig bistand.

- Rekruttere medlemmer i teamet slik at det til enhver tid består av 12 personer. Antallet er inklusiv fire koordinatorene som kan ta helhetlig ansvar for bistand fra teamet.
- Det er en prioritert oppgave å gjennomføre opplæring av kriseteamet.
- Debrifing av teammedlemmene som har bistått i alvorlige saker.

Arbeidsgiver

Arbeidsgiverpolitikken viser de handlinger, holdninger og verdier som kommunen som arbeidsgiver skal stå for. Å være best i møte med mennesker skal kjennetegne alle ledere og medarbeidere i jobben vi gjør for Orkland kommune.

Partssamarbeid

Kommende periode vil vi som arbeidsgiver arbeide for økt involvering av tillitsvalgte knyttet til

handlingsplanprosessen. Vi vil bygge videre på de gode erfaringene med felles informasjonsmøter med tillitsvalgte og ledere som vi har prøvd ut i 2023. Dette vil komme som et tillegg til det øvrige partssamarbeidet som ivaretas gjennom tillitsvalgtforum, der alle hovedtillitsvalgte deltar, og fagforum for hovedsammenslutningene på hvert tjenesteområde. Det vil på starten av 2024 arrangeres kurs i Hovedavtalen i regi KS for tillitsvalgte og ledere for å sikre mest mulig lik praksis i det lokale partssamarbeidet.

Arbeidsmiljø

Det systematiske arbeidet med helse, miljø og sikkerhet (HMS) blir først og fremst ivaretatt gjennom personalledelse på alle nivåer og ansvarliggjorte medarbeidere som kan vurdere helse, miljø og sikkerhet i sin egen arbeidshverdag. Arbeidsmiljøet blir kartlagt gjennom årlige vernerunder og annethvert år gjennom medarbeiderundersøkelser. I tillegg er arbeidsmiljø tema i de årlige medarbeidersamtalene mellom medarbeider og leder. Det tilbys også årlige kurs i HMS til ledere, verneombud og medlemmer av Arbeidsmiljøutvalget. I årene framover vil det bli særlig viktig å ha et spesielt øye for arbeidsmiljøet. Innsparingskrav, økte kompetansekrav og det som eventuelt blir vedtatt av strukturendringer krever at vi er gode på endringsledelse og ivaretagelse av ansatte. I tillegg kommer dimensjonen om hva et godt arbeidsmiljø betyr for å rekruttere og beholde medarbeidere.

Høsten 2024 blir det en ny medarbeiderundersøkelse. Denne undersøkelsen har vist seg å være meget nyttig for å få fram et godt bilde av hvordan medarbeiderne opplever arbeidshverdagen sin. Forrige medarbeiderundersøkelse hadde høy oppslutning og de aller fleste medarbeidere ga tilbakemelding om at de hadde en tilfredsstillende arbeidshverdag, men at det også var noen klare forbedringsområder.

Bemanning

De største bemanningsutfordringene framover er å tilpasse og mobilisere bemanningen til de demografiske endringene som påvirker tjenestebehov og struktur. Hovedtrekkene vi ser de kommende år er ifølge KS at:

- Behovet for helsearbeidere vil øke mer enn for de andre kommunale tjenestene.
- Behovet for årsverk innen skole vil gå ned.
- Behovet tilsvarer noe mindre økning på de øvrige sektorer.

Tjenesteutredningene peker på både utfordringer og mulige løsninger for at kvaliteten på tjenestene skal være tilfredsstillende innenfor en bærekraftig drift. Samtidig vil naturlig turnover føre til et stort behov for arbeidskraft på de aller fleste tjenestene. Turnover i Orkland er som landet for øvrig. Som følge av turnover så vil det i Orkland kommune erfaringsmessig slutte ansatte tilsvarende 160 heltidsstillinger. Samtidig er det i økende grad utfordringer med å bemanne ledige stillinger. I enkelte tilfeller får vi faktisk ikke besatt stillinger slik situasjonen er i dag.

NOU 2023:4 «Tid for handling» viser at det er et potensiale i å se nærmere på oppgavefordelingen i tjenestene. Sannsynligvis er det et potensiale også utenom helsetjenestene. For eksempel kan ufaglært arbeidskraft gjøre flere oppgaver som i dag gjøres av faglærte. Dette understøtter også arbeidet for å motvirke utenforskap.

Kommunedirektøren har gitt et oppdrag til tjenestene om å få på plass tilfredsstillende system for internkontroll innen utgangen av 2024. Et av tiltakene er at det må på plass en bemannings- og

kompetanseplan framover for tjenestene og enhetene som er koblet til virksomhetsplanleggingen. En slik kompetanseplan vil ha som funksjon å sikre tilfredsstillende kvalitet på tjenestene. I dette arbeidet må det også legges en strategi for å dyktiggjøre medarbeidere som må bytte tjenesteområde og tjenestested som følge av de framtidige valg som gjøres med tjenestestruktur.

Rekruttere og beholde

I likhet med store deler av arbeidslivet har også Orkland kommune rekrutteringsutfordringer for enkelte stillingsgrupper. Dette gjelder spesielt ledere, sykepleiere, vernepleiere og ingeniører. Vi ser samtidig at det blir vanskeligere å rekruttere medarbeidere til stillinger utenfor de mest sentrale strøk. Dette gjelder særlig helsepersonell. Per 31. august 2023 var det i gjennomsnitt ni søkere per stilling i Orkland kommune. En klar trend er at dette antallet er vesentlig lavere i distriktene. Muligheten for å rekruttere medarbeidere handler i stadig større grad om andre ting enn økonomi, og kvaliteten på tjenestene er helt avhengig av at vi evner å rekruttere kvalifisert arbeidskraft. Dette forsterkes ved at kompetansekravene til kommunale stillinger blir stadig høyere, noe som fører til at søkergrunnlaget snevres inn.

I rekruttering konkurrerer kommunen med andre kommuner, næringsliv, andre helsetjenester og interkommunale selskaper. I temaplan for kompetanse og heltid er følgende tiltak prioritert for å møte rekrutteringsutfordringene og redusere turnover på markedsutsatte grupper:

- Opplæring av ledere i rekrutteringsarbeid i regi Orklandlederskolen. Tiltaket er beskrevet i temaplan kompetanse og heltid.
- Målrettet markedsføring mot potensielle jobbsøkere. Tiltaket er beskrevet i temaplan kompetanse og heltid.
- Rekruttering handler også om omdømme. En av de viktigste faktorene for arbeidssøkere er faglig utvikling. Faglig utvikling hos ansatte er i stor grad betinget i gode fagmiljø som gir rom for diskusjoner og felles refleksjon. Dette er et moment som vi må bli enda flinkere til å synliggjøre i rekrutteringsarbeidet.
- Attraktivitet og faglig utvikling handler også om muligheten for å delta i utviklingsprosjekter. Et viktig virkemiddel her er medarbeiderdrevne utviklingsprosjekter som både kan gi bedre løsninger, men også en mer interessant arbeidshverdag, og med det skape attraktive arbeidsplasser. Tiltaket er beskrevet i temaplan kompetanse og heltid.
- Tilrettelegge for praksisplasser i enda større grad enn i dag. Dette understøtter utenforskapsarbeidet og bidrar samtidig til omdømme og øker rekrutteringsgrunnlaget.
- Mer målrettet innsats for å få studenter til å skrive master- og bacheloroppgave om kommunens tjenester. Dette forutsetter at det defineres tema innenfor tjenestene som kommunen ønsker at det blir forsket på.
- Videreutvikle lønnspolitikken for å møte rekrutteringsutfordringene.

Kompetanse

Den generelle samfunnsutviklingen fører til endrede kompetansekrav i norske kommuner. Dette skyldes større endringstakt, teknologisk utvikling, tariffestede krav og nye krav til kommunale tjenester.

Framover er det viktig for Orkland kommune å se på nye måter å løse oppgavene på og tenke bredere i forhold til hvilken kompetanse vi etterspør. Vi må sannsynligvis forberede oss på å i større

grad gi medarbeidere etterutdanning framfor å rekruttere den kompetansen vi trenger. Samtidig blir det stadig viktigere med personell med høyere utdanning, grunnet nye kompetansekrav og endring av oppgaver som følge av digitalisering. I den vedtatte temaplanen for kompetanse og heltid er det fastsatt seks områder av spesiell betydning for å utvikle kompetanse:

- Øke den digitale modenheten og legge til rette for digitalisering av tjenester.
- Ivareta samfunns- og arbeidsgiveransvaret knyttet til lærlingeordningen.
- Være best i møte med mennesker.
- Utvikle og samordne den operative ledelseskompentansen.
- Øke kompetansen på tverrfaglig samarbeid/teamarbeid/prosjektarbeid.
- Øke og vedlikeholde kompetanse på regelverk og internkontroll.

Lærlingegaranti

Lærlingearbeidet følger strategien som er beskrevet i temaplan kompetanse og heltid. Det er nå etablert faste felles samlinger for lærlinger og nettverk for veiledere.

Per i dag finansieres 32 ordinære lærlingeplasser. Netto kostnad per lærlingplass per år der lærlingetilskuddet er trukket i fra, inkludert sosiale kostnader og arbeidsgiveravgift, er beregnet til 243 000 kroner (tall for 2023). Som et ledd i temaplan kompetanse og heltid er det utredet konsekvenser av å kunne tilby lærlingegaranti.

Vi forutsetter i utgangspunktet at det er elever bosatt i Orkland kommune som kommer inn under en lærlingegaranti. Dersom vi forutsetter at de elever som søker har bestått alle programfag (yrkesspesifikke fag), samt norsk og engelsk, ville dette ført til at vi hadde tilbudt ti ekstra læreplasser innen de to største lærefagene:

Lønn til lærlinger (fratrasket tilskudd)	2.430.000
7 ekstra veiledere	70.000
0,5 årsverk sentral ressurs	420.000
Totalt	2.927.800
Opsjon: Øke veiledertillegget til 20.000.	330.000

Det vises til eget notat for utredningen. Selvsagt hefter det en usikkerhet rundt framtidige søkertall fordi dette varierer fra år til år. Det er ikke funnet rom for tiltaket i kommunedirektørens budsjettforslag.

Heltidskultur

Det står i kommunens arbeidsgiverpolitikk at hele og faste stillinger er et grunnprinsipp som skal følges opp med tiltak som fremmer heltidskultur. Det handler om at arbeidsgiver både skal tilby hele faste stillinger og samtidig arbeide for at ansatte vil jobbe heltid. Heltidskultur er viktig for å bidra til bedre kvalitet i tjenestene, mer effektiv organisering og et bedre arbeidsmiljø som skal sikre høyere nærvær. Utviklingen de to siste årene har variert med en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 81 prosent for 2020 og 83 prosent for 2021, men med en liten nedgang til 82 prosent i 2022. De nasjonale tallene tyder på at øvrige norske kommuner i snitt har hatt en bedre utvikling.

Vi er blitt flinkere til å lyse ut større stillingsandeler, men ser også at vi ikke er like gode til å øke andelen hele faste stillinger som lyses ut:

Historikk	Snitt st%	%andel hele faste stillinger
Orkland kommune 2023	92 %	58 %
Orkland kommune 2022	89 %	59 %
Orkland kommune 2021	83 %	55 %
Orkland kommune 2020	87 %	53 %

Det må utredes nye tiltak i 2024 for å øke gjennomsnittlig stillingsandel og andel hele faste stillinger, spesielt innen helsetjenestene. En økning i hele stillinger vil også være med på å redusere behovet for helsearbeidere, målt i antall. Sannsynligvis vil dette arbeidet kreve omorganiseringer av både arbeidsoppgaver og bemanningsplaner, og ikke minst tiltak for å skape oppslutning blant arbeidstakere som ikke vil eller kan jobbe heltid. Dette understøttes av en utredning som er gjort i regi KS og utgitt i 2023.

Sykefravær og nærværarbeid

Strategien med spisset innsats mot sykefravær hos enheter med særlige utfordringer har vist seg å gi resultater. Denne tilnærmingen vil bli videreført i 2024. Samtidig skal enheter som har fått bistand bli fulgt opp videre for å opprettholde de gode resultatene og sørge for at ledere dyktiggjøres i dette arbeidet. I tillegg må det jobbes godt med nærledelse, blant annet gjennom kommunens interne lederprogram Orklandlederskolen.

Viktige tiltak framover vil være:

- Spisset innsats knyttet til tjenester og enheter med særlig høyt sykefravær.
- Sikre etterlevelse av etablerte rutiner og oppfølging av verneunder.
- Operativ lederopplæring i håndtering av sykefravær og oppmerksomhet på nærværsfaktorer.
- Identifisere alternative arbeidsoppgaver som egner seg som tilrettelegging på enhets- og avdelingsnivå.
- Bruke de etablerte HMS-utvalgene på enhetsnivå aktivt for å ha fokus på arbeidsmiljø og sykefravær.
- Videreutvikle internkontrollarbeidet innen HMS.

Kvalitetsledelse og internkontroll

Kommunedirektøren har gitt et oppdrag til tjenestene om å få på plass tilfredsstillende system for internkontroll innen utgangen av 2024. I henhold til § 25-1 i kommuneloven skal kommuner og fylkeskommuner ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Kommunens internkontroll skal være risikobasert, forstått som at internkontrollen møter reelle risikoer, og at tiltakene bidrar til å få kontroll på, og redusere disse risikoene slik at man unngår uønskede hendelser. I tillegg til at alle enheter utarbeider virksomhetsplaner er tiltakene satt opp nedenfor.

Risiko og sårbarhetsanalyser:

- Gjennomføre ROS-analyse for å avdekke områder hvor det er fare for svikt
- Lage oversikt over prioriterte tiltak framkommet i ROS-analysen
- Utarbeide tidsplan for gjennomføring av tiltak

Utarbeide nødvendige rutiner, prosedyrer og tiltakskort:

- Oversikt over nødvendige rutiner/ prosedyrer
- Utarbeide prosedyrene
- Sørge for et oppdatert kvalitetssystem
- Implementering – opplæring/ gjøre kjent

Avvikshåndtering:

- Opplæring i bruk av avvikssystem
- Melde, følge opp, rapportere og korrigere
- Håndtering av ulike avvikskategorier
- Avviksrapportering

Kompetanse:

- Oversikt over kompetanse i enheten
- Oversikt over nødvendig kompetanse
- Plan for nødvendig kompetanse
- Kompetanseplan skal inngå som en del av enhetens virksomhetsplan

Utarbeid system for vedtaksoppfølging:

- Kommunen skal utarbeide et helhetlig og gjennomgående system for vedtaksoppfølging med møtedato, hvilken sak det gjelder, vedtak og status i saken. Systemet skal så langt som råd være offentlig tilgjengelig.

Kapittel 6 Økonomiske rammebetingelser

I dette kapittelet kommenteres sentrale forhold som påvirker inntekter og utgifter som ligger til grunn for den samlede driftsrammen som kommunestyret har til fordeling.

Kommunens økonomiske ramme endres i takt med befolkningsendringene. Dersom endringene i Orkland er lik endringene på landsbasis, vil vi få vår andel av statsbudsjettets vekst i inntekter. Vi ser imidlertid at gruppen barn og unge har en større nedgang enn landet ellers. Det gjør at inntektene går ned og tjeneste-nivået må tilpasses. Samtidig ventes en vekst i den eldste delen av befolkningen.

Fra tidligere vedtatte handlingsplaner er det lagt inn sparingskrav på rammeområdene for å møte de utfordringene som kommunens økonomi står foran. Blant annet ble kostnaden for rullerende opptak i barnehagene med 5,2 millioner kroner fordelt på de andre rammeområdene fra og med 2024 i sist vedtatte handlingsplan. De tidligere pålagte innsparekravene er løst i for 2024, og delvis løst videre utover i handlingsplanen. For årene fra 2026 er det lagt inn et nytt innsparekrav for å finansiere finanskostnadene til «nye Orkdal helsetun».

I handlingsplanen er det lagt inn innsparekrav slik:

- 2026: 16,9 millioner kroner
- 2027: 19,1 millioner kroner

Inntekter

Rammetilskudd og inntekts- og formuesskatt sammen med andre generelle driftsinntekter kommer i hovedsak fra statlige overføringer.

I andre generelle driftsinntekter ligger integreringstilskudd som ikke er ført på rammeområdene og vertskommunetilskudd, i tillegg til produksjonsavgift, salg og auksjoner knyttet til fiskeoppdrett (havbruksfondet) og produksjonsavgift for vind.

Inntekt	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	-809 153	-816 736	-816 745	-816 761
Inntekts- og formuesskatt	-571 402	-571 417	-571 402	-571 402
Eiendomsskatt	-25 944	-25 944	-28 444	-30 944
Andre generelle driftsinntekter	-43 975	-40 136	-43 496	-40 136
Sum sentrale inntekter	-1 450 474	-1 454 233	-1 460 087	-1 459 243

Skatt og rammetilskudd

Orkland har lavere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet og får deler av dette kompensert i inntektsutjevningen i rammetilskuddet. Rammetilskuddet øker betydelig i 2025. Dette skyldes i stor grad innlemming av tilskudd– som overføringen av kostnadene i barnevernet og helårsvirkning av redusert barnehagesats.

Andre generelle inntekter

Vertskommunetilskuddet er et tilskudd kommunen får på grunn av HVPU-reformen. Tidligere institusjonskommuner får kompensert for at kommunen bosatte flere institusjonsboere enn det som naturlig hørte hjemme i kommunen. Her settes det av et beløp i statsbudsjettet som fordeles

mellom kommunene i ordningen, utfra gjenlevende beboere. Hvor store midler Orkland mottar, får vi ikke oversikt over før på nyåret. I forslaget til statsbudsjett er rammene for ordningen tatt ned med 10 prosent. I tillegg er det varslet at endring i antallet personer i ordningen får virkning året etter endringen og ikke med to års forsinkelse som tidligere. Ut fra dette, er budsjettert inntekt redusert.

I 2023 la regjeringen frem forslag om naturressursskatt på havbruk og vind. De delene av dette som ble vedtatt, inngår nå i anslagene på skatt og rammetilskudd. Budsjett på naturressursskatt er derfor redusert.

Utbetalinger fra havbruksfondet varierer over år. Annethvert år er det auksjoner med utlegg av nye produksjonsområder i sjø, og dette medfører at inntektene fra havbruk også svinger annethvert år. Der er lagt inn høyere beløp for 2024 og 2026, 7,2 millioner kroner, mens i mellomårene er inntekten estimert til 3,9 millioner kroner.

Inntektene fra havbruksfondet er usikre siden både konjunkturer, miljø, sykdommer og politiske disponeringer vil kunne påvirke de årlige utbetalingene. Hele beløpet er derfor avsatt til fond og ikke tatt inn i driften.

Produksjonsavgiften på vindkraft er foreslått økt til 2,3 øre per kWh. Denne inntekten ble lagt inn i vedtatt handlingsplan, og medfører dermed ingen økning utover tidligere vedtatte rammer.

Integreringstilskudd får kommunen for bosetting og integrering av flyktninger. Det er lagt inn til sammen 57,1 millioner kroner i integreringstilskudd i 2024, redusert til 48,1 millioner kroner i 2025. Størstedelen av tilskuddet er budsjettert på rammeområdene, men rett over 15 millioner er lagt inn i fellesinntektene og avsatt til fond for bruk senere år.

Endring i de sentrale inntektene fra tidligere vedtatte handlingsplan:

Endring	2024	2025	2026	2027
Skatt på inntekt og formue	-47 961	-47 976	-47 961	-47 961
Rammetilskudd	-38 766	-45 190	-45 187	-45 203
Inntektsutjevning	-14 419	-14 419	-14 419	-14 419
Vertskommunetilskudd	2 900	2 900	2 900	2 900
Naturressursskatt	3 270	3 270	3 270	3 270
Statsbudsjettets fellesinntekter	-94 976	-101 415	-101 397	-101 413

Økning skyldes delvis at beløpene er deflatorregulert, det vil si økt for å dekke inn forventet lønns- og prisstigning. Innenfor økningen av rammetilskuddet ligger det noen føringer på forventet bruk av midler.

Føringer i statsbudsjettet	2024	2025	2026	2027
Lønns- og prisstigning (deflator)	65 686	65 686	65 686	65 686
Økte kostnader lønnsoppgjør 2023, fra RNB	7 678	7 701	7 717	7 717
Redusert barnehagekontingent, fra 1.august	4 730	9 250	9 250	9 250
Endret kontantstøtteperiode, økt barnehageetterspørsel	365	797	797	797
Ny oppvekstlov	167	400	400	400
Styrking skolehelsetjenesten	100	100	100	100
Pasienttilpasset basistilskudd	1 058	1 058	1 058	1 058
Styrking psykisk helse	536	536	536	536
Økte satser økonomisk sosialhjelp fra RNB, helårsvirkning	1 752	1 752	1 752	1 752
Sum føringer i statsbudsjettet	82 072	87 280	87 296	87 296

Tiltakene er kommentert under de rammeområdene de tilhører.

Eiendomsskatt

I henhold til endringer i eierdomsskattelova fra 1. januar 2019 er det åpnet adgang til å skrive ut skatt på enkelte kategorier. Kommunestyret i Orkland har vedtatt eiendomsskatt for Orkland kommune i henhold til eierdomsskattelova § 3c og § 4, tredje ledd. Det omfatter kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, samt flytende oppdrettsanlegg i sjø. Kommunedirektøren har ikke foreslått å innføre eiendomsskatt på andre områder.

Orkland har høyeste eiendomsskattesats på sju promille.

Inntekt	2024	2025	2026	2027
Eiendomsskatt	-25 944	-25 944	-28 444	-30 944

Den største eiendomsskatteyteren isolert sett er vindkraftverket på Geitfjellet, men kraftnettene gir også betydelig inntekter fra eiendomsskatt. For begge disse eiendomsskatteobjektene vil eiendomsskatten være fast i ti år før det må gjennomføres en ny taksering.

For vannkraftprodusenter og havbruk vil eiendomsskatten variere fra år til år. Det skyldes at eiendomsskattesatsen her avhenger av henholdsvis kraftprisen de siste fem år, og hvor mange merder havbruksnæringen har hatt i havet i minst seks måneder året før.

Eiendomsskatten for 2026 er i kommunestyrets vedtak økt med henholdsvis 2,5 og 5 millioner kroner. Dette er knyttet til bygging av ny trafostasjon på Blåsno og linje Åfjord – Snildal.

Avkastning fra energiverk

Orkland kommune er eier av Orkland energi og har 48 millioner kroner i ansvarlig lån til selskapet per 1. januar 2024. Lånet har en årlig rente på fire prosent og det betales et årlig avdrag på én millioner kroner. Restlånet innfris i sin helhet i januar 2046.

Orkland kommune eier 16,94 prosent av aksjene i Trønderenergi. Utbytte fra Trønderenergi er budsjettet 27,4 millioner kroner per år i 2024 og 2025. Fra 2026 er det økt til 36,4 millioner kroner i henhold til kommunestyrets vedtak.

Utbyttet fra Orkland energi er budsjettet med 4,75 millioner kroner per år for hele perioden. I tillegg er det budsjettet med noen mindre utbytter fra andre selskaper.

Utgifter

Lønns- og prisstigning

I statsbudsjettet er den kommunale deflatoren fastsatt til 4,3 prosent, der lønnsøkning, pensjonskostnader med mer er beregnet til 4,9 prosent og prisstigning på varer og tjenester til 3,4 prosent. Dette er lagt til grunn for forslag til handlingsplan 2024-2027.

Reservert lønn og sosiale utgifter

Lønnsoppgjøret for 2023 er lagt inn i tallgrunnlaget med helårsvirkning for 2024. Det vil si at overhenget fra lønnsoppgjøret i 2023 er lagt inn i tallgrunnlaget og fordelt på rammeområdene.

Lønnsveksten i statsbudsjettet er 4,9 prosent. Dette utgjør i overkant av 58 millioner kroner for Orkland kommune. Lønnsoverhenget på 17,2 millioner kroner er lagt ut på rammene og resten av den forventede lønnsveksten er avsatt i sentral pott i påvente av neste års lønnsoppgjør. I tillegg til den sentralt avsatte potten for forventet lønnsvekst, er det satt av midler til blant annet den ekstra arbeidsgiveravgiften på 5% for stillinger med lønn over 850.000 kroner og noen mindre korrigeringer på satser som følge av lønnsoppgjør. Totalt er det satt av 42,48 millioner kroner.

Tjenestepensjon

Orkland kommune har to leverandører av tjenestepensjon: Statens pensjonskasse (SPK) for lærerne og Kommunal landspensjonskasse (KLP) for alle andre grupper. Orkland er medeier i Klp og får derfor tilbakebetalt andel av overskudd hvert år, samtidig som det betales inn et egenkapitaltilskudd.

Årlig innbetaling til Klp er sammensatt av en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, en reguleringspremie og tilbakebetalt overskudd. Reguleringspremien viser en økning i pensjonskostnad som følge av lønnsoppgjøret, der både dagens ansatte, tidligere ansatte og pensjonistene er med i beregningsgrunnlaget. Det er alltid stor usikkerhet knyttet til prognosen for reguleringspremien, fordi den avhenger av det faktiske lønns- og trygdeoppgjøret som først forhandles neste år.

Til SPK betales det en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, uten forskuddsvis dekning av fremtidige pensjonsutbetalinger.

År	2022	2023	2024
Fellesordningen i KLP	14,74%	23,03 %	19,58 %
Sykepleiere (KLP)	14,94 %	23,54 %	20,12 %
Lærerne (SPK)	8,92 %	8,35 %	7,79 %

Prognosen for reguleringspremie i 2024 er 9,87 prosent og ligger i anslaget for premiesatser.

Det betales arbeidsgiveravgift av tjenestepensjonen.

Premieavvik, amortisering og amortiseringsprinsipp

Kommunens regnskapsførte årskostnad kan avvike mye fra innbetalt premie til pensjonsleverandør det enkelte året. Premieavviket er forskjellen mellom betalt premie til pensjonsleverandør og langsiktig premie, som skal være kommunens netto belastning. Premieavviket kan i sin helhet betales året etter at det har oppstått, eller det kan fordeles på sju år. Orkland har valgt amortisering (nedbetaling) over sju år.

Innbetalt pensjon føres på enhetene, mens premieavviket som justerer innbetalt premie til regnskapsført premie, føres på rammen for kommunedirektøren. Effekten av høy reguleringspremie i 2024 gir betydelig inntekt (premieavvik) under rammen for kommunedirektør, og økte pensjonskostnader under andre rammer. Premieavviket skal etterpå belastes regnskapet/ amortiseres over sju år, i tillegg til akkumulert premieavvik fra tidligere år.

Finansiering av AFP-ordning 62-64 år

Ansatte som har opptjent rettigheter til å gå av med Avtalefestet pensjon (AFP), kan velge å gjøre dette ved fylte 62 år. Kommunen kan enten velge en utjevningsordning gjennom pensjonsleverandør, eller velge selvassuransse for ordningen. Orkland er selvassurandør og dekker selv kostnadene for de som faktisk går av med AFP etter denne ordningen. Foreløpig har denne løsningen vært lønnsom for kommunen. I handlingsplanen 2024-2027 er det lagt inn 6 millioner kroner, eksklusive sosiale kostnader, til AFP-ordningen 62-64 år.

Arbeidsgiveravgift

Orkland kommune har tre ulike arbeidsgiveravgiftssoner. Tidligere Orkdal kommune er i sone 1, tidligere Agdenes kommune er i sone 2, mens tidligere Meldal og Snillfjord kommuner er i sone 3. Sonene har ulike satser.

Sone	Sats
1	14,1 %
2	10,6 %
3	6,4 %

Renter og avdrag på lån

For alle lånene som Orkland kommune har er det beregnet avdrag i henhold til opprinnelig betalingsplan for det enkelte lån. Rente er i hovedsak beregnet ut fra Norges banks renteanslag for perioden 2024 til 2027. Dette innebærer en gjennomsnittlig markedsrente (3 måneders Nibor-rente) på 4,5 prosent i 2024. Prognosene tilsier at denne vil gå litt ned utover i perioden og gjennomsnittet vil være på 3,7 prosent i 2027. Det er lagt på en liten margin i rentenivået i perioden på 0,25 prosent for lån med flytende rente. Lån med rentesikring videreføres i bindingsperioden og går over til flytende rente ved utløp av bindingsperioden. For nye lån er det beregnet en gjennomsnittlig avdragstid på 35 år.

Tilpasning av driftsnivå og prioriteringer

Handlingsplanen for de neste fire årene vedtas i årets siste kommunestyremøte. Tallgrunnlag og dokument oppdateres med vedtaket og oversendes til Statsforvalteren innen fristen i januar. I mai legges revidert nasjonalbudsjett (RNB) fram sammen med kommuneproposisjonen for kommende år. RNB tar stort sett for seg endringer i inneværende år, men tiltak som igangsettes i løpet av året får helårsvirkning året etter. Kommuneproposisjonen forteller hvordan regjeringen ser for seg utviklingen de neste årene, og spesielt for neste år.

Når kommuneproposisjonen kommer, starter også handlingsplanprosessen for kommunen. Vi beregner virkninger av eventuelle endringer vedtatt i egen kommune, helårsvirkning av tiltak fra RNB og tiltak beskrevet i kommuneproposisjonen. Er det andre tiltak som har oppstått gjennom året og som vil påvirke driften i flere år, legges disse inn. Dette kaller vi konsekvensjustering.

Siste vedtatte handlingsplan bearbejdes, første år strykes og et fjerde år kopieres fra siste året i vedtatt handlingsplan og dermed har vi utgangspunktet for tallene i neste handlingsplan.

Vi legger så inn tallene vi har fått fra konsekvensjusteringen og står igjen med et utgangspunkt for konsekvensjustert handlingsplan. Er det behov for endringer utover de forventede rammene, løses dette ved å legge inn et innsparingskrav i den konsekvensjusterte handlingsplanen. Fra konsekvensjustert handlingsplan får rammeområdene sine økonomiske rammer og tilpasser tallene til egen drift innenfor tildelt ramme.

Statsbudsjettet legges frem i neste års kroner, og her får vi den forventede pris- og lønnsveksten (deflator) og bruker dette for å løfte kostnader og inntekter i handlingsplanen opp til samme kroneverdi.

Etter at statsbudsjettet er kommet, legger kommunedirektøren inn tiltak, avstemmer handlingsplanen og legger inn sine prioriteringer.

Kommunedirektøren legger frem sitt forslag der prioriterte tiltak er lagt inn og planens inntekter og kostnader er balansert. Premisser, forutsetninger og foreslåtte løsninger er beskrevet i kommunedirektørens notat.

Kommunedirektørens forslag til handlingsplan og budsjett presenteres i felles hovedutvalg og eventuelle presiseringer og avklaringer tas i en spørretime hvor politisk nivå kan stille spørsmål om forhold i forslaget. Formannskapet behandler så handlingsplan og budsjett og foreslår endringer ut fra kommunedirektørens forslag. Forslag og vedtak fra formannskapet legges ut på 14 dagers offentlig høring, før kommunestyret behandler og vedtar handlingsplan med budsjett.

Økonomiske virkninger av foreslåtte strukturendringer

Fra høsten 2024 foreslo kommunedirektøren at det innen rammeområdet oppvekst skulle iverksettes følgende strukturendringer: Å barnehage avvikles og barna gis tilbud om plass ved Grefstad barnehage. Det ble videre foreslått at Lysheim og Lensvik skole slås sammen. Det ble anbefalt at ungdomstrinnet ved Aa skole flyttes til Grøtte skole.

Kommunestyret vedtok å videreføre drift av nevnte tiltak for skole- og barnehageåret 2024/2025, og at videre finansiering av tiltakene evalueres når bestilte beslutningsgrunnlag er ferdig utredet våren/sommeren 2024.

Tiltakene er mer detaljert omtalt under rammeområdet oppvekst. Nedenfor synliggjøres total innsparing for Orkland kommune.

Tiltak Å barnehage til Grefstad barnehage	2024	2025	2026	2027
Generell innsparing barnehage	0	292 000	700 000	700 000
Innsparing barnehagebygg	0	217 000	520 000	520 000
Total innsparing	0	509 000	1 220 000	1 220 000

Tiltak Lysheim skole til Lensvik skole	2024	2025	2026	2027
Innsparing lærerårsverk	0	625 000	1 500 000	1 500 000
Innsparing skolebygg	0	208 000	500 000	500 000
Økte skoleskyssutgifter	0	-70 000	-170 000	-170 000
Trekk i rammetilskudd			-548 000	-548 000
Total innsparing	0	763 000	1 282 000	1 282 000

Tiltak Aa ungdomstrinn til Grøtte skole	2024	2025	2026	2027
Innsparing lærerårsverk	0	208 000	500 000	500 000
Innsparing skolebygg	0	150 000	360 000	360 000
Økte skoleskyssutgifter	0	-60 000	-150 000	-150 000
Total innsparing	0	298 000	710 000	710 000

Kommunedirektøren foreslo at det innen rammeområdet helse og mestring iverksettes følgende strukturendringer:

- Sykehjemmet ved Snillfjord Omsorgssenter avvikles og sykehjemsplassene flyttes til Orkdal helsetun.
- Deler av Solhagen AD flyttes inn i Meldal helsetun, og Grefstادتunet, Furumo og Ansver flyttes inn i Solhagen.

Kommunestyrets omdisponeringer finansierer drift av Snillfjord Omsorgssenter i 2024. Grunnlag for videre drift fra 2025 vurderes i 2024.

Tiltakene er mer detaljert omtalt under rammeområdet helse og mestring. Nedenfor synliggjøres total innsparing for Orkland kommune ved å gjennomføre tiltakene. Tabellene er oppdatert iht. kommunestyret vedtak

Tiltak SOS til Orkdal helsetun	2024	2025	2026	2027
Innsparing hjemmetjenesten (SOS)	0	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Rammereduksjon hjemmetjenesten (SOS overført Orkdal helsetun)	0	4 900 000	4 900 000	4 900 000
Rammeøkning institusjon (SOS overført Orkdal helsetun)	0	-4 900 000	-4 900 000	-4 900 000
Innsparing helsebygg (Snillfjord Omsorgssenter)	0	600 000	600 000	600 000
Total innsparing	0	4 600 000	4 600 000	4 600 000

Tiltak Solhagen	2024	2025	2026	2027
Innsparing Meldal helsetun (Solhagen AD)	917 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Rammereduksjon Meldal helsetun (Deler av Solhagen til bo og miljø)	1 238 000	1 238 000	1 238 000	1 238 000
Rammeøkning bo og miljø (Solhagen)	-1 238 000	-1 238 000	-1 238 000	-1 238 000
Innsparing bo og miljø (Grefstادتunet, Furumo og aktivitetssenteret inn i Solhagen)	2 083 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Total innsparing	3 000 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000

Fra vedtatt handlingsplan 2023-2026 til handlingsplan 2024-2027

Støre-regjeringen, som er en mindretallsregjering, må forhandle med andre partier for å få statsbudsjettet vedtatt i Stortinget. Endelig statsbudsjett kan bli endret.

Koronapandemien og Russlands krig mot Ukraina har gitt økt inflasjon og økte renter. Krigen i Ukraina har gitt en kraftig økning av antall flyktninger - også til Norge. Hvor lenge krigen vil vare og virkningene av denne, er det ingen som vet. Kommunedirektørens forslag til handlingsplan 2024-2027 bygger på forutsetningene fra statsbudsjettet hva angår lønns- og prisnivå. Renter er beregnet etter rentebanen for markedsrenten.

Statsbudsjettets inntekter fra skatt og rammetilskudd, korrigert for pris og lønnsøkning, bindinger og kommunale prioriteringer, gir 12,9 millioner kroner i økte inntekter i 2024.

Pensjon har en kostnadsøkning på fellesutgiftene på 41,7 millioner kroner. Løpende premie og reguleringspremie føres på områdene, og har i 2024 en lavere kostnad enn i 2023. Dette er med på å dekke merkostnad på amortisering av premieavvik, slik at netto økt pensjonskostnad blir 17,3 millioner kroner.

Renter og avdrag med mer er reberegnet utfra forutsetningene i investeringsbudsjettet og forventet rentebane. For 2026 og 2027 øker budsjettet betydelig som følge av at nye Orkdal helsetun er lagt inn med lånefinansiering.

Oppstart Helseplattformen er utsatt til 2026 og kostnadene for 2024 kan dermed tas ut av budsjettet. Oppstartskostnader tilsvarende 7,7 millioner kroner er lagt inn i driftsbudsjettet i 2025.

Gjennom 2023 er det gjort politiske vedtak som er innarbeidet i handlingsplanen, i tillegg til at nødvendige driftstilpasninger er lagt inn.

Økte finanskostnader knyttet til Nye Orkdal helsetun er finansiert med innsparingskrav fordelt på rammeområdene fra og med 2026.

Handlingsplan er saldert med 5,9 millioner kroner til disposisjonsfond i 2024 og bruk av fond på til sammen 4,5 millioner kroner i de resterende årene.

Tiltak	HP 2024	HP 2025	HP 2026	HP 2027
Statsbudsjettet	-94 976	-101 415	-101 397	-101 413
Lønns- og prisvekst	65 686	65 686	65 686	65 686
Barnehage - maxpris 2000 kr pr mnd	4 730	9 250	9 250	9 250
Barnehage - økt etterspørsel pga endret kontantstøtte	365	797	797	797
Kostnader lønnsoppgjør 2023	7 678	7 701	7 717	7 717
Ny grunnskolelov	167	400	400	400
Pasienttilpasset basistilskudd	1 058	1 058	1 058	1 058
Satsning psykisk helse	536	536	536	536
Styrking helsestasjon	100	100	100	100
Økt veil. sats økonomisk sosialhjelp (RNB-23)	1 752	1 752	1 752	1 752
Lønns og prisstigning samt forventninger fra statsbudsjettet	-12 904	-14 135	-14 101	-14 117
Endring pensjonssats	17 264	17 275	17 275	17 275
Renter og avdrag mm	-4 218	3 979	17 845	19 351
Bortfall driftsutgifter vei Snillfjord-Agdenes	-1 123	-1 123	-1 123	-1 123
Brannstasjon Meldal	0	266	266	266
Tekniske korrigeringer	-880	-4 107	-3 841	-4 617
Valg 2027	0	0	0	750
Byvekstavtalen	2 200	2 200	2 200	2 200
Helseplattformen	-5 975	0	0	0
Kjør for livet	215	215	0	0
Korrigert dekning barnevern	-2 719	-2 719	-2 719	-2 719
Orkanger mot sjøen	1 000	1 000	1 000	1 000
Orklavassdraget vannområde	0	245	245	245
Annonser fra k-dir til kultur rammeendring	0	-9	-9	-9
Konsekvenser av drift og politiske vedtak i 2023	5 764	17 222	31 139	32 619
Renhold Elvebredden	420	420	420	420
Renhold Klokkarhaugen	210	210	210	210
Økt kostnad vintervedlikehold vei	583	0	0	0
Nye tiltak	1 213	630	630	630
Innsparingskrav Nye "Orkdal helsetun"	0	0	-16 869	-19 107
Avsetning/bruk av disposisjonsfond	5 927	-3 717	-799	-25
Politiske endringer (Kommunestyrets vedtak)				
Orkanger mot sjøen	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Tiltak	HP 2024	HP 2025	HP 2026	HP 2027
Besparelse KAD-senger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Utskrivningsklare pasienter	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Omdisponering psykisk helse og rus	-250	-250	-250	-250
Redusert stilling varaordfører til 80%	0	-243	-243	-243
Framskyndet innsparing Kommunalteknikk	-855	0	0	0
Strategikonferanse avholdes i Orkland	-75	-75	-75	-75
Sparte kapitalkostnader utsatte investeringer	-500	-500	0	0
Økt utbytte TrønderEnergi			-9 000	-9 000
Økt eiendomsskatt Kraft			-2 500	-5 000
Frigjorte midler utvidet svømmetilbud Løkken	-200			
Lysheim Skole	763	1 067		
Å barnehage	509	711		
Aa U-skole	298	414		
Videreføring SOS for avklaring av bærekraftig drift	4 220			
Løkken bygdekino	70	70	70	70
Fondsoverføringer til møtesteder og fritidsklubb ungdom	250	250	250	250
Tilskudd ungdomsrådet	100	100	100	100
Harmonisering av halleie Orkalahallen - Lensvik flerbrukshall	250	250	250	250
Styrking sommerjobb for ungdom	50	50	50	50
Fondsoverføring fritidsaktiviteter	200	200	200	200
Videreføring av høst/sommer/vinter Orkland	250	250	250	250
Økt ramme Trygt hjem	250	250	250	250
Ultralydapparat helsestasjon	60			
Orkanger pensjonistforening	25			
Orkla gjestebolig/Bårdshaug herregård	250			
Styrking av rekrutteringstiltak helse	250			
Styrking norskopplæring oppvekst	1 000	1 000		
Redusert avsetning flyktningfond	-1 000	-1 000		
Endret avsetning disposisjonsfond	-2 915	456	6 536	11 536
Disponible midler			7 112	4 612
Saldert handlingsplan	0	0	0	0

Handlingsreglene

Både i økonomireglement og kommuneplanen er det vedtatt handlingsregler for økonomien i Orkland kommune:

- Jobbe for at netto driftsresultat skal være minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.
- Sørge for at egenfinansiering av investeringer skal være minimum 20 prosent av brutto investeringer.
- Ikke ha en langsiktig gjeld som overstiger 100 prosent av brutto driftsinntekter.
- Ha et disposisjonsfond som skal være 5 - 10 prosent av brutto driftsinntekter.
- Vurdere kostnadsnivået opp mot sammenlignbare kommuner og jobbe systematisk med økonomiske analyser som et grunnlag for effektiv tjenesteproduksjon.

Netto driftsresultat

I perioden vil netto driftsresultat utgjøre:

	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat (1000)	45 300	31 580	57 737	58 561
Andel netto driftsresultat (prosent)	2,34 %	1,63 %	2,94 %	2,96 %
Mål (prosent)	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Differanse (prosent)	0,59 %	-0,12 %	1,19 %	1,21 %
Differanse (1000)	11 372	-2 421	23 418	23 974

Tabellene viser at det i hele perioden er positive resultater. Netto driftsresultat varierer mellom 31 og 58 millioner. Orkland kommune har som handlingsregel at netto driftsresultat i prosent skal utgjøre minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter. Kommunen ligger i handlingsplanperioden foran denne handlingsregelen alle år med unntak av 2025.

Alle tiltak som iverksettes utover det som ligger i handlingsplanen og finansieres av fond, vil medføre at netto driftsresultat svekkes.

I handlingsplanperioden er det for alle årene avsatt 10 millioner kroner per år til nytt Orkdal helsetun og cirka 15 millioner per år til flyktningfond. Avsetningen til flyktningfond er midler som er lagt inn i fellesinntektene og avsatt til fond for bruk senere år.

Egenfinansiering av investeringer

År	2024	2025	2026	2027	Sum HP
Totalramme	383 321	431 838	813 134	551 679	2 179 972
Finansiering					
Tilskudd fra andre	0	0	70 184	363 200	433 384
Kompensasjon merverdiavgift	41 173	36 660	105 320	93 790	276 943
Bruk av lånemidler	308 356	303 010	579 596	88 442	1 279 404
Overføringer fra driftsregnskapet	17 707	90 747	52 347	5 547	166 348

År	2024	2025	2026	2027	Sum HP
Fond	16 085	1 421	5 687	700	23 893
Egenkapitalgrad (andel av finansiering som er sparte midler/salgsinntekter)	8,82 %	21,34 %	7,14 %	1,13 %	8,73 %

Vurderer vi de planlagte investeringene opp mot handlingsregelen på 20 prosent egenfinansiering, ligger denne alt for lavt gjennom hele perioden. Det er kun i 2025 at vi er over egenkapitalgraden, som skyldes at vi bruker avsatte fondsmidler til bygging av nye Orkdal helsetun.

Utvikling langsiktig gjeld (tall i tusen)

År	2024	2025	2026	2027
Gjeld per 31.12. (tall i tusen)	2 784 162	2 988 932	3 439 969	3 387 716
Gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	143,61 %	153,84 %	175,41 %	171,41 %

Tabellen viser at den langsiktige gjelda vår er høy. Den vil også øke gjennom handlingsplanperioden. Ved utgangen av 2024 vil totalgjelden være nesten 2,8 milliarder kroner og utgjøre 144 prosent av brutto driftsinntekter. Lånegjelden vil øke til nesten 3,4 milliarder kroner og ved utgangen av 2027 utgjøre 171 prosent av brutto driftsinntekter. Måltallet i handlingsregelen er på 100 prosent.

Utviklingen i kommunens ubundne fond - disposisjonsfond - vil utvikle seg slik i handlingsplanperioden

År	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Inngående balanse	344 800	418 151	429 957	458 142	400 428	411 766
Netto bruk/avsetning	73 351	11 806	28 185	-57 714	11 338	60 558
Utgående balanse	418 151	429 957	458 142	400 428	411 766	472 324

Handlingsregelen tilsier at fondene skal være mellom 5 til 10 prosent av brutto driftsutgifter, noe som utgjør fra 97 til 197 millioner kroner. Fondene er altså over handlingsregelen.

Investeringer i varige driftsmidler

Investeringer fra tidligere økonomiplan er i hovedsak videreført. Investeringsbeløpene er oppjustert i henhold til nye kostnadsberegninger.

Tabellen viser tiltak som er lagt inn i økonomiplanen (tall i tusen).

Alle tall inkludert merverdiavgift, med unntak av investeringer i vann og avløp

Endringene gjort i kommunestyrets behandling av handlingsplanen framkommer i tabellen under med uthevet skrift.

	Prosjekt	2024	2025	2026	2027
100	Sum investeringer vann	62 720	73 050	47 300	9 500
200	Sum investeringer avløp	91 750	171 100	234 150	69 150
30002	Justeringsmva Jopllassen/Kleiva	-368	-368	-368	-368
30028	Gravemaskin	-	3 750	-	-
30033	GS Vormstad	1 900	-	-	-
30035	Smarte gateløys Orkland	2 500	2 000	-	-
30037	Driftsbil - vei	-	800	-	-
30040	Fortau Orkdalsveien	2 800	-	-	-
30047	Fortau Steinsmoen	2 000	-	-	-
30048	Fortau Tverradkomsten	2 000	-	-	-
30049	Forebygging v/nedbør kommunal vei	1 875	-	-	2 000
40013	Ny Meldal brannstasjon	65 000	-	-	-
40039	Tilbygg Amundmoen II	20 200	-	-	-
40046	Ombygging Lensvik kommunehus	29 000	-	-	-
40056	Brannsikringstiltak boliger	2 000	2 000	2 000	2 000
40063	Arbeidsbiler bygg	-	3 000	3 000	3 000
40065	Rådhus vindusbytte	5 500	-	-	-
40067	Garderobeanlegg Orklahallen	27 500	-	-	-
40074	Gjølme bhg. nye kummer	163	-	-	-
40075	Årlivoll skole, solskjerming/vinduer	375	-	-	-
40076	Gjølme skole, skifte dører	250	-	-	-
40079	Ombygging basseng Orkanger b.skole	8 500	-	-	-
40080	Hardbruksboliger	5 500	-	-	-
40085	Nye Orkdal helsetun	10 250	100 000	500 000	454 000
40092	Belysning oppgradering bygg	5 000	5 000	5 000	-
40093	SD anlegg bygg		15 000	9 600	-
40094	Veistasjon - utfasing oljefyr mm	2 500	-	-	-
40095	Riving tjenestesenret	1 000	-	-	-
40096	Oppgradering uteområde rådhuset	2 000	-	-	-
40097	Carporter kommunale biler	4 500	-	-	-
40099	Solskjerming/vindu Orkanger b.skole	2 200	-	-	-
40100	Solhagen - ombygging	150	-	-	-
40101	Hamnahaugen solskjerming	550	-	-	-
50002	Driftsbil feiing	-	-	850	-
50006	Slottet brannstasjon Framskutt enhet	2 563	-	-	-
50007	Egenkapitalinnskudd KLP	4 447	4 447	4 447	4 447
50010	PC-er skole	2 250	2 250	2 250	2 250
50014	Fastlegehjemmel til en 0-avtale	309	309	155	-

	Prosjekt	2024	2025	2026	2027
50018	Tankbil Krokstadøra	4 000	-	-	-
50019	Brannbil Meldal	5 000	-	-	-
50021	Brannbil Orkanger	-	5 000	-	-
50032	Robotklippere parker	-	-	-	200
50034	Brann, kommandobil vakt	-	-	1 000	-
50035	Brann, vaktbil Lensvik	-	-	950	-
50036	Brann, beredskapsbåt Slottet	-	-	300	-
50037	Brann, tankbil Meldal	-	-	2 500	-
50044	Helseplattformen	-	38 000	-	-
50045	Bil forebyggende avdeling brann	500	-	-	-
50046	Beredskap brann naturskapt hendelser	-	-	-	5 000
50047	Brann, beredskapsbåt hovedbrannstasjon	-	-	-	500
50048	Avfallscontainer v/søppelsug	300	-	-	-
50049	Brannmur	625	-	-	-
50050	Datarom - SAN	1 500	-	-	-
50051	Datarom - fiberswitcher	-	1 500	-	-
50052	Bytte switcher	675	-	-	-
50053	Bytte kommunal Wifi	-	5 000	-	-
50054	Kjøleanlegg datarom Rådhus	150	-	-	-
40102	Meldal Bygdemuseum	437			
40103	Skolebruksplan	1 250			
	Sum investeringer	383 321	431 838	813 134	551 679

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

	Prosjekt	2024	2025	2026	2027
50007	Egenkapitalinnskudd KLP	4 447	4 447	4 447	4 447
	Sum aksjer og andeler	4 447	4 447	4 447	4 447

Investeringer vann og avløp

Det er satt opp en samlet investeringsramme for vann og avløp med 154 millioner kroner i 2024. Investeringsnivået øker utover i perioden; 244 millioner kroner i 2025, 281 millioner kroner i 2026 og 79 millioner kroner i 2027. De største investeringene er knyttet til nytt anlegg for rensing av avløp på Orkanger, som alene antas å koste cirka 400 millioner kroner.

Av større investeringer innen vann ligger det inn nytt grunnvannsanlegg for Orkdal med 65 millioner kroner. Det er også lagt inn vannforsyning til Ulvåsen, med en kostnad på 1,77 million kroner.

Både vann og avløp er underlagt selvkostbestemmelser, og investeringsnivået vil påvirke gebyrene som vil bli belastet abonnentene i årene framover. Investeringer følger prioriteringene i temaplan for vann og vannmiljø.

Investeringer veier

Gang-/ sykkelvei Vormstad

Tiltaket ligger inne i budsjett for 2023. Det er behov for 1,9 millioner kroner i 2024 for å fullføre prosjektet. Fylkeskommunen tar over driftsansvaret etter ferdigstillelse. Tiltaket sikrer en helhetlig og trygg trafikkavvikling på strekningen mellom Moe og Bunnpris Vormstad.

Smarte gatelys Orkland

Videreføring av prosjektet i hele kommunen som startet i 2022. Orkland kommune har cirka 1000 gatelyspunkter som ikke er smarte gatelys. Vi ser at det er mye energi å spare på å gå inn for smarte gatelys med LED-armaturer og SIM-kort som kan kommunisere med den enkelte armatur. Energibehovet er 50 til 80 prosent lavere enn dagens armaturer og vedlikeholdsbehovet er lite. Levetiden er beregnet til cirka 25 år. Hele prosjektet koster cirka 9,5 millioner kroner, og er inntjent etter halv levetid. I tillegg er det behov for å bytte styreenheter i en del eksisterende lys.

Fortau Orkdalsveien

Forlengelse av fortau langs vestsiden av Orkdalsveien fra Allfarveien til rundkjøring ved Amfi. Dette vil gi bedre flyt i trafikken og myke trafikanter slipper å krysse Orkdalsveien flere ganger på vei fra boliger som ligger på vestsiden av Orkdalsveien til Amfi. Orkdalsveien må justeres i terrenget. Økt med 675.000 kroner fra HP 2023-2026 for å dekke prisstigning og overvannshåndtering.

Fortau Steinsmoen

Gang og sykkelvei fra busslomme ved Stensveien og frem til Å idrettsplass.

Fortau Tverradkomsten

Fortau mellom Mostargata og Geilan på Orkanger.

Forebygging ved nedbør på kommunal vei

Ved store vannmengder, enten som ekstrem nedbør og/eller snøsmelting, er kapasiteten ved kulvertene i Eldalen og Sognmoen for liten og må oppgraderes. I tillegg er dette tiltaket videreført i 2027 med en bevilgning på 2 millioner kroner.

Investeringer bygg

Ny Meldal brannstasjon

Budsjett for bygging av Meldal brannstasjon er fastsatt til 70 millioner kroner. I budsjett for 2024 er det avsatt 65 millioner kroner, resten 5 millioner kroner forutsettes medgått i 2023.

Tilbygg Amundmoen II

Prosjektet ble vedtatt i kommunestyresak 56/23 av 06.09.2023, med en totalramme på 23,2 millioner kroner. I budsjett 2024 er det avsatt 20,2 millioner kroner, resterende på 3 millioner kroner ligger i budsjett 2023.

Ombygging Lensvik kommunehus

Budsjett for ombygging av Lensvik kommunehus er fastsatt til 31 millioner kroner. I budsjett for 2024 er det avsatt 29 millioner kroner, resten 2 millioner kroner forutsettes medgått i 2023.

Brannsikringstiltak boliger

Etter gjennomførte branntilsyn for deler av kommunens boligmasse, ser vi at det er behov for en del utbedringer. Utbedringsbehov vurderes i forhold til bruk og eventuelle endringer i bruk. Eventuelle tiltak må avventes til dette er avklart. I budsjettet for perioden 2024-2027 er det satt av 2 millioner kroner årlig til tiltaket.

Vindusbytte rådhuset

Videreføring av prosjekt 2023. Budsjett på 5,5 millioner kroner vil ferdigstille vindusbytte for hele bygget.

Orklahallen garderobeanlegg

Garderobeanlegget er slitt og tilstand på teknisk anlegg er dårlig. Det foreligger tilstandsrapport utført av Rambøll. Det anbefales at bygget rehabiliteres også for å utnytte spillvarme fra Elkem Thamshavn. Det bør engasjeres arkitekt som ser på utnyttelsen av bygget. Alternativ til oppgradering eller ombygging er sanering og bygge nytt, men da med anslått kostnad på 55 millioner kroner. Budsjetttramme 27,5 millioner kroner i 2024.

Gjølme barnehage, nye kummer

Tiltak fra barnehagebruksplanen og omfatter nye kummer for å ta unna overflatevann på uteområde. Det er avsatt 163 000 kroner i 2024.

Årlivoll skole, solskjerming og vinduer

Tiltak fra skolebruksplanen og omfatter nye vinduer med utvendig solskjerming i bibliotekdelen. Det er avsatt 375 000 kroner i 2024.

Gjølme skole, skifte dører

Tiltak fra skolebruksplanen og omfatter skifte av totalt tolv dører i rømningsveier. Det er avsatt 250 000 kroner i 2024.

Ombygging basseng Orkanger barneskole

I HP 2023-2026 ble det avsatt 25 millioner kroner til ombygging av svømmehall på Orkanger barneskole til undervisningslokaler. Ombyggingen omfatter 105 kvm med nytt tilbygg og en fullstendig ombygging av svømmehall med nye tekniske løsninger. Totalbudsjettet er økt til 27,25 millioner kroner. I 2023 brukes 18,75 millioner kroner, mens det i 2024 budsjetteres med 8,5 millioner kroner. Økningen skal dekke inventar, IKT og møteromsstyr.

Bygging robuste boliger

I budsjettet er det avsatt 5,5 millioner kroner for 2024 for bygging av to nye hardbruksboliger. Dette er i henhold til boligsosial handlingsplan med bygging av småhus til vanskeligstilte brukere med særlig behov for robuste omgivelser.

Nye Orkdal helsetun

Det er avsatt 1,083 milliarder kroner for bygging av nye Orkdal helsetun. 18,75 millioner kroner er avsatt i 2023, resterende er lagt inn i handlingsplanperioden, med forutsatt ferdigstillelse i 2027. Prosjektkostnaden er foreløpig svært usikker, så det vil komme justeringer. Kostnadene er avhengig av hvilke tjenester som legges inn og hvor stort en bygger.

Følgende kostnader og finansiering er forutsatt (tall i tusen)

Samlet byggekostnad	1 083 000
Finansiering:	
Mva. kompensasjon	216 600
Bruk av fond	150 000
Tilskudd	433 384
Lån	286 016

Oppgradering belysning bygg

Avsatt en ramme på 15 millioner kroner fordelt over perioden 2024-2026 med 5 millioner kroner per år for kommunale bygg. Gjelder utskifting til LED-belysning i henhold til nye krav.

SD anlegg bygg

Det er avsatt 15 million kroner i 2025 og 9,6 million kroner i 2026 til bytte av sentral driftsstyring i totalt 20 kommunale bygg hvor server er faset ut, eller at den ligger hos ekstern leverandør.

Veistasjon, utfasing oljefyr mv.

Avsatt 2,5 millioner til utbedringer på veistasjon. Gjelder i hovedsak utfasing av oljefyr. I tillegg noe utbedring av porter og belysning.

Riving av tjenestesentret

Tjenestesentret blir stående tomt når legevakten flytter ut. Dette rives, anslått kostnad på 1 million kroner.

Oppgradering uteområde rådhuset

Avsettes 2 millioner kroner til oppgradering av uteområdet rundt kommunehuset. Prosjektet er finansiert med bruk av kommunedirektørens overskuddsfond.

Carporter kommunale biler

Avsatt 4,5 millioner kroner til bygging av nye carporter ved folkehelsesentret (12 stk.) og Meldal kommunehus (4 stk.). I tillegg til at det etableres ladepunkter (9 stk.) for kommunale biler i parkeringskjeller ved Orkland rådhus.

Solskjerming/vindu Orkanger barneskole

Skifte av vindu og etablere solskjerming ved Orkanger barneskole.

Ombygging Solhagen

Nødvendig ombygging som en følge av at dagens beboere på Solhagen flyttes over til helsetunet og bygget tas i bruk av beboere som kommer fra omsorgsboligene på Furumo og Grefstادتunet.

Hamnahaugen solskjerming

Hamnahaugen omsorgsbolig ble satt opp uten at det ble etablert solskjerming. Dette har medført høye temperaturer i bygget og det er behov for utvendig skjerming. Saken er behandlet i AMU.

Meldal Bygdemuseum

Meldal Bygdemuseum har et stort vedlikeholdsbehov og det avsettes midler til nødvendige reparasjoner.

Skolebruksplan

Det avsettes midler til nødvendige utbedringer i henhold til prioriteringer i skolebruksplan.

Investeringer biler, maskiner og utstyr

Gravemaskin

Avsatt 3,75 millioner kroner for utskifting av maskin i 2025.

Driftsbil vei

Driftsbil vei leases i tre år fra 2022. Budsjettramme 800 000 kroner i 2025 for kjøp av driftsbil.

Arbeidsbiler bygg

Kjøp av arbeidsbiler til håndverkere/vaktmestre. Det er stort behov for å få på plass biler til håndverkere/vaktmestre. Disse bilene må ha nødvendig plass til å ha verktøy og utstyr som brukes i det daglige arbeidet. Budsjettramme på 3 millioner kroner årlig i perioden 2025-2027.

Kjøretøy/båter/beredskap brann og redning - følgende tiltak er lagt inn for perioden 2024 – 2027 (tall i tusen)

Slottet brannstasjon – framskutt enhet	2024	2 563
Orkland hovedbrannstasjon - brannbil	2025	5 000
Krokstadøra brannstasjon – tankbil	2024	4 000
Orkland hovedbrannstasjon – kommandobil overordnet vakt	2026	1 000
Lensvik brannstasjon – vaktbil	2026	950
Meldal brannstasjon – brannbil	2024	5 000
Slottet brannstasjon – beredskapsbåt	2026	300
Meldal brannstasjon – tankbil	2026	2 500
Forebyggende avdeling brann – bil	2024	500
Beredskap brann – naturskapt hendelser	2027	5 000
Orkland hovedbrannstasjon – beredskapsbåt	2027	500

- Kjøretøypark og annet utstyr til tjenesten er kostbart og må vedlikeholdes og skiftes ut før de blir utrangert. Ingen av bilene bør bli eldre enn 15 år før de fases ut, slik at vi slipper kostbart vedlikehold og unødige reduksjoner i beredskapen. I handlingsplanperioden foreslås det å skifte ut de eldste bilene og båt.
- I handlingsplan 2023-2026 ble det vedtatt en investering på 6 millioner kroner til kjøp av brannbil for høydeberedskap. Det vil fortsatt være behov for en slik investering, men en ny bil med nødvendig arbeidshøyde vil i dag koste cirka 10 millioner kroner. På bakgrunn av at det er andre presserende behov for investering i biler, har en valgt å ta denne investeringen ut. Som nytt tiltak er tankbil Krokstadøra kommet inn (var budsjettert i 2022). Dette med bakgrunn i mange tunneler uten slukkevanntforsyning.
- Det er også avsatt midler til utstyr for å styrke beredskapen ved naturskapt hendelser.

Driftsbil feiing

Avsatt midler til utskifting av biler for feierne i 2026, med 850 000 kroner. Feiing er et selvkostområde og utgiftene dekkes av gebyrer for feiing.

Andre investeringer

Fastlegehjemmel til 0-avtale

Det er vedtatt at kommunedirektøren skal legge fram en plan for overtakelse av gjenstående fastlegehjemler. Det kjøpes ut to hjemler per år i 2024-2025 og den siste i 2026. Det er kun kjøp av tilhørende utstyr til legehjemlene som kommer inn under investering. Det øvrige omtales under rammeområde helse og mestring.

Helseplattformen

Engangskostnaden i 2025 knyttet til anskaffelse og innføring av Helseplattformen er anslått til 51,8 millioner kroner. Av disse kan 38 millioner kroner til implementerings- og migreringsutgifter, samt opplæringsutgifter til superbrukere, anses som en investering og lånefinansieres.

Robotklippere parker

Det er avsatt 200 000 kroner til innkjøp av robotklippere på kommunale friområder.

Avfallscontainer v/søppelsug

Ved Meldal helsetun og Hamnahaugen er det etablert «søppelsug» med container som tømmes. Ved å kjøpe inn en ekstra container vil en spare mye tomkjøring i forbindelse med tømming av disse.

Investeringer IT:

Følgende investeringer er lagt inn (tall i tusen):

Investeringsutgifter	2024	2025
Brannmurer	625	
Datarom – Utskifting lagringsløsninger (SAN)	1 500	
Datarom – håndtering datatrafikk (fiberswitcher)		1 500
Bytte medium for håndtering datatrafikk (switcher)	675	
Bytte kommunale trådløse nettverk (Wifi'er)		5 000
Kjøleanlegg datarom rådhus	150	

Investeringene er knyttet til at utstyret har overskredet sin levetid og derfor må skiftes ut.

Finansiering av investeringene

I tillegg til investeringer i varige driftsmidler må egenkapitaltilskuddet i KLP og midler til videreutlån finansieres.

Dette gir til sammen et følgende finansieringsbehov (tall i tusen):

Investeringsutgifter	2024	2025	2026	2027
Investeringer i varige driftsmidler	378 874	427 391	808 687	547 232
Investeringer i aksjer og andeler	4 447	4 447	4 447	4 447
Sum investeringsutgifter	383 321	431 838	813 134	551 679

Samlet finansiering

Tall i tusen:	2024	2025	2026	2027
Tilskudd fra andre	-	-	70 184	363 200
Kompensasjon merverdiavgift	41 173	36 660	105 320	93 790
Bruk av lånemidler	308 356	303 010	579 596	88 442
Overføringer fra driftsregnskapet	17 707	90 747	52 347	5 547
Avsetning ubundne investeringsfond	-368	-368	-368	0
Bruk av ubundne investeringsfond	16 453	1 789	6 055	700
Sum finansiering	383 321	431 838	813 134	551 679

Lånemidler er hovedkilden til finansiering med nesten 1,28 milliard i perioden, men det er også forutsatt 433 millioner kroner i tilskudd fra andre. Dette er tilskudd ved bygging av nye Orkdal helsetun.

Låneopptak og samlet utvikling i gjeld

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øvre ramme for prosjektene. Finansieringen av prosjektene krever låneopptak på inntil 308 356 000 kroner i 2024. I tillegg kommer opptak av lån til videreutlån (startlån Husbanken) på 70 millioner kroner.

Gjeldsutviklingen for perioden blir som følger – samlet gjeld inklusive lån til videreutlån (tall i tusen):

År	2024	2025	2026	2027
Gjeld per 31.12. (tall i tusen)	2 784 162	2 988 932	3 439 969	3 387 716
Andel selvkost (vann, avløp, feiing)	779 324	1 009 965	1 287 477	1 349 209
Gjeld eks. andel selvkost	2 004 838	1 978 967	2 152 492	2 038 507
Gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	144 %	154 %	175 %	171 %
Gjeld eks. andel selvkost i prosent av brutto driftsinntekter	103 %	102 %	110 %	103 %

Tabellen viser at den langsiktige gjelda er høy og den vil øke gjennom handlingsplanperioden. Ved utgangen av 2024 vil totalgjelden være på nesten 2,8 milliarder kroner og øke til nesten 3,4 milliarder kroner ved utgangen av 2027. Andelen gjeld av brutto driftsinntekter vil være langt over måltallet på 100 prosent som er satt i handlingsreglene. I 2027 vil gjeldsandelen være på 171 prosent.

Hovedårsaken til økningen i lånegjelden er investeringer innenfor selvkostområdene vann og avløp. I tillegg vil det komme låneopptak i forbindelse med nye Orkdal helsetun i 2026 og 2027. Dersom en holder lånene innenfor selvkostområdene utenfor vil kommunens øvrige gjeld være stabil på cirka 2 milliarder i perioden, og i 2024 vil låneandelen utgjøre 103 prosent av driftsinntektene.

Økonomisk oversikt drift (tall i tusen)

Tall i tusen	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Rammetilskudd	-719 880	-751 064	-809 153	-816 736	-816 745	-816 761
Inntekts- og formuesskatt	-558 008	-523 441	-571 402	-571 417	-571 402	-571 402
Eiendomsskatt	-27 280	-26 344	-25 944	-25 944	-28 444	-30 944
Andre skatteinntekter	-1 856	-7 871	-18 776	-15 416	-18 776	-15 416
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-75 693	-27 229	-70 704	-61 666	-61 666	-61 666
Overføringer og tilskudd fra andre	-208 518	-126 970	-137 109	-135 995	-135 138	-135 138
Brukerbetalinger	-77 516	-77 515	-71 047	-69 887	-69 109	-69 109
Salgs- og leieinntekter	-180 731	-219 357	-234 596	-245 844	-259 790	-275 990
Sum driftsinntekter	-1 849 482	-1 759 791	-1 938 731	-1 942 905	-1 961 070	-1 976 426
Lønnsutgifter	965 723	961 843	1 024 945	1 016 983	1 016 552	1 018 251
Sosiale utgifter	221 413	221 937	250 757	248 355	248 464	248 810
Kjøp av varer og tjenester	364 762	363 258	386 682	402 090	379 243	374 375
Overføringer og tilskudd til andre	112 003	82 577	87 503	86 984	86 871	86 873

Tall i tusen	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Avskrivninger	127 711	120 230	127 110	138 365	156 143	171 996
Sum driftsutgifter	1 791 611	1 749 845	1 876 997	1 892 777	1 887 273	1 900 305
Brutto driftsresultat	-57 870	-9 946	-61 734	-50 128	-73 797	-76 121
Renteinntekter	-22 005	-42 851	-43 175	-42 448	-42 190	-43 429
Utbytte	-39 012	-42 268	-32 968	-32 968	-41 968	-41 968
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	50 561	106 250	127 010	131 072	142 407	152 240
Avdrag på lån	90 795	93 625	92 677	101 257	113 954	122 713
Netto finansutgifter	80 340	114 756	143 544	156 913	172 203	189 556
Motpost avskrivninger	-127 711	-120 230	-127 110	-138 365	-156 143	-171 996
Netto driftsresultat	-105 241	-15 420	-45 300	-31 580	-57 737	-58 561
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	30 972	5 804	17 707	90 747	52 347	5 547
Avsetninger til bundne driftsfond	8 675	2 160	3 708	3 885	1 830	1 830
Bruk av bundne driftsfond	-7 758	-4 350	-4 300	-5 338	-7 778	-9 374
Avsetninger til disposisjonsfond	99 231	41 129	58 301	45 443	63 953	65 593
Bruk av disposisjonsfond	-25 879	-29 323	-30 116	-103 157	-52 615	-5 035
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	105 241	15 420	45 300	31 580	57 737	58 561
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Kapittel 7 Kommunedirektøren

Kommunedirektørområdet består av:

- Økonomi
- Personal
- Kommunikasjon og digitalisering
- Politikk og felleskostnader

I tillegg rapporterer rammeområde kultur og idrett til kommunedirektør. Det pågår et utredningsarbeid knyttet til omorganisering av enhet kultur og idrett, slik at dette området også får tilhørighet under et av kommunalsjefområdene.

Hvert av stabsområdene har en leder som er en del av kommunedirektørens ledergruppe. I tillegg ligger andre enkeltfunksjoner i staben direkte under kommunedirektøren. Disse enkeltfunksjonene er næringssjef, beredskapsleder, kommunejurist, sekretariat for kommunedirektøren og politisk nivå.

Under kommunedirektørens område ligger også budsjettmidler til 32 ordinære lærlinger, sortert på sju fag fordelt på tjenesteområdene.

Netto driftsutgifter brukt til administrasjon i Orkland kommune ligger på nivå med gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7 og er samtidig de laveste av sammenligningskommunene, jmfør nøkkeltallsdokumentet.

Det er fremdeles en prioritert oppgave å realisere gevinster gjennom mer effektiv bruk av de administrative ressursene. Siden 1. januar 2020 er administrative funksjoner knyttet til kommunedirektørens stab blitt redusert fra 71 til 56 årsverk. Av disse kan reduksjonen knyttes til 9,8 årsverk som ikke er erstattet og 4 årsverk som har falt bort på grunn av overdragelse av kemneren til staten. Den gjenstående reduksjonen i årsverk knyttes til nettoeffekter som følge av at staben har avgitt flere medarbeidere til andre tjenester enn det er rekruttert nye.

Vi vil fortsatt prioritere digitalisering av administrative prosesser. Dette kan bidra til gevinster knyttet til bemanning, samtidig som dette må sees i sammenheng mellom et kost/nytte-perspektiv. Bemanning må også vurderes opp mot hvilken kompetanse stabsfunksjonene skal ha i sin tjenesteyting til innbyggerne, kommunedirektør og resten av kommuneorganisasjonen. Det vises til siste kvartalsrapport som viser fordelingen av antall årsverk i kommunedirektørens stab.

Ramme kommunedirektør, politikk og felleskostnader

ANDEL AV TOTALRAMME

Kommunedirektør	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett HP22-25	72 102	72 718	72 031	72 031
Lønns- og prisvekst	7 990	8 013	8 029	8 029
Pensjonsavsetninger	41 692	41 695	41 695	41 695
Tidligere vedtatte innsparinger	975	943	943	943
Innsparinger servicekontor og personal	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Nytt tiltak - byvekstavtalen	2 200	2 200	2 200	2 200
Nytt tiltak - Valg 2027	0	0	0	750
Nytt tiltak - Orkanger mot sjøen	1 000	1 000	1 000	1 000
Overføring ramme til kultur - annonsering	-132	-132	-132	-132
Nye innsparingskrav	0	0	-1 587	-1 807
Tekniske korrigeringer	-4	-6	-6	-6
Ny ramme kommunedirektørens forslag	124 823	125 431	123 173	123 703
Orkanger mot sjøen tas ut av ramme	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Strategikonferanse avholdes i Orkland	-75	-75	-75	-75
Redusert stilling varaordfører til 80%		-243	-243	-243
Harmonisering halleie Orklahallen	250	250	250	250
Styrking sommerjobb for ungdom	50	50	50	50
Tilskudd Orkanger pensjonistforening	25			
Vedtatt ramme	124 073	124 413	122 155	122 685

Nye tiltak

Overføring annonsemidler til rammeområde Kultur

Rutinene for annonsering vil legges om, og dette medfører at Kultur fra 2024 vil benytte annonseringsmidlene etter eget behov. Dette innebærer at Kommunedirektør får lavere kostnader og 132 000 kroner overføres fra kommunedirektør til kultur.

Forsikring

Kostnadene til forsikring har økt vesentlig mer enn deflator. Rammeområdene har fått økte bevilgninger for å dekke den økte kostnaden.

Trainee IT-utvikling - digitalisering

Det er innledet et samarbeid med Trainee Trøndelag for å rekruttere en toårig traineestilling digitalisering, som dekkes av kommunedirektørens overskuddsfond.

Kommunestyret har vedtatt følgende endringer i rammen utover kommunedirektørens forslag:

- Orkanger mot sjøen er tatt ut av ramme. Innsparing 1 million kroner per år.
- Strategikonferansen avholdes i Orkland for å spare kostnader og samtidig støtte lokalt næringsliv. Innsparing 75 000 kroner per år.
- Stilling varaordfører reduseres fra 100% til 80% gjeldende fra 2025. Innsparing 243 000 kroner per år.
- Halleien i Orklahallen harmoniseres med pris i andre idrettsanlegg i kommunen. Retningslinjer avklares i hovedutvalget. Totalt er det avsatt 250 000 kroner per år til dette formålet.
- Thampaviljongen, som eies av Orkland kommune, driftes via et trepartssamarbeid mellom kommunen, Thampaviljongens støtteforening og Bårdshaug herregård. Thampaviljongens støtteforening søker om tilskudd til sommerjobb for guider. Dette bes løst i trepartssamarbeidet mellom partene for mulig synergieffekter. Kommunens bidrag finansieres og organiseres gjennom Orkland kommunes «sommerjobb for ungdom». Posten økes med 50 000 kroner per år.
- Kommunestyret gir Orkanger pensjonistforening en engangsstøtte på 25 000 kroner i 2024 til bytte av lysarmatur i pensjonisthuset.

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Kommunedirektøren foreslo å samle servicefunksjonen. Tjenestestrukturutredningen viser at det ikke er bærekraftig å tilby servicekontor som tjenester lokalt, da behovet ikke er til stede. Med 0,5 besøk per dag på Krokstadøra, og henholdsvis to og tre daglige publikumshenvendelser i Lensvik og Meldal, kan fulltids bemanning vanskelig forsvares. Vi trenger samtidig å styrke fagmiljø, jobbe for heltidskultur og styrke digitalisering og de digitale tjenestene.

Tjenester og oppgaver som servicekontorene i dag utfører samles på rådhuset på Orkanger. Med ett servicekontor vil det være én vei inn til kommunen. I tillegg vil publikum betjenes via kommunens nettside, KommuneKari, MinSide, digital kommunevert (Komp) og via telefon/sentralbord. Bemannet servicekontor med alle funksjoner på Orkanger vil ikke være langt unna; cirka 30 minutter

fra Lensvik, Meldal og Krokstadøra sentrum, og cirka en time fra kommunens ytterkanter. Totalt utgjør det en årlig innsparing på 670 000 kroner.

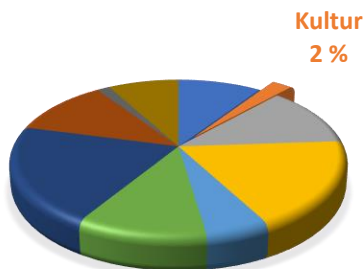
Ramme kultur og idrett

Rammeområdet består av enheten kultur og idrett som omfatter:

- Kulturadministrasjon, inkludert idrett.
- Kulturformidling, inkludert Orkland kulturhus, Orkland kino og Bygdekino på Løkken kulturhus.
- Orkland kulturskole med desentralisert undervisningstilbud på skolebygg i hele Orkland.
- Orkland bibliotek med bibliotekene på Orkanger, Løkken, Krokstadøra og Lensvik.
- Ungdom og fritid med ungdomsklubben Synt'n i Orklahallen og ungdomsklubb på Aa skole på Krokstadøra.
- Orkanger og Krokstadøra Frivilligsentral, Meldal Frivilligsentral og Lensvik Frivilligsentral.

Enheden har utstrakt samhandling med mange ulike aktører. Den forvalter de fleste tilskuddsordningene som Orkland har rettet mot frivillig sektor.

ANDEL AV TOTALRAMME

Kultur	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett HP22-25	28 458	28 580	28 580	28 580
Lønns- og prisvekst	1 422	1 422	1 422	1 422
Pensjonsavsetninger	-561	-561	-561	-561
Konsekvensjustering vedtak 2023	215	215		
Tidligere vedtatte innsparinger	400	378	378	378
Innsparinger servicekontor og personal	-400	-400	-400	-400
Overføring ramme til kultur - annonsering	132	123	123	123
Nye innsparingskrav			-373	-422
Tekniske korrigeringer	1	1	1	1
Ny ramme kommunedirektørens forslag	29 667	29 758	29 170	29 121

Kultur	2024	2025	2026	2027
Tilskudd Løkken bygdekino	70	70	70	70
Fondsoverføring møtesteder og fritidsklubb ungdom	250	250	250	250
Tilskudd ungdomsrådet	100	100	100	100
Fondsoverføring fritidsaktiviteter	200	200	200	200
Videreføring høst/sommer/vinter Orkland	250	250	250	250
Økt rammer trygt hjem for en 50-lapp	250	250	250	250
Tilskudd Orkla Gjestebolig / Bårdshaug Herregård	250			
Vedtatt ramme	31 037	30 878	30 290	30 241

Nye tiltak

Tjenesteutredning - tiltak Krokstadøra

Som følge av at drift og aktivitet i kommunehuset på Krokstadøra avvikles, foreslås det å se på mulighetene for å etablere en selvbetjent bibliotekløsning på Snillfjord omsorgssenter. Her vil det også være mulig å etablere lokasjon for frivilligsentralen onsdager.

Tilpasse drift av Aa ungdomsklubb til vedtatt budsjettamme, det vil si en ansatt på jobb. Utfordre foreldregruppen til å delta i drift av ungdomsklubbtilbudet for å ha tilstrekkelig voksentetthet.

Tjenesteutredning – tiltak Meldal

Vurdere alternative lokasjoner for biblioteket på Løkken, med formål å flytte tjenesten fra leide til eide lokaler. Lokasjoner som minimum må være med i utredningen er Løkken kulturhus og Meldal kommunehus og samfunnshus. Det forutsettes at lokasjon må være egnet for ombygging til meråpent bibliotek.

Tjenesteutredning - tiltak Lensvik

Tettstedutvikling gjennom å samlokalisere bibliotek, kulturskole, frivilligsentral og BUA Lensvik i ombygd Lensvik kommunehus. Kulturskole leter etter lokaler for å kunne drifte tjenesten lokalt i byggeperioden. Frivilligsentral og BUA vil opprettholdes som normalt i byggeperiode. Bibliotek kan bli stengt i deler av byggeperioden, men økonomiske midler som spares i eventuell stengeperiode øremerkes til inventar i nytt bibliotek.

Drive – Kjør for livet

Det settes av ressurser til Drive - kjør for livet som et forebyggende tiltak vedtatt av kommunestyret i 2023.

Kommunestyret har vedtatt følgende endringer i rammen utover kommunedirektørens forslag:

- Løkken bygdekino har blitt drevet uten avsatte budsjettmidler. Dette er et populært og godt besøkt tilbud, og kommunestyret setter av 70 000 kroner per år i handlingsplanen.
- Ungdomsrådet har meldt at ungdommer ønsker uformelle treffsteder i kommunen. Kommunestyret ber kommunedirektøren i samråd med ungdomsrådet om å ta en gjennomgang av dette slik at det sikres et mest mulig likeverdig tilbud. Det avsettes 250 000 til fond per år til fordeling.
- Det settes pris på ungdomsrådets engasjement for barn og unge i kommunen og vedtar å øke rammen til ungdomsrådet med 100 000 kroner per år som rådet kan fordele til aktiviteter for barn og unge etter søknad
- Kommunestyret ønsker å løfte fram satsningen på utenforskararbeidet i kommunen gjennom å styrke poster knyttet mot trygt hjem for en 50-lapp, høst-/sommer-/vinteraktiviteter for barn og fritidsaktiviteter for barn i lavinntektsfamilier. Dette er ordninger som legger til rette for inkludering av barn i hele kommunen. Totalt er det avsatt 700 000 kroner per år til disse formålene.
- Stiftelsene Orkla Gjestegård og Bårdshaug Herregård tildeles 250 000 kroner i 2025 til vedlikehold

Tiltak det ikke er rom for å prioritere, og justering av tiltak til reell budsjettamme

Ungdomspatrolje

Ungdomspatroljen er finansiert med 200 000 kroner i ordinære budsjettmidler, men har vært tilført ekstra midler gjennom året de siste årene. Driftsomfanget må reduseres og tilpasses til vedtatt budsjettamme fra 2024. Tiltaket må sees i sammenheng med stillingen som ungdomskontakt som etableres i barne- og familietjenesten.

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Enheten har et innsparingskrav på 400 000 kroner for 2024. Innsparingskravet er løst ved følgende tiltak:

- Fryse nivå på tilskudd som ikke er avtalefestet justert med konsumprisindeks. Deflator tas ut som innsparing. Verdi 125 000 kroner.
- Øke inntjening brukerbetaling kulturskole på grunn av dreining til mer gruppeundervisning i kulturskolen. Verdi 75 000 kroner.
- Redusere enhetens administrative ressurs på grunn av omprioritering av arbeidsoppgaver. Verdi 200 000 kroner.

Søknader som det ikke er funnet rom for å prioritere oversendes til hovedutvalg for behandling.

- Utspæll søker Orkland kommune om et tilskudd på 100 000 kroner for å sette opp forestillingen Sommer i Tyrol i Borggården på Bårdshaug Herregård våren 2024.
- Løkken fritidsklubb søker om tilskudd for 2024 på 250 000 kroner. Søknaden er delt i to: Husleietilskudd på 16 000 kroner per måned, det vil si 192 000 kroner for hele året og aktivitetstilskudd på 58 000 kroner for hele året.
- Midtnorsk Kultur- og strikkefestival søker om et tilskudd på 50 000 kroner for gjennomføring av prosjektet ull, garn og husflid i tusen år, som er en del av Nasjonaljubileet 2030. Prosjektet er et samarbeid mellom Stiklestad Nasjonale Kultursenter og Midtnorsk kultur- og strikkefestival og hovedarrangementene vil bli gjennomført i juni 2024.

Kapittel 8 Oppvekst

Oppvekst består av alle grunnskoler, alle barnehager, barne- og familietjenesten og enheten integrering. Det er totalt 21 enheter med hver sin enhetsleder. Området har egen kommunalsjef.

Tiltak for hele området

Det har i de siste årene kommet flere store reformer som har som mål å forebygge utenforskap ved at barn og unge får riktig hjelp til rett tid. Ansvar er overført fra stat til kommune for at hjelpen skal være nærmest mulig innbyggerne. Skal vi lykkes med dette vil det kreve økt kompetanse i både skoler og barnehager, og kommunen må ha god samhandlingskompetanse på tvers av tjenester.

Oppvekstområdet har allerede tiltak i gang for å nå mål om tidlig innsats og riktig hjelp til rett tid, og vil stadig utvikle egen kompetanse ytterligere. Samtidig må drift tilpasses et stadig synkende barnetall og en dreining av kommunale ressurser fra oppvekst og til helse.

Det har i både barnehage- og grunnskoleutredningen kommet fram at Orkland kommune bruker mye ressurser på fysisk areal. Det blir av den grunn mindre ressurser til innhold.

Tiltak innenfor oppvekst:

Videreføring av samhandlingsmodellen Bedre tverrfaglig innsats (BTI): I 2024 vil alle enheter i oppvekst ha fokus på å implementere *tverrfaglig team* på alle barnehager og skoler, og *stafettlogg* som verktøy for å oppnå bedre tverrfaglig samhandling.

Innføring av programmet CPS (collaborate problem solving – eller proaktiv problemløsning mellom voksen og barn). Det er en metode for å redusere uønsket adferd i skolen, som er en risikofaktor for utenforskap. Det er igangsatt et pilotprosjekt mellom familiesenteret og en skole i 2023, og målet er at alle skoler skal få denne kompetansen etter hvert.

Gjennom utenforskapsprogrammet prosjekt 2 inkluderende oppvekstmiljø, er arbeid med *temaplan for oppvekst* påbegynt. Forventet ferdigstilt i løpet av 2024. Denne planen må avklare mål, tjenestetilbud, ansvars- og oppgavefordeling mellom de kommunale tjenestene og blir et grunnlag for enhetenes virksomhetsplaner.

Gjennom utenforskapsprogrammet prosjekt 3 aktive læringsformer, skal alle skoler og barnehager gjennomføre *aksjoner* for å gjøre opplæringen mer aktiv, og den ordinære opplæringen bedre tilpasset flere barn og elever.

Gjennom utenforskapsprogrammet prosjekt 4 fravær i skolen, går PPT inn i et utviklingsprosjekt med Statped for å lære mer om nevrodiagnoser og fravær. Skolene deltar i samme prosjekt.

Prosjektet *Små skritt store sprang* videreføres i samarbeid mellom PPT og alle barnehagene. Mål for 2024 er å fortsette implementering fra småbarn- til storbarneavdelinger. PPT implementerer samtidig *Class* som kartleggingsverktøy i skolemiljø saker.

Ramme barnehage

Orkland har 14 barnehager som er organisert i ti enheter. Barnehagen på Krokstadøra er organisert under Krokstadøra oppvekstsenter.

Prognosene tilsier at antall innbyggere i alderen 0-5 år vil komme til å være stabilt. Totalt sett har barnehagene i Orkland kommune god kapasitet, men det er stort press på barnehageplasser i sentrumsnære områder. Flere barnehagebygg har behov for vedlikehold, og enkelte bygg er lite egnet til dagens drift. Her nevnes spesielt Utsikten på Gjølme barnehage og Kårenden på Evjen barnehage.

Barnehage er en viktig arena for forebygging og tidlig innsats. Kvaliteten på barnehagetilbudet har stor betydning for hvor godt kommunen vil lykkes med å imøtekomme krav og forventning om tidlig innsats og riktig hjelp til rett tid.

Totalt sett har Orkland kommune god kapasitet på barnehageplasser, men kapasiteten er lavest der flest ønsker barnehageplass.

Tiltak innenfor barnehageområdet

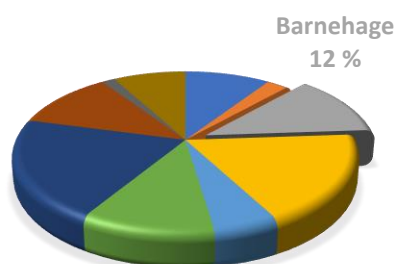

Barnehager i tidligere Orkdal deltar i utviklingsprosjekt gjennom REKOM – regional kompetanseutvikling, og samarbeider tett med universitet- og høyskolesektor. Valgte tema er språkutvikling og barns forhold til egen kropp.

Det må utarbeides plan for hvordan kapasitetsutfordringer i sentrum skal løses.

ANDEL AV TOTALRAMME

År	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	153 225	153 225	153 225	153 225
Lønns- og prisvekst	8 078	8 078	8 078	8 078
Pensjon	-4 670	-4 670	-4 670	-4 670
Tekniske korrigeringer	-1	-1	-1	-1

År	2024	2025	2026	2027
Avvikle IKT-veileder	-75	-75	-75	-75
Innsparing barnehage	-292	-700	-700	-700
Innsparing som følge av nye Orkdal helsetun	0	0	-2 104	-2 382
Redusert foreldrebetaling barnehage	4 730	9 250	9 250	9 250
Økt etterspørsel barnehage, redusert kontantstøtte	365	797	797	797
Ny ramme kommunedirektørens forslag	161 360	165 904	163 800	163 522
Videreføre drift Å barnehage høst 2024/vår 2025	292	408		
Vedtatt ramme	161 652	166 312	163 800	163 522

Nye tiltak

Redusert foreldrebetaling barnehage

I forslag til statsbudsjett er det lagt inn at maksimal foreldrebetaling for barnehageplass skal være 2 000 kroner per måned fra og med 1. august 2024. Dette tiltaket er beregnet i statsbudsjettet til 4 730 000 millioner kroner for 2024, og er lagt inn i rammen til barnehage.

Økt etterspørsel barnehage, redusert kontantstøtte

I forslag til statsbudsjett er det foreslått å endre kontantstøtteperioden og det er forventet at dette kan føre til økt etterspørsel i barnehage. Tiltaket er i statsbudsjettet beregnet til 365 000 kroner for høsten 2024, og er lagt inn med helårsvirkning fra 2025

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Kommunedirektøren foreslo at det gjøres en generell innsparing på barnehageområdet som fordeles på alle barnehager. Dette ble i vedtatt handlingsplan reversert for barnehageåret 2024/2025.

Å barnehage ble av kommunedirektøren foreslått slått fysisk sammen med Grefstad barnehage fra august 2024 for å redusere fysisk areal i en sone med overkapasitet. Kommunestyret vedtok videre drift av Å barnehage for barnehageåret 2024/2025. Videre finansiering av drift skal det tas stilling til når vedtatte utredninger er ferdigstilt våren/sommeren 2024.

Stilling som IKT-veileder tas bort.

Kommunestyret vedtok at det skal utredes løsninger som vil sikre tilstrekkelig kapasitet på barnehage tilbudet sentralt i kommunen, samt utrede muligheten for bedre utnyttelse av barnehagebygg i hele Orkland. For mer informasjon om utredningen se kommunestyrets vedtak, kapittel 2.

Tilpasning av kapasitet i forhold til barnetallsutvikling

I barnehageutredningen vises det til forventet barnetallsutvikling i de ulike sonene i Orkland. Både sone Meldal, Snillfjord og Lensvik bruker kun 70 prosent av tilgjengelig barnehagekapasitet, og ser ikke ut til å ha bruk for mer kapasitet i uoverskuelig framtid.

I sone Orkdal er det også stor nok kapasitet ved hovedopptak hvert år. Men på grunn av rullerende opptak er denne kapasiteten sprengt i vårhalvåret. Det resulterer i store barnegrupper og plassmangel. Det er i tillegg størst tilflytting til sone Orkdal, noe som utfordrer kapasiteten ytterligere. Dette utfordrer *likeverdigheten* i barnehagetilbudet i Orkland kommune.

To barnehagebygg i sone Orkdal, Evjen barnehage, Kårenden og Gjølme barnehage, Utsikten, er ikke egnet som barnehagebygg. Det bør legges en plan for hvordan disse plassene kan utbedres, eventuelt erstattes. Det vil innebære en *investering* som det må planlegges for.

Før kapasitet utvides i sentrum, bør den tas ned i sonene der det er mulig. I tidligere Meldal er det over 260 barnehageplasser fordelt på fire barnehager, mens barnetallet ser ut til å ligge på under 180 barn i alderen 0-5 år i uoverskuelig framtid. Det er 8-12 minutters kjøretid mellom alle barnehagene. Antall barnehager kan reduseres til to dersom barnetallet blir om lag 150. Det kan da reduseres i bemanning, inkludert en enhetslederstilling og øvrige driftsutgifter på to barnehagebygg. Det er ikke sikkert om, eller når barnetallet vil komme på dette nivået og tiltaket kan ikke tidfestes.

Kommunedirektøren har foreslått å redusere antall barnehager fra fire til tre ved å fysisk slå sammen Å og Grefstad barnehager som i dag utgjør enheten Meldal barnehage. Det ble foreslått fra august 2024. Det vil ikke gi en innsparing på oppvekst, ettersom det er antall barn som bestemmer bemanningsbehovet. Disse to barnehagene har allerede felles leder, så det er heller ikke noe å spare på ledelsesressurs. Men fysisk areal reduseres og tiltaket vil gi en årlig innsparing på 520 000 kroner i forvaltning, drift og vedlikehold på ramme kommunalteknikk. I barnehagebruksplanen er det meldt inn tiltak som beløper seg til cirka 1 millioner kroner på Å barnehage, som også er en utgift kommunen da vil spare.

Faglig sett vurderes det som en fordel å samle flere ansatte under ett tak. Både Å og Grefstad barnehage har stabile ansatte med god kompetanse. Ved å samle dem blir det profesjonsfaglige fellesskapet i det daglige større, som gir bedre mulighet for utvikling av praksis. Det vil trolig gjøre barnehagen som arbeidssted mer attraktivt for rekruttering og mindre sårbart for fravær. Alle ansatte får en stedlig leder, som nå er forskriftsfestet at alle barnehager skal ha. Det er grunn til å tro at tilbudet til barna blir like bra som før, og helst bedre.

Det vurderes som verre å ta ned kapasitet i henholdsvis sone Snillfjord og Agdenes, da det er lengre til nærmeste barnehage fra disse sonene. Det kan bli utfordrende for foresatte som jobber i en annen retning enn barnehagen å få levert og hentet til rett tid.

Samtidig bør det tas stilling til hvor liten en barnehage kan være. Mølnbukt barnehage har åtte barn høsten 2023, og to av dem er skolestartere. Det vil ved hovedopptak i mars 2024 vise seg hvor mange som søker plass fra høsten 2024 og hvor stor barnehagen da blir. Per nå er barnehagen tilført 0,7 årsverk for å opprettholde nødvendig bemanning i hele åpningstiden. Det vil likevel være et spørsmål om *forsvarlighet*, da svært få ansatte er på jobb samtidig. Mølnbukt barnehage er felles enhet med Lensvik barnehage, men i det daglige er personalgruppen og det som utgjør det profesjonsfaglige fellesskapet i Mølnbukt svært lite. Barnefellesskapet er også veldig lite, og både sosialt og faglig sett veldig sårbart.

En sammenslåing av barnehage og 1.-2. trinn på Lysheim skole til et *oppvekstsenter*, kan kompensere noe for sårbarheten i form av flere barn og ansatte, men er ikke ideell løsning verken for barnehage eller skole.

Søkere som bor i soner med god barnehagekapasitet må tilbys plass i denne sonen, selv om de søker om plass i sentrum. Dette er et tiltak som ikke vil gi en direkte innsparing, men som er viktig for å utnytte den totale barnehagekapasiteten i kommunen. Det innebærer at flere ikke vil få førsteønsket sitt oppfylt.

Rullerende og supplerende opptak

Rullerende opptak er utredet, og det foreligger fire alternativer. Det må tas stilling til om Orkland kommune fortsatt skal tilby både rullerende og supplerende opptak. Om det besluttes at kommunen fortsatt skal ha denne opptaksordningen må det samtidig besluttes etter hvilken modell.

Kommunedirektørens forslag er å videreføre rullerende opptak i henhold til alternativ 2 i utredningen, samt fortsatt tilby tilflyttere barnehageplass innen tre måneder. Det har gjennom barnehageutredningen kommet mange innspill på at rullerende opptak er en ordning innbyggere verdsetter høyt. Det er grunn til å tro at disse ordningene gjør Orkland kommune til en attraktiv oppvekstkommune, uten at det fins tall på hva det utgjør. Tiltakene er kostnadsberegnet og ligger inne i kommunedirektørens forslag til budsjett. Tilbudet dekkes innenfor eksisterende ramme.

Stilling IKT-veileder

Det er vedtatt å ta bort 40 prosent stilling som IKT-veileder. Dette er en stilling som er finansiert av grunnskole (30 prosent) og barnehage (10 prosent), og som ble opprettet som et forsterket bindeledd mellom oppvekst og IT-avdelingen, med vekt på pedagogisk bruk av IT. Når denne stillingen tas bort, reduseres i realiteten henholdsvis grunnskole- og barnehageramme. Totalt utgjør det en årlig innsparing på 313 000 kroner.

Ramme grunnskole

I Orkland er det ni kommunale skoler. Tre barneskoler, én ungdomsskole og fem kombinerte barne- og ungdomsskoler. Aa skole på Krokstadøra er del av en oppvekstenhet sammen med barnehagen. Lysheim og Lensvik er to skoler som til sammen utgjør en enhet. I tillegg til de kommunale skolene er det en privat Montessoriskole lokalisert på Løkken Verk.

I løpet av få år vil antall barn i grunnskolealder reduseres. Det får betydning for kommunens inntekter og grunnskolens økonomi. Samtidig har kravene til kompetanse økt som følge av barnevernsreform, kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, ny opplæringslov fra 2024 og nye kompetansekrav til lærere. Orkland kommune må sørge for å ha en kvalitativ og økonomisk bærekraftig grunnskolestruktur.

Det har gjennom grunnskoleutredningen kommet fram at Orkland kommune bruker mye ressurser på forvaltning, drift og vedlikehold av skolebygg, og at det fører til mindre ressurser til lærere, læremidler og utstyr i skolen. Etter hvert som elevtallet reduseres, vil den fysiske overkapasiteten øke. Om antallet grupper opprettholdes selv om det blir færre elever, blir kostnad til lærerressurs per elev høyere.

Tiltak innenfor grunnskoleområdet

Plan for grunnskolestruktur

Det må utarbeides en plan for hvordan kommunen skal sørge for en framtidig skolestruktur som ivaretar krav til kompetanse og elevenes rettigheter innenfor økonomisk ramme. Det bør i denne sammenheng også ses på kretsgrenser.

LeadDIG – forskningsprosjekt

Orklandsskolen samarbeider med NTNU ved forsker May Britt Postholm om et prosjekt om lærende ledelse i en treårsperiode fra høsten 2023. Prosjektet handler om å sette ledere bedre i stand til å skape utvikling og økt kvalitet på tjenestene. Prosjektet ses i sammenheng med prosjektet Digscole som handler om å styrke lærernes profesjonsfaglige digitale kompetanse, og å gjøre opplæringa mer inkluderende, praktisk og variert.

ANDEL AV TOTALRAMME

Grunnskole og SFO
18 %

År	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	227 414	227 566	227 566	227 566
Lønns- og prisvekst	11 438	11 438	11 438	11 438
Pensjon	-2 169	-2 169	-2 169	-2 169
Tekniske korrigeringer	-29	-30	-30	-30
Tidligere vedtatte innsparinger	5 182	4 992	4 992	4 992
Innsparing Lysheim skole	-625	-1 500	-1 500	-1 500
Innsparing Aa ungdomsskole	-208	-500	-500	-500
Generell innsparing	-992	-700	-700	-700
Avvikle IKT-veileder	-238	-238	-238	-238
Innsparing som følge av nye Orkdal helsetun	0	0	-3 034	-3 435
Ny grunnskolelov	167	400	400	400
Ny ramme kommunedirektørens forslag	239 940	239 259	236 225	235 824
Videreføre drift Lysheim skole 2024/2025, justert for skoleskyss	555	775		

År	2024	2025	2026	2027
Videreføre drift Aa ungdomsskole 2024/2025, justert for skoleskyss	148	204		
Styrking norskopplæring grunnskole	1 000	1 000		
Vedtatt ramme	241 643	241 238	236 225	235 824

Nye tiltak

Ny grunnskolelov

I forbindelse med innføring av ny grunnskolelov er det i forslag til statsbudsjett lagt inn 167 000 kroner for området for 2024.

Styrking norskopplæring oppvekst

Kommunestyrets vedtak slår fast at på grunn av økt mottak av flyktninger medfører dette flere barn med ekstra behov for språkopplæring i skolen. Arbeidet med dette styrkes med 1 million kroner finansiert fra flyktningefondet i 2024 og 2025.

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Det gjøres en generell innsparing på grunnskoleområdet som fordeles på alle skoler.

Kommunedirektøren foreslo at Lysheim skole 1.-7. trinn flyttes til Lensvik skole for å gi alle elever i denne delen av kommunen et sosialt og faglig robust skoletilbud, og for å redusere areal og kostnader til bygg.

Kommunestyret vedtok videre drift av Lysheim skole forskoleåret 2024/2025. Videre finansiering av drift skal det tas stilling til når vedtatte utredninger er ferdigstilt våren/sommeren 2024.

Kommunedirektøren foreslo at Aa ungdomsskole legges ned, og elevene flyttes til Grøtte skole fra august 2024. Dette for å gi alle ungdomsskoleelever et faglig og sosialt robust skoletilbud, og for å redusere areal og kostnader til bygg.

Kommunestyret vedtok videre drift av Lysheim skole forskoleåret 2024/2025. Videre finansiering av drift skal det tas stilling til når vedtatte utredninger er ferdigstilt våren/sommeren 2024.

Stilling IKT-veileder legges ned.

Kommunestyret vedtok at det skal utredes løsninger som ser på samfunnsmessige konsekvenser ved ulike scenarier, skolekretsrenser sett opp mot nærskoleprinsippet, oppdatert vurdering av ulike skisser for ungdomstrinn i kommunen samt oppdatert vurdering av foreslåtte strukturendringer. For mer informasjon om utredningen se kommunestyrets vedtak kapittel 2.

Tilpasning av kapasiteten som følge av elevtallsutviklingen

Tabellen under viser antall elever per skole og totalt elevtall i offentlig skole. Elevtallsprognosene er oppdatert med GSI-tall for oktober 2023, samt at det er innhentet tall for nytt første trinn høst 2024.

Skole	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aa skole	34	31	33	38	40	35	39
Lensvik skole	141	160	174	172	162	149	151
Lysheim skole	22	21	19	21	20	18	17
Meldal barne- og ungdomsskole	288	290	327	324	319	305	301
Evjen skole	183	172	158	162	163	166	159
Grøtte skole	481	470	452	440	412	394	379
Årlivoll skole	222	222	201	210	204	207	199
Orkanger barneskole	328	319	301	298	301	289	272
Orkanger ungdomsskole	277	290	309	279	255	242	277
Gjølme skole	121	117	118	112	101	93	89
Kommunale skoler	2 097	2 092	2 092	2 056	1 977	1 898	1 883

Grunnskoleutredningen som er utarbeidet av KS konsulenter konkluderer med at skolestrukturen i Orkland kommune verken er faglig eller økonomisk bærekraftig. Det vil være nødvendig å gjøre strukturelle grep for å sette grunnskolen i stand til å ivareta elevenes rettigheter. Rapporten inneholder flere anbefalinger til hva kommunen kan gjøre. Noen tiltak kan gjøres uten negative økonomiske konsekvenser, mens andre vil kreve investering i form av nybygg.

Kommunedirektøren foreslo å flytte elevene på Lysheim skole til Lensvik skole fra høsten 2024. Antall grupper reduseres, og vi får da en netto innsparing i form av lærerressurser som tilsvarer 1,5 millioner kroner per år. Det vil trolig gi en økonomisk gevinst å få en SFO i stedet for to, men forutsetningene er ikke kjent enda. Skysskostnader på cirka 170 000 kroner vil komme som et tillegg. Kostnader til FDV (forvaltning, drift og vedlikehold) på skolebygg på cirka 500 000 kroner per år går opp i opp med tilskudd for å opprettholde grunnskole som da faller bort, riktignok ikke før i 2026. I skolebruksplanen er det meldt inn tiltak på Lysheim skole som tilsvarer 1,4 millioner kroner, som er en kostnad kommunen sparer ved en nedleggelse.

Netto innsparing kommer i tillegg til innsparingen i 2023 som følge av å gå fra 3-delt skole til 2-delt. Om kommunestyret skulle beslutte å opprettholde Lysheim skole, anbefaler kommunedirektøren at det tilføres ressurser tilsvarende et lærerårsverk på cirka 800 000 kroner slik at skolen igjen kan dele elevene i tre grupper. Det er svært krevende å gi elevene et opplæringstilbud de har krav på med en todeling.

Ved å legge ned Lysheim skole vil det redusere areal og kostnader på bygg. Men den viktigste effekten er at elevene på 1.-7. trinn får et opplæringstilbud i et større og mer robust sosialt og faglig miljø på Lensvik skole. Elevtallet ser ut til å holde seg stabilt totalt sett i denne delen av kommunen, og Lensvik skole vil være et trygt og forutsigbart skoletilbud og en trygg arbeidsplass. De ansatte får et større profesjonsfaglig felleskap, og skolen blir et mer attraktivt arbeidssted for rekruttering.

For å imøtekomme innbyggeres bekymring for lang skolevei for de minste, kan et alternativ være at elevene på 3.-7. trinn flyttes, mens elevene på 1.-2. trinn får sitt skoletilbud i Mølnebukt barnehage fra august 2024. Det vurderes som forsvarlig ut fra læreplanens kompetansemål for disse trinnene. Et lite arbeidsmiljø i barnehagen blir litt større med at en grunnskolelærer kommer til, samt at barnetallet blir noe høyere. Fra høsten 2024 er det seks elever på 1. og 2. trinn, mens det sannsynligvis er seks eller sju barnehagebarn. Det nye og fine barnehagelokalet i Mølnebukt er bygd

for 24 barnehagebarn, og har god kapasitet til disse barnegruppene. Kommunen vil fortsatt spare kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold og beholde grunnskoletillegget, men netto innsparing på lærerressurs vil være mindre. Det må fortsatt være to SFO-er.

Kommunedirektøren foreslo å flytte elevene på Aa ungdomsskole til Grøtte skole fra august 2024. Det er da to elever på 8. trinn og sju elever på 9. trinn, noe som vurderes som et svært lite og sårbart ungdomsmiljø. Disse ni elevene får plass på Grøtte skole med netto innsparing på lærerressurs på cirka 500 000 kroner per år. Skyssutgifter kommer i tillegg. Med dette tiltaket oppnås at alle ungdomsskoleelevene får et godt kvalitativt tilbud, både faglig og sosialt i henhold til opplæringsloven.

Aa skole består av to skolebygg. Ved å slå ungdomsskolen sammen med Grøtte, flytter barneskolen inn i det nyeste bygget for å redusere antall kvadratmeter og kostnader til FDV (forvaltning, drift og vedlikehold). Aa barneskole overtar bygget som ungdomsskolen har brukt til nå. Det vil utgjøre innsparing på 360 000 kroner per år.

Ved å flytte ungdomstrinnet ved Aa skole, gjøres barneskolen mer sårbar. Ved budsjettbehandling for 2023 ble det besluttet å gå fra 3-deling til 2-deling på Aa barneskole. Det er svært krevende å gi elevene et opplæringstilbud de har krav på med en todeling, og skolen burde vært tilført ekstra ressurser for å få delt elevene i 3 elevgrupper. Kostnaden vil tilsvare et lærerårsverk på cirka 800 000 kroner. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for det i sitt budsjettforslag.

Med disse tiltakene samler kommunen flere barn og ansatte på færre enheter, og ressursene i barne- og familietjenesten kan utnyttes bedre. Det gir kommunen bedre anledning til å bygge nødvendige tverrfaglige lag rundt barn der de er, og sette inn riktig hjelp til rett tid.

Utover de tiltakene som kan settes inn fra 2024 bør det legges en rekkefølgeplan for videre utvikling av skolestruktur i Orkland kommune. Det har i grunnskoleutredningens innspillsfase kommet et ønske om å se på kretsgrense for innbyggere i Vuttudal. Det kan være andre kretsgrenser det også er aktuelt å gjøre noe med. Kommunens forskrift om kretsgrenser skal være i samsvar med nærskoleprinsippet som sier at elever har rett på å gå på den skolen som ligger nærmest geografisk. Kretsgrenser bør være fastsatt før en videre plan for skolestruktur legges.

IKT-veileder

Tiltaket er tidligere omtalt under ramme barnehage.

Ramme tverrfaglige tjenester

Området omfatter enhetene integrering og barne- og familietjenesten.

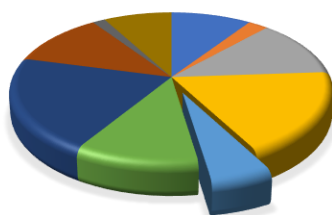
Integrering

Tjenesten består av avdelingene flykntingstjenesten og voksenopplæringen. Hovedoppgaven er bosetting og kvalifisering av nyankomne flyktninger etter introduksjonsprogrammet. For å lykkes med integreringsarbeidet er det avgjørende at det finnes praksisplasser og frivillighet i lokalsamfunnet.

Barne- og familietjenesten

Tjenesten består av barneverntjenesten, familiesenteret, helsestasjon- og skolehelsetjenesten, samt pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).

ANDEL AV TOTALRAMME

Tverrfaglige tjenester
6 %

	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	72 963	73 025	73 025	73 025
Lønns- og prisvekst	3 938	3 938	3 938	3 938
Pensjon	-1 050	-1 050	-1 050	-1 050
Tekniske korrigeringer	-442	-454	-454	-454
Omfordeling vedtatt innsparing	928	878	878	878
Innsparinger	-928	-928	-928	-928
Innsparing som følge av nytt Orkdal helsetun	0	0	-923	-1 045
Korrigerende barnevernsreform	-2 719	-2 719	-2 719	-2 719
Styrkning helsestasjon	100	100	100	100
Ny ramme kommunedirektørens forslag	72 790	72 790	71 867	71 745
Ultralydapparat helsestasjonen	60			
Vedtatt ramme	72 850	72 790	71 867	71 745

Nye tiltak integrering

- Arbeidet med plan for integrering i Orkland kommune har blitt utsatt på grunn av skifte i ledelse. Dette arbeidet skal fortsette i løpet av våren 2024. Den skal blant annet avklare ansvars- og oppgavefordeling mellom de kommunale tjenestene og inkludere frivillighetens bidrag.
- Tilpasse drift etter antall flyktninger og deltakere i voksenopplæring. Grunnskole for voksne finansieres i dag delvis gjennom bruk av flyktningemidler, men der må det i løpet av handlingsplanperioden finnes annen finansiering.

Enheten integrering, som består av flyktningetjenesten og voksenopplæringa, holder til i det såkalte K-bygget på Follo. Tjenesten har i løpet av 2023 fått en fysisk kapasitetsutfordring, og det er besluttet å opprette et desentralisert voksenopplæringstilbud i Lensvik fra november 2023. Dersom K-bygget skal rives for å gi plass til fotballhall, vil kommunen få vesentlig økte kostnader knyttet til investering i nytt bygg eller leie av lokaler.

Nye tiltak barne- og familietjenesten

- *Ungdomskontakt* ansettes i fast stilling – for å imøtekomme utfordringer i ungdomsmiljøet. En ungdomskontakt skal ha fleksibel arbeidstid og være tilgjengelig for ungdom når de fleste andre kommunale tjenester ikke er det. Ungdomskontakten vil samarbeide med andre tjenester i barne- og familietjenesten, ungdomsarbeid i kultur, skoler og SLT. Stillingen finansieres gjennom tilskuddsordning.
- Det settes av ressurser til HKH – *hurtig kartlegging og handling* for å utforske og få oversikt over lokale utfordringer med ungdom og rus. Tiltaket står beskrevet i vedtatte Ruspolitisk handlingsplan og finansieres innenfor tjenestens egen økonomiske ramme.
- Ultralydapparat helsestasjonen
Kommunestyret vedtok å sette av 60 000 kroner til et nytt ultralydapparat til helsestasjonen.

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Tverrfaglige tjenester	2024	2025	2026	2027
Innsparing barne- og familietjenesten	928	928	1 851	1 973
Kjøp av tjenester barnevern	-928	-928	-928	-928
Rest innsparingskrav	0	0	923	1 045

Innsparingstiltak 2024

Barne- og familietjenesten har et innsparingskrav på 928 000 kroner i 2023, som løses innenfor egen ramme.

Kapittel 9 Helse og mestring

Helse og mestring består av tildelingskontor, psykisk helse- og rusarbeid, friskliv og rehabilitering, Nav, legetjenesten, hjemmetjenesten, bo og miljø, Orkdal helsetun og Meldal helsetun. Det er til sammen åtte enheter med hver sin enhetsleder. Området har egen kommunalsjef.

Tiltak for hele området

Helse og mestringstjenestene står overfor en tid som legger stort press på tjenestene. Gode prioriteringer, strukturtilpasninger og handlingsrom for folkehelsearbeid er faktorer som blir avgjørende for å lykkes. En av de viktigste begrensningene er tilgang på kvalifisert arbeidskraft, slik det er for alle sektorer og vil være det fremover. En opprettholdelse av dagens tjenestestruktur bidrar til marginal drift og flere enheter strever med å gi et forsvarlig tilbud. En bærekraftig helse- og omsorgstjeneste innebærer balanse mellom det økonomiske handlingsrommet, den demografiske utviklingen og sysselsettingen i helse- og omsorgstjenestene.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi brukt på riktig måte og til riktig tid i pasientforløpet kan være med å gi økt trygghet, mestring og selvstendighet for brukerne, samt avhjelpe oppgavene til helsetjenesten gjennom at oppgavene automatiseres eller digitaliseres. Nasjonalt samfunns mål for velferdsteknologi beskriver at velferdsteknologi og digital hjemmeoppfølging bidrar til god helse og mestring i befolkningen og en bærekraftig samfunnsutvikling. Velferdsteknologi er et av virkemidlene som kan bidra til å møte fremtidens utfordringer med mangel på helsepersonell. En forutsetning for å lykkes med å få riktig bruk på riktig sted til riktig tid, er å ha god kunnskap om de ulike velferdsteknologiske løsningene, og i hvilke tilfeller løsningene dekker behovet til bruker. På den måten kan man sikre at teknologien avhjelper og reduserer antall oppgaver i stedet for å føre til merarbeid for ansatte. Velferdsteknologi bør vurderes tidlig i pasientforløpet og være med i revurderingen av tjenester. Det kan også være med på å bidra til at vi klarer å unngå bruk av tjenester ved å legge til rette for størst mulig grad av livsmestring hele livet. Vi må styrke de lavere trinnene i innsatspyramiden fra Helsepersonellkommisjonen (2023) for å sikre mer bærekraftige helse- og omsorgstjenester.

Tiltak

Velferdsteknologi som digitalt førstevalg og integrert som en del av tjenestetilbudet. Det skal vurderes om velferdsteknologi kan brukes i stedet for, eller som et supplement til, ordinære tjenester. Vurderingen bør gjøres ved tildelingen av tjenester.

Helseplattformen

Helseplattformen er ny, felles journalløsning for midtnorske sykehus og kommuner. Målet er en tryggere og mer sammenhengende tjeneste. Innføring for St. Olavs hospital og Trondheim kommune startet i 2022.

Så langt i forhandlingsprosessen ser det ut til å bli en gjennomsnittlig deflatorjustert kostnad for kommunene på cirka 330 kroner per innbygger. For Orkland kommune tilsvarer dette en brutto årlig kostnad på cirka 6,1 millioner kroner. Dette er innarbeidet i budsjettet for handlingsplanperioden. Orkland kommune har valgt siste mulige innføringsløp med "go live" høsten 2026.

Engangskostnaden i 2025 knyttet til anskaffelse og innføring av Helseplattformen er anslått til 51,8 millioner kroner. Av disse kan 38 millioner kroner anses som en investering og lånefinansieres. De resterende 13,8 millioner kroner til egne opplærings- og innføringsutgifter blir en driftsutgift. Den årlige driftsutgiften på 6,0 millioner kroner er innarbeidet i økonomiplanen. Engangsdriftsutgifter på 7,7 millioner kroner i 2025 finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Tiltak

I løpet av 2024 gjennomføre kartlegging av kommunens journalsystem i kombinert bruk med nasjonale e-helseløsninger som alternativ til å anskaffe Helseplattformen. Flere trønderske kommuner vurderer nå andre alternativer til anskaffelse av journalsystem for tryggere og mer sammenhengende tjeneste.

Opplevd brukerkvalitet

Annethvert år og sist i 2022 er det gjennomført brukerundersøkelser i de fleste helse- og mestringstjenestene. Det var jevnt over gode resultater i 2020 og 2022. Selv med gode resultater er det behov for å kontinuerlig arbeide med kommunikasjon og forventningsavklaring, både med brukere og pårørende. Gjennom brukerundersøkelser får vi viktig informasjon som vi benytter i kvalitetsforbedringsarbeidet og arbeidet med opplevd brukerkvalitet. En viktig del av brukeropplevd kvalitet handler om måten man blir møtt på og kommunisert med. Å være best i møte mellom mennesker skal sammen med våre verdier være en rettesnor for våre ansatte for å sikre best mulig opplevd brukerkvalitet. I tillegg bidrar Kvalitetsmeldingen for helse og mestring til å kontrollere kvalitetsarbeidet.

Håndtering av uforutsette utgifter

Orkland har ansvar for at alle som oppholder seg i kommunen mottar nødvendige helse- og omsorgstjenester. Med slike tjenester forstås alle handlinger som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende, rehabiliterende eller pleie- og omsorgsformål.

Det er vanskelig å forutse behovet for helsetjenester kommende år når budsjettet vedtas, spesielt når det gjelder helse- og omsorgstjenester. I løpet av året kan det oppstå nye behov knyttet til brukere med behov for særlig ressurskrevende tjenester, eller økt behov for økonomisk sosialhjelp.

Når det gjelder brukere med behov for særlig ressurskrevende tjenester, viser erfaring at dette er en spesielt stor utfordring for tjenester til brukere over 67 år som ikke inngår i den statlige refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester.

Tiltak

Kommunedirektøren foreslo avsatt en reserve på 5,1 millioner kroner til en økonomisk buffer for å hjelpe enhetene med å håndtere svingninger i drift og betaling for utskrivningsklare pasienter. Kommunestyrets omdisponeringer reduserte denne reserven til 4,1 millioner kroner.

Sikre forsvarlig drift i sommerferieavviklingen

Å sikre forsvarlig drift samtidig med sommerferieavvikling er utfordrende. Brukerne skal fortsatt ha tjenester, mens halvparten av ansatte til enhver tid skal avvikle ferie. Det er behov for både sommervikarer og bruk av vikarbyrå. De siste årene, og spesielt i 2022 og 2023, har det vært vanskelig å rekruttere sommervikarer og få avtale med vikarbyråer. I 2022 førte dette til en avtale om økning i kompensasjon for ekstravakter og for frivillig flytting av ferie. Tiltaket hadde en samlet

kostnad på cirka 6 millioner kroner i 2022 og var helt nødvendig for å sikre forsvarlighet i tjenestene. I 2023 utgjorde dette cirka 4,5 millioner kroner. Det er sannsynlig at vi må inngå en lignende avtale for 2024.

Tiltak

Det settes av midler, i tillegg til reserven omtalt i avsnittet over, til å finansiere dette tiltaket i 2024.

Utenforskinsprogrammet- prosjekt 5- arbeid og inkludering

Prosjektets fokus ligger på å fange opp de som faller utenfor skolen og stimulere til å ta utdanning. Målet er å få flere inn i aktivitet som gir mestring og arbeidstrening for varig tilrettelagt eller ordinært arbeid på sikt. Ved å i tillegg stimulere til fagutdanning vil dette gi mulighet for fast arbeid og inntekt. Et annet fokusområde i prosjektet er å gi grunnlag for økonomisk trygghet, tilhørighet til samfunnet og gjøre det lettere for unge å komme inn i tiltak som vil hjelpe de til å se på hele sin livssituasjon. Prosjektet er i gang med å gå over i driftsfase og avsluttes i løpet av våren 2024.

Igangsatte tiltak er Trøndelagsmodellen som er beskrevet ved tiltak under Nav i handlingsplanen, samt samarbeid om arbeidspraksis mellom Rosenvik og enheten psykisk helse og rus, med fokus på aktivitet og helse med mål om arbeid på sikt.

Identifiserte områder som det ikke er funnet rom for i handlingsplanen, men som det arbeides videre med utredning av, er å tilby fagutdanning som kokk for innvandrerkvinner for integrering, øke inntektsgrunnlag og hindre arbeidsløshet. I tillegg utredes det videre å sikre «én dør inn» for å redusere terskelen for å søke hjelp til blant annet å ta utdanning, hindre ensomhet og å få muligheter i arbeidslivet.

Demensplan

Andelen eldre personer forventes å øke betraktelig i årene fremover, spesielt eldre over 80 år. Forekomst av demens øker med alderen, og antallet personer med demens vil trolig fordobles frem mot 2040. Dette vil påvirke og ha konsekvenser for flere områder i samfunnet og vil kreve nye løsninger. Som oppfølging av kommunestyrets vedtak, er det ansatt demenskoordinator i Orkland kommune.

Forsterket skjermet enhet ved Orkdal helsetun er kontinuerlig brukt for de aller sykeste beboerne, med behov for skjerming fra omgivelsene. I 2023 er det utredet et alternativ for å bemanne denne enheten med eget tilsatt personell, framfor bruk av vikarbyrå som det har vært løst med fram til i dag.

Bruk av frivillige til å bistå i arbeidet med demens er utbredt i flere av landets kommuner. I Orkland har vi også behov for å knytte frivillige opp mot blant annet aktivitets- og avlastningstilbud. For å sikre slike løsninger, kreves systematisk arbeid og koordinering.

Tiltak

Det arbeides med å etablere en helhetlig plan for demensomsorgen i Orkland som skal danne grunnlaget for det videre arbeidet på dette feltet. Planen henger tett sammen med arbeidet om et mer demensvennlig samfunn i Orkland.

Oppgavedeling

For å sikre bærekraftige tjenester, vil et av tiltakene være å sørge for at riktig kompetanse blir brukt til de riktige oppgavene. Dette gjelder spesielt for fagpersoner som for eksempel sykepleiere, vernepleiere og helsefagarbeidere som er et knapphetsgode nå og i framtida.

Målt opp mot sammenlignbare kommuner er bemanning ved helseinstitusjoner i Orkland kommune lav. Dette ved å sammenligne antall årsverk knyttet til rom, det vi kaller pleiefaktor. Det er ikke funnet rom i budsjettet for å øke pleiefaktoren.

Postvertprosjektet ved Orkdal helsetun er eksempel på tiltak som avlaster helsepersonell fra oppgaver man ikke behøver helsefaglig utdanning til, og som i tillegg fører til flere hender i arbeid tett på brukerne. I prosjektet er det gjennom datainnsamling registrert fordeler slik som sterk reduksjon av fall, samt at det kan ha innvirkning på rekruttering og å beholde ansatte som kan oppleve mindre pressede arbeidsdager og mer faglig utvikling. Det er ikke funnet rom i handlingsplan for dekning av en slik løsning.

Tiltak

Videre utvikling og arbeid for oppgavedeling innen enhetene og i tillegg på tvers av enheter for å sikre optimal ressursutnyttelse.

Utskrivningsklare pasienter

Utskrivningsklare pasienter har vært en vedvarende utfordring siden høsten 2020. Situasjonen i Orkland er ikke unik. St. Olavs hospital har sammen med Trondheim kommune gjennomført en analyse av kommunene i St. Olavs hospital sitt nedslagsfelt, og funnet at det ikke er noen direkte sammenheng mellom antall sykehjemsplasser og antall utskrivningsklare pasienter. Årsaken til utfordringsbildet er sammensatt og handler i stor grad om hvordan vi bruker korttids plassene, hvordan vi håndterer utskrivningsklare pasienter fra sykehuset og hvordan de øvrige tjenestene er innrettet med tanke på at innbyggerne skal mestre eget liv lengst mulig.

Tiltak

Det er nødvendig å igangsette et arbeid med helhetlige pasientforløp, for å sikre handlingsrom for å ivareta brukere med tidsavgrenset behov for tett oppfølging, med hensikt å begrense innleggelse i sykehus eller sykehjem. Å unngå behov for behandling i sykehuset vil bidra til å forhindre opphopning av utskrivningsklare pasienter, i tillegg til å sikre at forholdene ligger til rette for å kunne reise hjem til egnet bolig framfor sykehjemsopphold etter sykehusinnleggelse.

Arbeidet med utskrivningsklare pasienter må intensiveres, og kommunestyrets omprioriteringer reduserer denne posten med 1 million kroner.

Boligsosialt arbeid

I henhold til vedtatt planstrategi ble det utarbeidet boligsosial handlingsplan i 2022. Det er også foretatt en gjennomgang av alle kommunale boliger for å vurdere behovet opp mot tilbudet vi har i dag. Gjennomgangen viser at vi totalt sett har for mange boliger, men at vi mangler flere tilpassede robuste boliger. Statistikk viser at Orkland kommune har ligget lavt i forhold til andre kommuner når

det gjelder bruk av startlån. En økning i startlånsrammen har bedret situasjonen, men utfordringen er at startlån i for stor grad brukes til fullfinansiering. Dette er et resultat av endret utlånspraksis i bankene. Startlån er et viktig tiltak for å hjelpe flere over fra å leie til å eie. I 2023 har arbeid med plassering av flyktninger krevd store ressurser.

I bo- og miljøtjenesten er det igangsatt et prosjekt, der målet er at personer med nedsatt funksjonsevne skal få eie sin egen bolig. Det er et pågående arbeid med å få oversikt over hvor mange som er interessert i å eie sin egen bolig, hvor mange av disse som har behov for døgnbemanning og boveiledning, og hvilken størrelse/antall beboere som er mest hensiktsmessig til formålet.

Husbanken er en samarbeidspartner som gir informasjon og veiledning om de ulike økonomiske virkemidlene og boformene som støttes. Husbanken har både individuelle økonomiske ordninger, som skal gjøre det enklere å eie sin egen bolig, og støtteordninger for kommunen. Ifølge informasjon fra Husbanken benytter utviklingshemmede i svært liten grad individuelle støtteordninger med startlån, og vi ønsker at brukergruppen skal få flere reelle valgmuligheter når det gjelder bolig og type boform, og utnytte bruk av startlån i langt større grad enn i dag.

Fra sammenlignbare kommuner er det høstet erfaring fra strategisk arbeid rundt eldre og bosituasjon. En vanskelig bosituasjon, eller boform planlagt for annet formål enn å bli eldre i, kan bidra til å forsterke behov for tjenester, øke opplevelse av ensomhet og opprettholde helseproblemer eller sosiale utfordringer. Boligens utforming og beliggenhet kan gjøre den eldre innbygger mer isolert, gi redusert livskvalitet og redusere muligheten for å være selvhjulpne. Dette medfører økt bruk av allerede pressede tjenester og i tillegg bruk av sårt tiltrengte institusjons- eller omsorgsplasser.

Tiltak

Oppstart av boligsosialt fagforum, som er sammensatt av et bredt lag av enheter i kommunen. Fagforumet skal bidra til å forebygge boligsosiale utfordringer, og at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg og beholde egnet bolig, i tråd med lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet som trådte i kraft 1. juli 2023. Forumet skal fastsette overordnede strategier og interne rutiner, og være kommunens arena for internkontroll på dette området. Fagforumet er foreløpig i startfasen.

Det er innledet et samarbeid med de lokale bankene for å se på hvordan vi sammen kan hjelpe flere fra å leie til å eie. Dette arbeidet fortsetter i 2024.

I bo- og miljøtjenesten er det igangsatt et prosjekt, der målet er at personer med nedsatt funksjonsevne skal få eie sin egen bolig. Det er et pågående arbeid med å få oversikt over hvor mange som er interessert i å eie sin egen bolig, hvor mange av disse som har behov for døgnbemanning og boveiledning, og hvilken størrelse/antall beboere som er mest hensiktsmessig til formålet.

Det er startet et arbeid knyttet til plassering av robuste boliger. Resultatene legges fram for politisk behandling i starten av 2024. I tillegg skal det etableres to nye boliger.

Arbeide for å stimulere til utbygging av boliger egnet for eldre i nærhet av servicefunksjoner og hjelpeapparat, samt veilede og gi informasjon om tilpasning av bolig fra uegnet til egnet for målgruppen.

Ramme mestring

ANDEL AV TOTALRAMME

Mestring	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	142 287	142 369	141 447	141 447
Lønns- og prisvekst	6 586	6 586	6 586	6 586
Pensjon	-2 161	-2 153	-2 153	-2 153
Tekniske korrigeringer	-1 169	-1 094	-1 094	-1 870
Omfordeling vedtatt innsparing	7 898	7 779	7 980	7 980
Omlegging dagsenterdrift	-200	-200	-200	-200
Innsparing NAV	-421	-421	-421	-421
Innsparingskrav nytt Orkdal helsetun	0	0	-7 278	-8 240
Helsesekretær legetjenesten	402	402	402	402
Pasienttilpasset basistilskudd	1 058	1 058	1 058	1 058
Satsning psykisk helse	536	536	536	536
Økt veiledende sats økonomisk sosialhjelp	1 752	1 752	1 752	1 752
Helseplattformen tas ut i 2024	-5 975	0	0	0
Ny ramme kommunedirektørens forslag	150 593	156 614	148 615	146 877
Besparelse KAD-senger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Besparelse utskrivningsklare pasienter	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Besparelse frie midler rus og psykiatri	-250	-250	-250	-250
Vedtatt ramme	148 343	154 364	146 365	144 627

Tildelingskontor/ koordinerende enhet

Målet for de kommunale helse- og omsorgstjenestene er at det skal tilbys riktige tjenester til rett tid og i tilstrekkelig omfang. Tjenestene er av stor betydning for pasient, bruker og pårørende. God

saksbehandling er viktig for å kvalitetssikre tildelingen av tjenester. Kostra-tall viser at en større andel av innbyggerne over 80 år mottar tjenester i Orkland enn i sammenlignbare kommuner, vår Kostra-gruppe og landet som helhet. Andelen er synkende fra 2020 til 2022.

Ny intern retningslinje om barnekoordinator: For å sikre familiers rett til barnekoordinator etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5 c, og kommunens plikt etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a, er koordinerende enhet tillagt myndighet til å delegere oppgaven som barnekoordinator i kommunen. Dersom familien ennå ikke mottar tjenester fra kommunen, vil barnekoordinatorfunksjonen ivaretas av koordinerende enhet. Koordinerende enhet har oversikt over hvilke familier som til enhver tid har barnekoordinator i kommunen.

Tiltak

For å sikre at kommunen ivaretar sin lovpålagte rolle når det gjelder koordinering av tjenester og individuell plan, er det behov for fortsatt systemarbeid og arbeid med forankring og opplæring. Dette arbeidet er startet, men ikke slutført.

Det er behov for å vurdere tildelingspraksis slik at tjenestene tildeles de som trenger det mest. Vi gjennomfører revisjon av tildelingskriteriene for helse- og omsorgstjenestene i 2024.

Psykisk helse- og rusarbeid

Psykisk helse- og rusarbeid skal ha et tilrettelagt, differensiert og forsvarlig tjenestetilbud. Dette innebærer informasjonsarbeid, mestringkurs, behandling, rehabilitering, omsorgsbolig for unge voksne med base, veiledning, støtte, aktivitet og forebygging.

Brukere av tjenesten er personer over 18 år:

- Med psykiske lidelser/plager
- Med rusavhengighet/rusproblematikk, eller i rusbehandling
- Med livskriseproblematikk
- Pårørende til disse
- Andre instanser som ber om hjelp i akutt krise
- Andre med behov for veiledning, undervisning og kompetansehevende tiltak
- Behov for forebyggende tiltak - oppfølgingssamtale eller informasjon om psykiske plager/lidelser eller rus

Tiltak

Det gjennomføres en gjennomgang og evaluering av dagsenter/aktivitetstilbud med fokus på fysisk aktivitet og arbeidslinja i rehabiliteringsarbeidet. Ungdom, psykisk helse, arbeidsliv og veien til «innenforskap» vektlegges. Det er inngått avtale med Rosenvik AS om fire plasser for arbeidsrettet rehabilitering for unge voksne brukere som ikke fyller kriteriene for å få tilbudet gjennom Nav. Evalueringen fortsetter i 2024. Tiltakets økonomiske effekt settes til 200 tusen kroner.

Det utarbeides gode bo- og tjenestetilbud til voksne med trippeldiagnoser; alvorlige psykiske lidelser, rusproblemer og utviklingsforstyrrelser. Særlig behov for robuste boliger og boliger med tilknyttet bemanning.

Det er behov for å fortsette fokuset på depresjon og angst som er de hyppigste henvisningsårsakene i enheten. For å sikre bærekraftige tjenester prøves det ut både digitale løsninger for hjelp til selvhjelp, brukermedvirkning og gruppebaserte tilbud som kurs.

Ny opptrappingsplan for psykisk helse er iverksatt (2023 – 33). Hovedfokus ligger på tidlig innsats og forebygging, og på tjenester til bruker med langvarige, alvorlige og sammensatte lidelser. I samarbeid med tjenester i barne- og familietjenesten starter planleggingen av styrking i opptrappingsperioden. Områdene helse og mestring og oppvekst må sammen se hvordan ressurser kan brukes på mest hensiktsmessig måte. Rammeområde mestring er styrket med 536 tusen kroner i forbindelse med opptrappingsplanen.

Kommunestyrets omdisponering reduserer denne posten med 250 000 kroner til å løfte fram satsningen på utenforskapsarbeidet i kommunen gjennom å styrke poster knyttet opp mot dette; «trygt -hjem» ordningen, høst/ sommer/ vinteraktiviteter for barn og støtte til fritidsaktiviteter for barn i lavinntektsfamilier er ordninger som legger til rette for å inkludere barn i hele kommunen.

Friskliv og rehabilitering

Friskliv og rehabilitering skal gi gode og forsvarlige tjenester og bidra til at innbyggere gis mulighet til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne. Dette innebærer informasjonsarbeid, veiledning, støtte, behandling, rehabilitering, mestringskurs, aktivitet og forebygging.

Brukere av tjenesten er

- Innbyggere i kommunen
- Personer med funksjonsproblemer som oppstår av smerter, skader og sykdom eller av medfødte årsaker
- Personer med problemer relatert til sansetap, aktivitet og deltakelse
- Personer som står i fare for å få helseproblemer relatert til bevegelse eller vansker med å mestre daglige gjøremål
- Personer med behov for støtte til endring av levevaner og bedre mestring i hverdagen
- Samarbeidspartnere som ber om veiledning, undervisnings- og kompetansehevede tiltak.

Tiltak

Det skal arbeides for at hverdagsmestring som arbeidsmetode blir en integrert del av helsetjenestene i hele Orkland.

Utrede mulighetene for økt utnyttelsesgrad og sambruk av treningsromsfasiliteter på tvers av fastansatte og private fysioterapeuter med driftstilskudd ved Folkehelsesenteret og Meldal helsetun.

Videreutvikle/etablere nye og egnede selvhjelpsgrupper og lavterskeltilbud som fremmer helse og forebygger.

Prøve ut digitale løsninger for hjelp til selvhjelp, brukermedvirkning, avstandsoppfølging og gruppebaserte tilbud som kurs, for å sikre bærekraftige helsetjenester.

Nav

Nav er en sektorovergripende tjeneste med hovedmål å få flere i arbeid og færre på trygd. Nav skal bistå arbeidsgivere med rekruttering og bemanning, og hjelpe bedrifter og enkeltpersoner ved permitteringer og oppsigelser. Nav yter tjenester til alle kommunens innbyggere og forvalter trygdeytelser, sosialtjeneste, arbeidsmarkedsbistand og tjenester til arbeidsgiverne.

Nav har hovedkontor på Orkanger, men skal sørge for brukernære møter i alle deler av Orkland kommune.

Orkland er vertskommune for Nav Rindal.

Tiltak

Mottak av flykninger og plan om mottak av ukrainske flykninger i 2024, gjør at det er behov for to prosjektstillinger i Nav for å møte behovet for oppfølging innen nav-feltet. Tiltaket finansieres med integreringstilskudd og påvirker derfor ikke netto-rammen.

Som et resultat av økte levekostnader med økt prisstigning ble satsene for økonomisk sosialhjelp økt med 10 prosent fra og med 1. juli i 2023 i revidert nasjonalbudsjett 2023. Økningen er videreført i 2024 og økonomisk sosialhjelp er styrket med 1,7 millioner utover prisstigningen på 3,4 prosent.

Legetjeneste

Det er fem legekontor i Orkland, som i utgangspunktet hadde tre ulike driftsformer. I tråd med vedtak i budsjett og handlingsplan for 2022 ble det gjennomført en endring i driften av fire legekontor, slik at alle legekantorene nå har samme driftsform. Legetjenesten ble etablert som egen enhet fra høsten 2022, som ledd i omorganiseringen ved driftsovertakelse av legekantorene. Utkjøp av fastlegetilstandene skal skje over fem år, hvor siste hjemmel kjøpes ut i 2026.

For å ivareta tilstrekkelig antall fastlegehjemler er det i 2023 opprettet ny hjemmel som har oppstart våren 2024.

Legevakt og kommunal akutt døgnetenhet (KAD)

Fra mai 2023 er avtalen vedrørende drift av legevakt og KAD ved St. Olavs Hospital sagt opp. Det innebærer at samarbeidskommunene Orkland, Skaun, Rennebu, Rindal, Heim, Hitra og Frøya skal finne andre måter å løse dette «sørge for ansvaret» på.

Etter å ha gjennomført to møter med ledelsen av de samarbeidende kommunene, er det kommet fram et felles ønske fra alle parter om å videreføre samarbeid om drift av legevakt. Det planlegges å flytte driften inn i nye midlertidige lokaler, lokalisert ved Orkdal helsetun i starten av 2024. I tillegg inngår nye permanente lokaler i arbeidet med etablering av nytt Orkdal helsetun ved Rømme på Orkanger.

De kommunale akutte døgnsenge som nå driftes av St. Olavs Hospital har kommunene hver for seg meldt tilbake at ønskes løst i den enkelte kommune. For Orkland sin del vil dette innebære drift av to senger i tilknytning til Orkdal helsetun.

Kommunestyret mener det bør være grunnlag for å spare inn midler ved å drifte KAD-senger selv, og har lagt inn en omdisponering av 1 million kroner på drift av KAD-senger.

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

	2024	2025	2026	2027
Innsparing mestring	621	621	7 899	8 861
Omlegging dagsenterdrift	-200	-200	-200	-200
Innsparing Nav	-421	-421	-421	-421
Rest	0	0	7 278	8 240
Kommunestyrets omdisponeringer				
Besparelse KAD senger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Besparelse utskrivningsklare pasienter	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Besparelse psykisk helse og rus	-250	-250	-250	-250
Summert	-2 250	-2 250	5 028	5 990

Omfordeling ved innsparingen innen helse og mestring

For å ha et helhetlig bilde av utfordringene i de kommende årene, er innsparingskravene for helse og mestring samlet under mestring. Etter en gjennomgang med enhetene og avklaring av mulige besparelser, er tilsvarende andeler av innsparingskravet overført fra mestring til hjemmebaserte tjenester og institusjon. Innsparingene kommer som resultat av endringer for å opprettholde faglig forsvarlighet og kvalitet.

Innsparinger på enhetene

For at kommunen skal lykkes med de overordnede strategiene og møte utfordringsbildet, bør friskliv og rehabilitering og psykisk helse- og rusarbeid være områder som så langt det lar seg gjøre skjermes for innsparingskrav. Enhetene har i tillegg svært stor pågang på sine tjenester.

Nav har et innsparingskrav på 421.000 kroner. Dette løses for 2024 med et nedtrekk i den totale driften på området, mens det jobbes med å finne varige løsninger.

Arbeidet med utskrivningsklare pasienter må intensiveres, og kommunestyrets omprioriteringer reduserer denne posten med 1 million kroner.

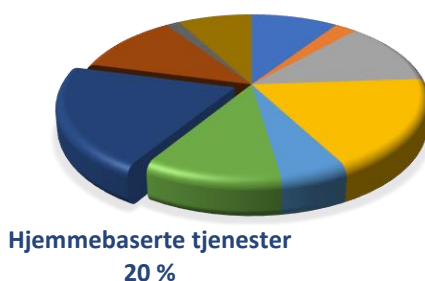
Kommunedirektøren foreslo avsatt en reserve på 5,1 millioner kroner til en økonomisk buffer for å hjelpe enhetene med å håndtere svingninger i drift og betaling for utskrivningsklare pasienter. Kommunestyrets omdisponeringer reduserte denne reserven til 4,1 millioner kroner.

Ny opptrappingsplan for psykisk helse er iverksatt (2023 – 33). Hovedfokus ligger på tidlig innsats og forebygging, og på tjenester til bruker med langvarige, alvorlige og sammensatte lidelser. I samarbeid med tjenester i barne- og familietjenesten starter planleggingen av styrking i

opptrappingsperioden. Områdene helse og mestring og oppvekst må sammen se hvordan ressurser kan brukes på mest hensiktsmessig måte. Rammeområde mestring er styrket med 536 tusen kroner i forbindelse med opptappingsplanen. Kommunestyrets ompdisponering reduserer denne posten med 250 000 kroner.

Ramme hjemmebaserte tjenester

ANDEL AV TOTALRAMME

Hjemmetjenesten

Arbeidsområder for hjemmetjenesten er helsehjelp i hjemmet, personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring, utkjøring av middagsmat, trygghetsalarm og brukerstyrt personlig assistent.

Helsetjeneste i hjemmet og praktisk bistand er lovpålagte oppgaver som tildeles etter vedtak fra tildelingskontoret. Det er et stadig økende behov for helsetjenester i hjemmet, samt at utfordringene endres til mer avansert behandling og omsorg i brukerens hjem.

Bo og miljø

Enheten bo og miljø yter tjenester til personer med psykisk utviklingshemming, herunder boliger og bofellesskap. I tillegg er avlastningstjeneste for barn, støttekontaktjeneste, tilrettelagt fritid, dag-, aktivitet- og arbeidstreningstilbud organisert under bo- og miljøtjenesten. Bo- og miljøtjenesten har også ansvar for drift av kommunalt hjelpemiddellager.

Bo og miljø har flere dagaktivitetstilbud i Orkland, og disse fordeler seg på dagsenter i Lensvik, aktivitetssenter i Meldal, Sampro på Fannrem og Orkdalstorget på Orkanger. I tillegg er det samarbeid med eksterne aktører for dem som har tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift.

Tjenesten er organisert likt som før kommunesammenslåingen med tanke på strukturer. Det er flere mindre avdelinger, med spredte bemanningsgrupper og spredt fagmiljø.

Hjemmebaserte tjenester	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	259 805	259 805	259 805	259 805
Lønns- og prisvekst	16 514	16 514	16 514	16 514
Pensjon	-6 723	-6 723	-6 723	-6 723
Innsparing Solhagen (BoM) samler Furumo, Grefstادتunet og aktivitetssenteret	-2 083	-2 500	-2 500	-2 500
Innsparing hjemmetjenesten (SOS)	-3 670	-4 000	-4 000	-4 000
Rammereduksjon hjemmetjenesten (SOS overført institusjon)	-4 490	-4 900	-4 900	-4 900
Styrkning BoM fra Meldal helsetun Solhagen	1 238	1 238	1 238	1 238
Ny ramme kommunedirektørens forslag	260 591	259 434	259 434	259 434
Reversering innsparingsforslag	3 670			
Reversering rammereduksjon	4 490			
Styrking fond rekrutteringstiltak	250			
Vedtatt ramme	269 001	259 434	259 434	259 434

Tiltak

Kommunestyret har i 2023, ved bevilgning til opprettelse av stilling som forløpskoordinator, lagt til rette for at utskrivningsklare pasienter skal få raskere tilbud enn i dag. Det er behov for å evaluere tiltaket og sikre at bruk av ressursen fungerer etter formålet.

Det er igjennom sykepleierprosjektet igangsatt arbeid for riktig bruk av sykepleierressursen i enheten. Arbeidet vil fortsette for å sikre optimal oppgavedeling i hele enheten.

Det er behov for flere boliger til unge personer med psykisk utviklingshemming. Det er et ønske fra bruker- og pårørendegruppen å bygge et privat borettslag. Det gjennomføres derfor et forprosjekt for dette i 2023 og videre arbeid som beskrevet i tiltak under boligsosialt arbeid.

Det er behov for kartlegging av mulighet for endret bruk av arbeidsplasser med varig tilrettelegging og endret innhold i arbeidsdagen for brukere ved dagsenteraktiviteter, sett opp imot muligheten for å ivareta deler av ordinære arbeidsoppgaver som vil avlaste tjenestene og gi meningsfullt innhold i arbeidsdagen for alle.

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Hjemmebaserte tjenester	2024	2025	2026	2027
Vedtatt innsparingskrav	5 753	6 500	6 500	6 500
Innsparing hjemmetjenesten SOS	-3 670	-4 000	-4 000	-4 000
Innsparing Solhagen bo og miljø	-2 083	-2 500	-2 500	-2 500
Rest	0	0	0	0
Kommunestyrets omdisponeringer				
Reversering innsparing (2024)	3 670			
Styrking fond rekrutteringstiltak	250			
Summert	3 920	0	0	0

Beskrivelse av tiltak

Ved ledige lokaler i Solhagen AD etter flytting av brukere og bemanning til nye Meldal helsetun, er det muligheter for endring også innen bo- og miljøtjenesten. Grefstادتunet og Furumo er begge boenheter etablert som resultat av HVPU-reformen. Omfanget av tjenester er den senere tid blitt redusert og kan flyttes til Solhagen. Dette vil gi et mer samlet fagmiljø. Det vil også være mulig å flytte dagsenteraktiviteten fra Ansver inn i Solhagen. Det kan blant annet bety at flere brukere får anledning til å delta i aktiviteter.

Tiltaket innebærer en økonomisk effekt på 2,5 millioner kroner for bo og miljøtjenesten.

Faglig forsvarlighet og kvalitet er ufravikelige krav til tjenestene som ytes innen helse og mestring. For å sikre dette er tilgang på kvalifisert arbeidskraft og robuste fagmiljø faktorer som må være til stede, spesielt ved sykehjemsplasser med tjenester til noen av kommunens aller mest sårbare innbyggere. Spesielt sårbart er det ved våre minste enheter, slik som Snillfjord omsorgssenter. Ved Snillfjord omsorgssenter er det åtte sykehjemsplasser og åtte plasser med heldøgns omsorg med egne kjøkken i hver enkelt leilighet.

For å sikre forsvarlig drift og tjenester i denne delen av kommunen, er det behov for å tilpasse tilbudet til å kun omfatte omsorgsboligens åtte plasser med behovstilpassede helsetjenester i hjemmet. For å sikre tilknytning til et robust fagmiljø og tilgang på kvalifisert arbeidskraft, knyttes helsetjenestene ved Snillfjord omsorgsboliger og helsetjenester i hjemmet, til hjemmetjenesten sone Orkdal.

Tiltaket innebærer en økonomisk effekt på 4 millioner kroner ved helårsvirkning og tar høyde for frakt av mat og tjenester fra sone Orkdal.

Kommunestyret anerkjenner at rekruttering av helsepersonell er en utfordring for Orkland i likhet med de fleste andre norske kommuner og knapphet på ansatte utfordrer i særlig grad driften på mindre enheter. Vi vil at det skal jobbes videre med utlysninger med mål om å rekruttere nødvendig personell og oppnå bærekraftig drift ved SOS. Det er allerede etablert et fond for rekruttering av helsepersonell, kommunestyret styrker dette fondet med 250.000 for å styrke rekrutteringsinnsatsen i hele kommunen inkl. SOS. Det må understrekes at grunnlag for drift ved SOS, og generelt ved alle kommunens helseinstitusjoner, må være i henhold til pasient og brukerretektighetsloven, helse og omsorgstjenesteloven og arbeidsmiljølovens

bestemmelser. Kommunestyret tar ikke videre stilling til finansiering av SOS utover 2024 før effektene av ytterligere rekrutteringstiltak foreligger. Hovedutvalg HOK må holdes løpende orientert om utviklingen.

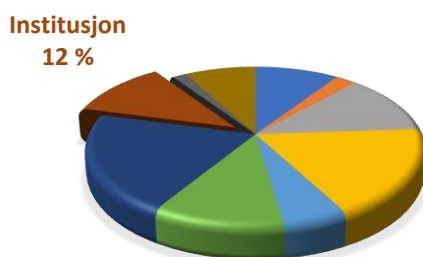
Tiltak det ikke er funnet rom for i handlingsplanen

Brukere med trygghetsalarm har i tillegg til alarmen behov for at hjemmetjenesten kan låse seg inn i den enkeltes bolig ved uforutsette hendelser, slik som fall eller akutt behov for helsehjelp.

Nåværende praksis innebærer montering av nøkkelboks ved brukerens inngangsdør. Det finnes ingen nøkkelbokser til anskaffelse som har forsikringsgodkjenning (FG) per i dag. Anskaffelsen vil ha en samlet kostnad på 2,5 millioner kroner og årlig vedlikeholds- og abonnementskostnad på 200 000 kroner som det ikke er funnet rom for i budsjettet.

Ramme institusjon

ANDEL AV TOTALRAMME

Det er fire sykehjem i Orkland kommune. Orkdal og Meldal helsetun er selvstendige enheter med egne enhetsledere. Institusjonene i Lensvik og på Krokstadøra er organisatorisk plassert under hjemmetjenesten. Dette for å sikre god bruk av tilgjengelige ressurser og fagkompetanse på tvers av institusjonstjenesten og hjemmetjenesten.

Institusjonene gir helhetlig pleie- og omsorgstilbud til mennesker med behov for helsemessig og medisinsk omsorg og tilsyn gjennom hele døgnet. Tjenesten ytes som korttids- eller langtidsopphold, i tillegg til dagsentertilbud til hjemmeboende eldre.

Institusjon	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	148 119	149 594	150 372	150 372
Lønns- og prisvekst	9 900	9 900	9 900	9 900
Pensjon	-4 086	-4 086	-4 086	-4 086
Tekniske korrigeringer	-1	-1	-1	-1

Institusjon	2024	2025	2026	2027
Rammeøkning Orkdal helsetun (SOS fra Hjemmebaserte tjenester)	4 490	4 900	4 900	4 900
Rammereduksjon Meldal helsetun (Solhagen til Hjemmebaserte tjenester)	-1 238	-1 238	-1 238	-1 238
Innsparing Meldal helsetun	-917	-1 000	-1 000	-1 000
Ny ramme kommunedirektørens forslag	156 267	158 069	158 847	158 847
Reversering rammeøkning (2024)	-4 490	0	0	0
Vedtatt ramme	151 777	153 069	153 947	153 947

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Institusjon	2024	2025	2026	2027
Innsparinger	917	1 000	1 000	1 000
Innsparing Meldal helsetun	-917	-1 000	-1 000	-1000
Rest	0	0	0	0
Kommunestyrets omdisponeringer				
Reversering rammeøkning (2024)	-4 490			
Summert	-4 490	0	0	0

Beskrivelse av tiltak

Første byggetrinn på nye Meldal helsetun sto ferdig i februar 2022. Byggetrinn to står ferdig i 2023. Planleggingen har tatt utgangspunkt i en dimensjonering ut fra behov fram mot 2030. De nye lokalene er fra tidligere vedtatt valgt å ikke tas i bruk.

Ved å flytte dagens drift og beboere fra Solhagen demensavdeling (AD) inn i to av de ledige avdelingene ved nye Meldal helsetun, vil det bli tatt i bruk lokaler som er bedre tilrettelagt for beboere med demens. Dette utgjør to avdelinger med åtte brukere på hver avdeling som vil kunne gi mer ro og bedre skjermingsmuligheter av enkeltbeboere ved behov. I tillegg knyttes fagmiljøet sammen.

Dette vil gi en økonomisk effekt på 1 million kroner som følge av reduksjon med en nattevakt.

Kommunestyrets omprioriteringer finansierer drift av Snillfjord Omsorgssenter i 2024, og foreslått rammeendring reverseres for 2024. Dette er nærmere beskrevet i kommunestyrets vedtak i kapittel 2, samt under ramme Helse og mestring.

Kapittel 10 Samfunn

Under samfunn ligger de fire enhetene plan og byggesak, landbruk og naturforvaltning, tekniske tjenester og brann og redning. Samfunn er delt i tre rammeområder: Plan, kommunalteknikk og avgiftsbelagt sektor. Kommunalsjef samfunn har ansvar for sentrale tema som klima, miljø og bærekraft samt stedsutvikling. Klima, miljø og bærekraft er tema som gjelder for hele Orkland kommune på tvers av fagområdene.

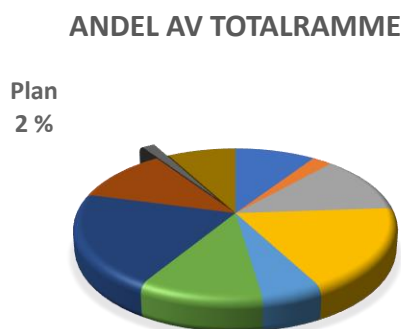
Tiltak for hele samfunn-området

- Økt innsats mot konsekvenser av klimaendringer gjennom klimasårbarhetsanalyse og klimatiltak.
- Økt innsats for gjenbruk av møbler og bygningsmaterialer.
- Planlegge og gjennomføre tiltak i Miljøpakken (byveksttalen for Trondheimsområdet 2023-2029), slik at Orkland bidrar til nullvekstmålet i biltrafikk.

Plan og byggesak forsøkes skjermet fra nedskjæringer fordi en god næringskommune må ha en sterk plan og byggesak-enhet, og fordi det er lite ressurser til tilsyn og ulovlighetsoppfølging. Landbruk og naturforvaltning skjermes av tilsvarende grunner. Både Kostra-tall og rapporten fra gjennomgangen av tekniske tjenester viser at vi bruker for mye på bygg, og at vi bør kunne bruke mindre ressurser på renhold.

Ramme plan

Rammeområdet består av fellesområdet for samfunn, enhetene plan og byggesak, og landbruk og naturforvaltning.

Samfunn felles

Fellesområdet samfunn består av klima- og miljøkoordinator, og ansvarlig for bilordningen. Kommunens engasjement i forurensningsutfordringene etter gruvevirksomheten på Løkken verk koordineres fra samfunn felles.

Endringer i tjenestestruktur åpner muligheter for å samle aktiviteter i flerbrukshus. På Krokstadøra foreslås det å samle aktivitet til Snillfjord omsorgssenter. Tilsvarende foreslås i forbindelse med oppussing av Lensvik kommunehus. Et mer strukturert arbeidet med stedsutvikling har ikke kommet på plass i Orkland. Sintef skal høsten 2023 legge fram en evaluering av ulike framgangsmåter i kommune-Norge. Den vil gi et godt grunnlag for oss når vi skal finne ut hvordan vi vil jobbe med stedsutvikling i Orkland.

Arbeidet med kommunens energi- og klimaplan har vært utsatt i påvente av mer praktisk anvendbare klimabudsjett/-regnskap og metoder for å måle bærekraft (gjennom deltakelse i fylkeskommunens bærekraftnettverk). En første versjon av planen vil komme til behandling i 2024.

Tiltak

Styrke arbeidet med miljøledelse i hele kommuneorganisasjonen.

Starte opp mer systematisk arbeid med stedsutvikling.

Gjennomgang av bilordningen for å forbedre ordningen og redusere kostnader.

Følge opp påstartet arbeid med å identifisere mulig forurensning i Gammelosen.

Som rekrutteringstiltak på rammeområde plan settes det av midler for å kunne tilby studenter sommerjobb.

Plan og byggesak

Enheten utarbeider kommunale arealplaner, og behandler bygge- og delesaker og private reguleringsforslag. Søknader om utslippstillatelse, opprydding i spredt avløp og eierseksjonering ligger også til enheten. Plan og byggesak fører tilsyn med og følger opp ulovlige forhold etter plan- og bygningsloven og forurensningsloven. Enheten har ansvar for oppmålingsforretninger, klarlegging av grenser, tinglysing, ajourhold av kart og digitale plandata. I tillegg utfører enheten adressering, salg av meglerpakker og kontroll av egenerklæring om konsesjonsfrihet.

Gebyrregulativet for saksbehandling etter plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og matrikkellova endres. Endringen skyldes nye lovkrav for selvkostområdet. Kommunen må etter innstramming i regelverket dokumentere at selvkost er overholdt ned på de enkelte sakstypene. Dette innebærer at forskriften, på en fleksibel måte, må klare å gjenspeile kommunens ressursbruk i de enkelte sakene.

Tiltak

Fortsette produksjonen av offentlig tilgjengelige dronebilder som supplement til informasjon vi finner i kart, og for å redusere behov for befaringer.

Styrke arbeidet med ulovlighetsoppfølging, by- og stedsutvikling og arbeidet med klimatilpasning.

Utarbeide kulturmiljøplan som kommunedelplan. Gjennom arbeidet med planen velger kommunen ut verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, og prioriterer virkemidler og

tiltak for disse. Arbeidet med Orkanger Nordre del utsettes til kulturmiljøplanen er ferdig.

Landbruk og naturforvaltning

Enheten landbruk og naturforvaltning forvalter lovverk, tilskuddsordninger og utviklingsoppgaver innen fagområdene jordbruk, skogbruk, vilt, fisk, naturforvaltning, motorferdsel og friluftsliv. Arbeidet med friluftsliv er det ikke satt av personellressurser til. Enheten har også arbeidsgiveransvaret for koordinator for Orklavassdraget vannområde.

Fra september 2023 er enheten lokalisert i Meldal kommunehus sammen med blant annet fire øvrige organisasjoner, som hovedsakelig betjener landbruket og landbrukstilknnyta virksomhet (Landbrukscenteret Midt).

Tiltak

Rydding av pelsdyrarealer: Kommunen fester arealer både i Lensvik (Fjellsaunet) og på Storås (Granmo). Her må kommunen rydde infrastruktur med mer som oppdretterne ikke fjerner, og det må skje før vi kan avslutte festeforholdene med de tre grunneierne. Statsforvalteren har innvilget skjønnsmidler til delvis dekning av kommunens kostnader med opprydding på pelsdyrarealene.

Plan	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	18 816	18 519	18 519	18 519
Lønns- og prisvekst	988	988	988	988
Pensjonsavsetninger	-694	-694	-694	-694
Tidligere vedtatte innsparinger	591	591	591	591
Innsparinger Plan	-54	-54	-54	-54
Nytt tiltak - Orklavassdraget vannområde, dekkes av fond i 2024		245	245	245
Innsparing som følge av nye Orkdal helsetun			-249	-281
Tekniske korrigeringer	2	2	2	2
Vedtatt ramme	19 649	19 597	19 348	19 316

Nye tiltak

Ressursen til stilling som koordinator for Orklavassdraget vannområde utvides til 100 prosent i forbindelse med ny organisering vedtatt våren 2023.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene er løst

Samfunn felles og landbruk og naturforvaltning løste innsparingskravene for handlingsplanperioden ved forrige budsjettbehandling. Det resterende innsparingskravet på plan og byggesak i perioden er saldert gjennom reduksjon i diverse driftsposter.

Ramme kommunalteknikk

Rammeområdet består av enhetene tekniske tjenester og brann og redning, i tillegg til avgiftsbelagt sektor.

ANDEL AV TOTALRAMME

Brann og redning

Hovedoppgavene til brann- og redningstjenesten er:

- Beredskap for brann, redning og akutt forurensning
- Forebyggende arbeid med brann- og eksplosjonsvern
- Feiing og tilsyn med fyringsanlegg i boliger og fritidsboliger (inngår i rammeområdet avgiftsbelagte tjenester)

Enheten brann og redning har totalt seks brannstasjoner i Orkland og Skaun. Orkland kommune driver brann og redning i Skaun kommune gjennom en vertskommuneavtale. Vi er også i ferd med å inngå vertskommuneavtale med Hitra kommune om drift av deres brann- og redningstjeneste. Det vil gi noe økt inntekt, men som ikke budsjetteres inn før avtalen er inngått.

Enheten har etterslep på utskifting og anskaffelse av verneutstyr, og på lovpålagt utdanning. Risiko- og sårbarhetsanalyse for brann og redning i 2023 har identifisert flere utfordringer for tjenesten; stikkord her er for lav bemanning på forebyggende, tunnelsikkerhet, hendelser i industrien, behov for høydeberedskap og bemanning/kompetanse i beredskap.

Tiltak

Følge opp resultatene fra medarbeiderundersøkelsen og styrke arbeidsmiljøet i enheten.

Øke inntekten fra enhetens øvingsanlegg ved hovedbrannstasjonen gjennom utleie til eksterne aktører.

Tekniske tjenester

Enheten tekniske tjenester utfører oppgaver som:

- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse samt innleide lokaler. Det inkluderer drift og vedlikehold av alle skolebygg, barnehager, helsehus, kommunehus, idrettshus, svømmehaller med mer. Innleide lokaler er i hovedsak boliger.
- Administrasjon av investeringsprosjekter, både innenfor bygg og anlegg.

- Drift og vedlikehold av veier og gang-/sykkelveier med tilhørende gatebelysninger, og parkanlegg.

I tillegg hører vann og avløp til enhetens oppgaver, men dette ligger under rammeområdet for avgiftsbelagte tjenester.

Som omtalt i kunnskapsgrunnlag og nøkkeltallsdokument, har Orkland kommune mye infrastruktur, og ressurser til drift og vedlikehold er en generell utfordring. Dette gjelder både for bygg, veier, vann og avløp. Dessuten er noe personell overført til prosjekter for å møte innsparingskrav i perioden 2022-2025. Det medfører færre ressurser til ordinært vedlikehold disse årene. For bygg og veier innebærer det i tillegg økonomisk usikkerhet og risiko dersom uforutsette hendelser oppstår.

Tiltak

- Oppfølging av konsulentrapporten fra gjennomgangen av tekniske tjenester. Målet er en mer effektiv og strukturert enhet som når sine målsettinger.
- Få på plass ny ordning for teknisk vakt.
- Gjennomføre klima-, energi- og miljøvurderinger i investerings- og rehabiliteringsprosjekter, og vurdere muligheter for energiproduksjon i forbindelse med kommunal infrastruktur.
- Tilpasse tjenestene til øvrige endringer i kommunale tjenester under helse og mestring og oppvekst.
- Avvikle aktivitet i Krokstadøra kommunehus, og planlegge avhending eller alternativt bruk av øvrige formålsbygg som blir stående tomme som følge av endringer i tjenestestruktur.
- Videreføring Orklaparken sør: Orklaparken sør (fra Hallguttu til Vormstad) er ferdig regulert. Kommunestyret har satt av finansiering på totalt 2 millioner til tiltaket, og opparbeiding har begynt ved Hallguttu. Prosjektet er ikke fullfinansiert (estimert totalbudsjett cirka 7,9 millioner kroner).
- Videreføre digitalisering av tjenestene for miljø og økonomigevinst, gjennom tiltak som fornying av sentrale driftskontrollanlegg, robotgressklippere/-støvsugere, og smarte gatelys.
- Starte utredning og prosess for prisjustering og harmonisering av leienivå i kommunens boliger med heldøgns omsorg.
- Videreføre arbeidet med å bosette flyktninger (i samarbeid med andre kommunale tjenester).
- Tilby lærlingeplass i byggdrifterfaget.

Kommunalteknikk	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig ramme	103 948	104 206	104 410	104 410
Lønns- og prisvekst	7 067	6 484	6 484	6 484
Pensjonsavsetninger	-2 314	-2 314	-2 314	-2 314
Konsekvensjustering vedtak 2023	140	140	140	140
Tidligere vedtatte innsparinger	680	824	824	824
Innsparinger Kommunalteknikk	-3 684	-4 539	-4 539	-4 539
Nytt tiltak -Bortfall driftsutgifter vei Snillfjord - Agdenes	-1 123	-1 123	-1 123	-1 123
Nytt tiltak - Økt driftskostnad ny brannstasjon Meldal	0	266	266	266
Nytt tiltak - Økt ramme renhold Elvebredden	420	420	420	420
Nytt tiltak - Økt ramme renhold Klokkarhaugen	210	210	210	210
Nye innsparingskrav	0	0	-1 321	-1 495
Tekniske korrigeringer	-1	-1	-1	-1
Ny ramme kommunedirektørens forslag	105 343	104 573	103 456	103 282
Framskynding innsparing kommunalteknikk	-855			
Frigjorte midler utvidet svømmetilbud Løkken	-200			
Reversering nedlegging Lysheim skole 24/25	208	292		
Reversering nedlegging Å barnehage 24/25	217	303		
Reversering nedlegging Aa u-skole 24/25	150	210		
Videreføring SOS for avklaring av bærekraftig drift	550			
Vedtatt ramme	105 413	105 378	103 456	103 282

Nye investeringer innen bygg og samferdsel med mer er omtalt i kapittel Økonomiske rammebetingelser.

Nye tiltak

Bortfall driftsutgifter vei Snillfjord – Agdenes: Driftsmidler til tverrforbindelsen ble lagt inn i tidligere handlingsplan. En foreløpig uløst innsigelse fra statsforvalter mot veien gjør at driftsmidlene tas ut inntil videre.

Økt driftskostnad ny Meldal brannstasjon: Ressurser til forvaltning, drift og vedlikehold av nytt bygg lagt inn fra 2025.

Økt ramme renhold: Økt ressurs til renhold ved Elvebredden bo- og avlastning og Kongshaugen dagsentertilbud for psykisk utviklingshemmede.

Hvordan innsparingene og utfordringene er løst

Kommunalteknikk	2024	2025	2026	2027
Innsparingskrav	3 684	4 539	5 860	6 034
Avvikling av aktivitet i kommunehus Krokstadøra	-600	-600	-600	-600
Snillfjord omsorgssenter	-550	-600	-600	-600
Å barnehage	-217	-520	-520	-520
Lysheim skole	-208	-500	-500	-500
Aa skole	-150	-360	-360	-360
Renhold	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Økte inntekter brann	-177	-177	-177	-177
Generelt	-282	-282	-282	-282
Rest	0	0	1 321	1 495

Endringer i kommunestyrets vedtak

Kommunalteknikk	2024	2025	2026	2027
Snillfjord omsorgssenter	550	0	0	0
Å barnehage	217	303	0	0
Lysheim skole	208	292	0	0
Aa skole	150	210	0	0
Innsparing kommunalteknikk	-855	0	0	0
Frigjorte midler svømmetilbud Løkken	-200	0	0	0
Tilførte midler kommunestyrets vedtak	70	805	0	0

Beskrivelse av tiltak

Brann og redning

Det påregnes økte driftsinntekter i 2024, blant annet med salg av tjenester som kurs og opplæring.

Tekniske tjenester

Krokstadøra kommunehus: Kommunal aktivitet vil avvikles. Framtida til bygget vil behandles i separat sak (oppfølging av formannskapssak 64/22).

Endringer i tjenestetilbud under helse og mestring og oppvekst påvirker hele eller deler av bygningsmassen ved Snillfjord omsorgssenter, Aa skole, Å barnehage og Lysheim skole. Det medfører reduserte FDV-kostnader og tilpassing av tjenester fra Tekniske tjenester. Endringer på skoler/barnehage skjer fra høsten 2025. For Snillfjord omsorgssenter skjer endringen fra januar 2025.

Innsparingen Renhold i tabellen over viser til kutt i renhold på rådhus og kommunehus (1,5 millioner). Det resterende innsparingskravet på Generelt planlegges også tatt på renhold gjennom effektivisering.

Innsparinger kommunalteknikk 2024 er en generell innsparing. Frigjorte midler svømmetilbud Løkken er ubrukte midler i 2023.

Ramme avgiftsbelagte tjenester

Rammeområdet består av vann, avløp, spredt avløp og feiing/tilsyn med fyringsanlegg og er en del av oppgavene ved de tre enhetene tekniske tjenester, plan og byggesak og brann og redning. Rammeområdet finansieres av gebyrinntekter og har i handlingsplanen en brutto ramme inklusive fondsbruk som balanserer. Netto ramme til området består av avskrivninger knyttet til rammeområdet, samt kalkulatoriske renter på finanskostnader. I tillegg kommer eventuell bruk eller avsetning fond. Det er en klar sammenheng mellom drifts- og investeringsnivået det legges opp til, og avgiftsnivået som vil belastes abonnentene framover.

Arbeidet med de over 3 000 private avløpsanleggene i Orkland er styrket gjennom 2023, og er et viktig tiltak for å bedre vannkvaliteten, som er dårlig i flere av vassdragene. Satsingen fortsetter i årene framover. Uten å endre avgiftsnivået, er det opprettet en egen faggruppe med to ressurser.

Tiltak

Feilsøking og retting i avløps- og overvannsnett på Orkanger (knyttet til Gammelosen), Meldal/Løkken, og Storås.

Effektivisere drifta, blant annet med å redusere lekkasjer og iverksette mer energieffektive løsninger.

Nye investeringer innen vann og avløp er omtalt sammen med øvrige investeringer i kapittel Økonomiske rammebetingelser.

Gebyrutvikling

Med de investeringene som er lagt inn og driften av vann og avløpssektoren blir det følgende utvikling av gebyrene i handlingsplanperioden:

Gebyr normalhusholdning	2024	2025	2026	2027
Vann - årsgebyr inklusiv mva.	6 380	6 771	7 180	7 619
Endring i gebyr fra året før (prosent)	6,10 %	6,10 %	6,00 %	6,10 %
Avløp - årsgebyr inklusiv mva.	9 729	11 184	12 858	14 783
Endring i gebyr fra året før (prosent)	14,30 %	15,00 %	15,00 %	15,00 %

Både rentenivået og fremtidige investeringer påvirker avgiftene fremover, spesielt for avløp der det blant annet planlegges nytt renseanlegg på Orkanger.

På feiing er det lagt inn en økning i gebyrene fra 2023 til 2024 på tre prosent.

